

Snimanje sjajnih fotografija nikada nije bilo jednostavnije.

Novi E-PL1.
SLR kvalitet i HD video zapis –
tako jednostavno za korišćenje.
www.olympus.rs/pen

OLYMPUS PEN

„Za mene je sreća biti
po ceo dan na plaži“
Peter Lück, dizajner, Nemačka

OLYMPUS

| IZLOŽBE: VIZUELNA GALERIJA, UNICEF, NATIONAL GEOGRAPHIC, FEP, JUŽNA AFRIKA | KONKURSI ČASOPISA |

ReFoto

ČASOPIS ZA KULTURU FOTOGRAFIJE | BROJ 75 | NOVEMBAR 2010 | WWW.REFOTO.RS | DIN 250, K.M.8, KUNA 30, DEN 250, EVRA 4

FUJIFILM
FINEPIX REAL
3D SISTEM

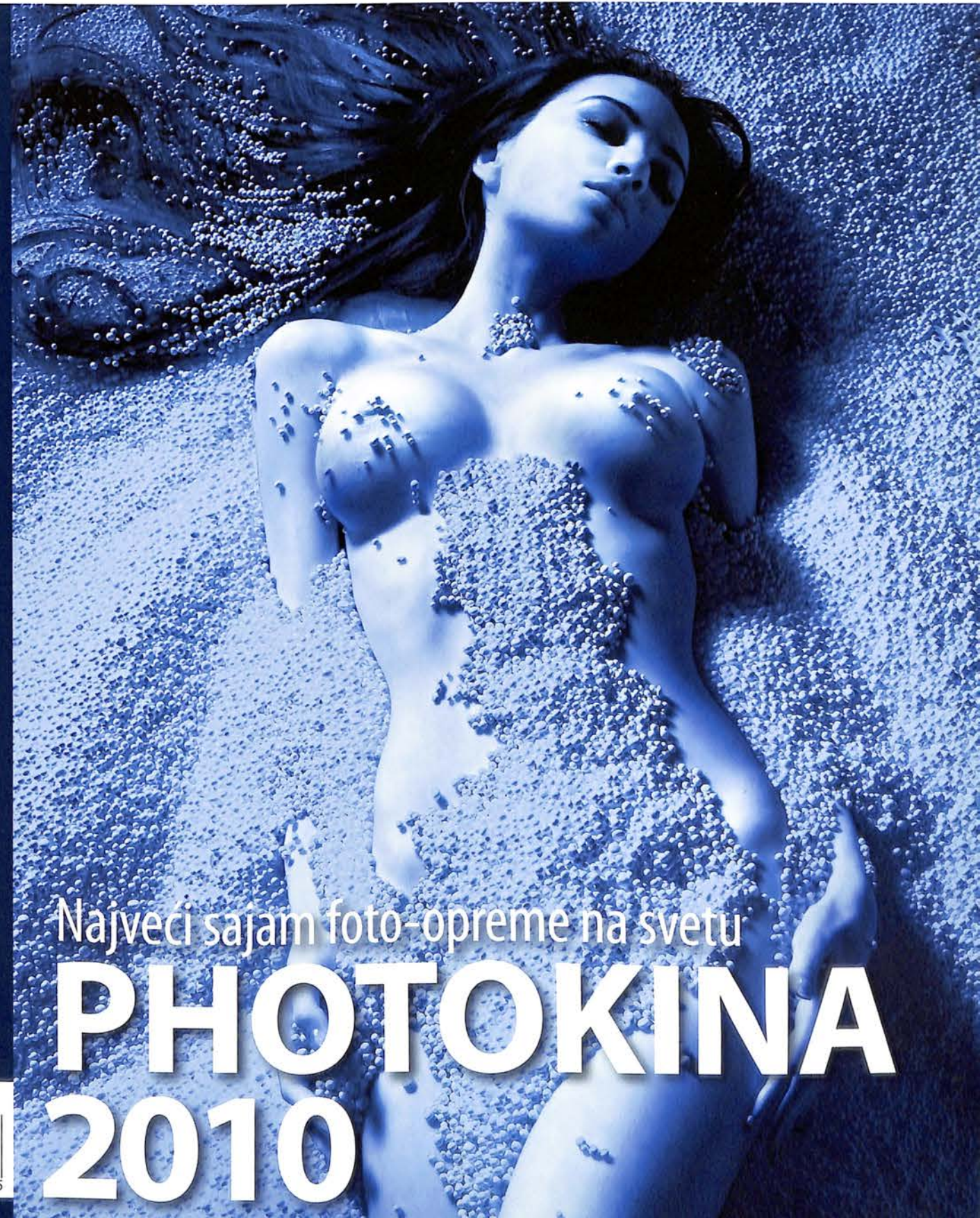

SVE U JEDNOM:
PANASONIC
Lumix DMC-GH2
HD VIDEO I 3D

SCANBULL: 144
FOTOAPARATA
ZA JEDNU
FOTOGRAFIJU

ISSN 1450-6394

Najveći sajam foto-opreme na svetu
PHOTOKINA
2010

At the heart of the 'image'

Najbolji je sada još bolji.

D300s

Nikon D300S. DX format. 12.3 megapiksela. HD video. Stereo zvuk. Dva slota za kartice. 7fps. Unaprediti ono što je najbolje u klasi kao što je to Nikon D300 nije bio lak zadatak, ali smo uspjeli da to uradimo. Dodali smo Nikon D-Movie HD video, stereo zvuk (uz dodatni stereo mikrofoni). Ubrzali smo ga do 7 snimaka u sekundi i dodali dvostruki slot za memorijske kartice CF i SD formata. Sve to u kompaktnom i laganom telu. Najbolji je sada još bolji. Dobrodošli u Nikon.

"KORISTIM CREATIVE LIGHT SOFTBOKSOVE KAKO BIH DOBIO PERFEKTNO OBLIKOVANO SVETLO"

JENSEN WALKER

© Jensen Walker Product photos Gert Jansson 51-878

STUDIJSKA OPREMA ZA PROFESIONALCE DANAŠNJICE

Creative Light kombinuje godine iskustva sa dokazanim švedskim dizajnom kako bi profesionalnim fotografima olakšao postizanje cilja – savršeno osvetljene fotografije. Kompletna linija softboksova, reflektujućih površina, kišobrana i ostale opreme koja je u stalnom razvoju idealna je za upotrebu u studiju ili bilo gde na terenu.

OnOFF

011/3034 373
Vuka Karadžića 7a

STALNE RUBRIKE

- 6 **U FOKUSU**
Krf u senci
- 10 **AKTUELNOSTI**
Najave, izložbe, konkursi, knjige
- 74 **VEB-KONKURS**
Fotofiniš – Predstavljamo nove teme i nove fotografije
- 76 **FOTO-KLINIKA**
Ivana i Milan komentarišu vaše radove
- 80 **FOTO-KONKURS**
"Beograd u fokusu", "Praksa na delu – Tabletop fotografija" i "Igra svetlosti"
- 96 **PISMA ČITALACA**

© JIRI STRANSKY

© GEORG TAPPEINER

© THOMAS HERBRICH

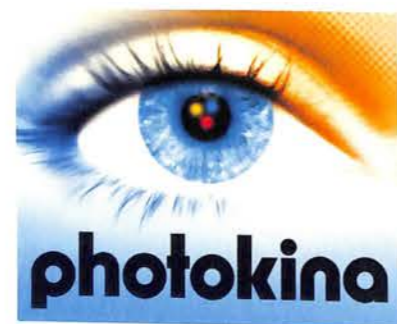
© PETER WILLEIT

58

FOTOKINA IZLOŽBE

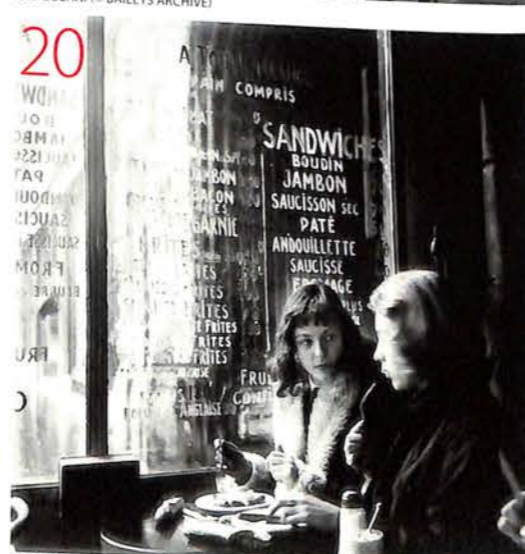
- 16 **UVOD U FOKINU**
- 20 **VIZUELNA GALERIJA**
- 28 **NATIONAL GEOGRAPHIC**
- 30 **UNICEF**
- 34 **NAJBOLJI PROFESIONALNI FOTOGRAF GODINE**
- 36 **FOTOGRAFIJA JUŽNO-AFRIČKE REPUBLIKE**
- 38 **FOTOGRAFSKE VISOKE ŠKOLE**

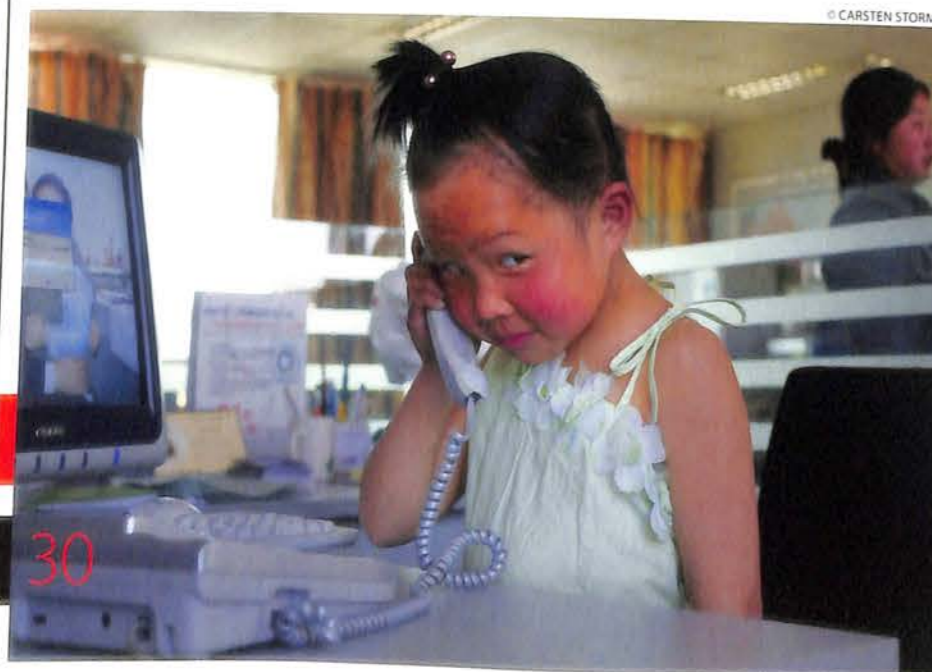
36

BOB GOSANI (© BAILEYS ARCHIVE)

ED VAN DER ELSKEN

© CARSTEN STORMER

30

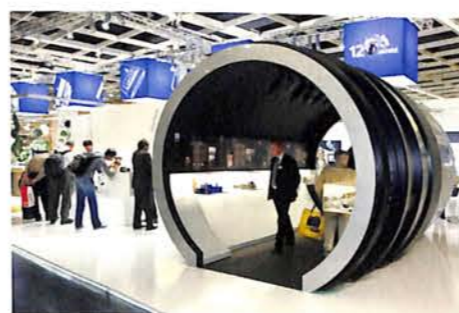
FOTOKINA TEHNIKA

FOTOTEHNOLOGIJA, SKENERI, ŠTAMPAČI

- 42 **NOVITETI**
Prikaz tehnike sa sajma Fotokina u Kelnu
- 58 **3D FOTOGRAFIJA**
Proizvođači foto-opreme odgovorili su na rastuću euforiju koja prati 3D fotografiju
- 62 **NIKON D7000**
Nudi mnogo više od njegovog prethodnika D90, i s pravom se može nazvati tristostruka u malom
- 66 **CANON POWERSHOT S95**
Mogućnost potpune kontrole nad parametrima
- 68 **SIGMA 70-200 mm 1:2,8 EX DG OS HSM**
Vrlo efikasan sistem za optičku stabilizaciju slike
- 70 **OLYMPUS M. ZUIKO DIGITAL ED 14-150 mm 1:4-5,6**
Sve u jednom objektivu za fotoaparate iz Pen-serije
- 72 **FOTO-OPREMA**
Razotkrivamo i olakšavamo vam izbor

42

66

68

ReFoto

ČASOPIS ZA KULTURU FOTOGRAFIJE

OSNIVAČ Slobodan Vukadinović
IZDAVAČ Studio One, Beograd, Pčinska 15a
DIREKTOR Marija Vukadinović
 marija.vukadinovic@studioone.rs
CENA pojedinačnog broja 250 dinara
 žiro-račun 160-328850-16
GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK mr fot. Ivana Tomanović,
 ivana.tomanovic@refoto.co.rs
IZVRŠNI UREDNIK Milan Živković, milan.zivkovic@refoto.co.rs
UREDNIK TEHNIKE Boris Bjelica, boris.bjelica@refoto.co.rs
REDAKCIJA Svetislav V. Dragović, Miroslav Nikoljačić, Imre Szabó, Tomislav Peternek
SARADNICI Jelena Matić, Igor Ilić, Marija Milovanović-Maksimović, Radomir Maša Dikosavljević, Goran Malić, Zoran Imširagić, Nenad Petrović, Ljubomir Zlatanović, Srdan "Abdee" Abdijević, Darko Stanimirović, Dragan D. Gajić (Makedonija), Sandra Vitaljić (Hrvatska), Damir Tiljak (Hrvatska), Vojin Mitrović (Pariz), Andrijana Pajović, Predrag Vučković
TEHNIČKA REDAKCIJA I DIZAJN Sanja Cvejanović
LEKTOR Biljana Gordić
MARKETING mr fot. Dragan Pavlović,
 dragan.pavlovic@refoto.co.rs
 tel. 011/34-49-641; faks. 011/78-60-234
ŠTAMPA Štamparija "Politika AD", Beograd
PRE-PRESS Studio One – Rukopisi i priloge se ne vraćaju.
E-POŠTA: info.refoto@refoto.co.rs

CIP – Katalogizacija u publikaciji
 Narodna biblioteka Srbije, Beograd
 77
 FOTO: časopis za kulturu fotografije / glavni i odgovorni urednik Ivana Tomanović – 1996, br. 1 – – Beograd (Pčinska 15a); Studio One, 1996 – (Beograd: Politika). – 30 cm
 Mesečno. – Od br. 4 (2001) štampa se latinicom, a naslov je Refoto
 ISSN 1450-6394 = Foto (Beograd)
 COBISS.SR-ID 117858055

© Sva prava zadržana.
 Nijedan deo ove publikacije ne sme biti reprodukovani ili objavljeni u bilo kojoj formi ili bilo kojim sredstvima, elektronskim ili mehaničkim, uključujući fotokopiranje, snimanje, unošenje u bilo koje baze podataka ili sisteme za pražnjenje, bez prethodne pismene saglasnosti izdavača.

NASLOVNA STRANA

© YURI AFANASIEV, FINALISTA KONKURSA FEDERACIJE EVROPSKIH FOTOGRAFA (FEF) ZA NAJBOLJE FOTO-KNJIŽE U KATEGORIJI "UMETNOST"

Photoshop

30. 10. 2010.

Vrhunska postprodukcija

ReFoto radionica 5

Predavači:
ZORAN IMŠIRAGIĆ – Sertifikovani Adobe instruktor
MILAN ŽIVKOVIĆ – Izvršni urednik časopisa *Refoto*

Uđite i vi u svet profesionalne postprodukcije na petoj po redu Photoshop radionici. Kroz obradu nekoliko fotografija iz oblasti reklamne fotografije, portreta, tabletop, "life" fotografije i drugih, naša dva predavača pokazaće vam praktičnu upotrebu brojnih alata, postupaka, dodataka (plug-in)... svega onog što prati vrhunska postprodukciju fotografija. U ovoj najavi predstavljamo vam mali deo načina predavanja na samoj radionici koja će, ovoga puta biti spoj svih dosadašnjih tema obradenih na proteklim Photoshop radionicama. Velik izbor različitih

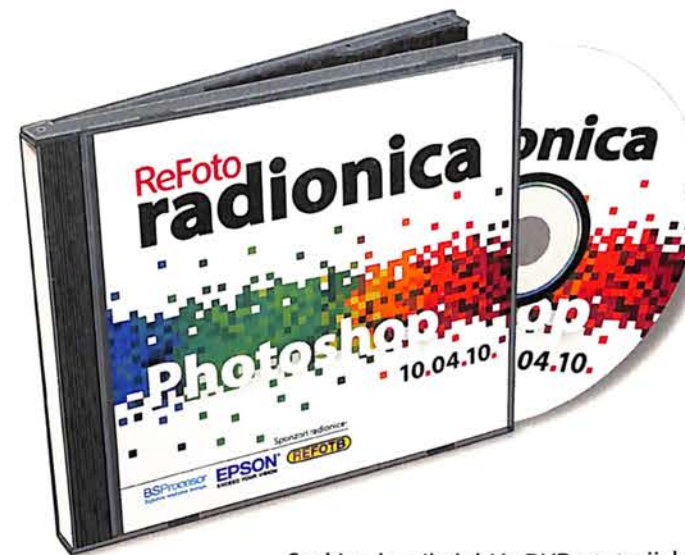
tema omogućiće učesnicima da usavrše obradu svojih fotografija i da se upoznaju s novim načinima rada i pristupa određenim temama. Od izvorne fotografije predavači će prikazati svaki segment obrade uz detaljnu analizu zašto i kako se primenjuje određeni alat.

SPONZORI RADIONICE

BSProcessor
Zajedno možemo mnogo.

EPSON
EXCEED YOUR VISION

REFOTB

Svaki polaznik dobiće DVD s tutorialom tema obradenih na radionici

INFORMACIJE O RADIONICI

Mesto održavanja

Dom kulture "Studentski grad", Bulevar Zorana Đinđića 179, Novi Beograd

Trajanje radionice

Od 10 h do 18 h, sa tri pauze za osveženje i jednom za ručak

Datum održavanja

30. oktobar 2010.

Uslov za učešće

Osnovno poznavanje Photoshop programa

Kotizacija

3.600 dinara. U cenu je uračunato osveženje (kafa, čaj, sokovi, voda – po izboru) i ručak u vidu sendviča i dezerta.

Uplate: račun br. 160-328850-16, Banca Intesa
Primalac: Studio One d.o.o, Pčinjska 15a, Beograd

Prikaz

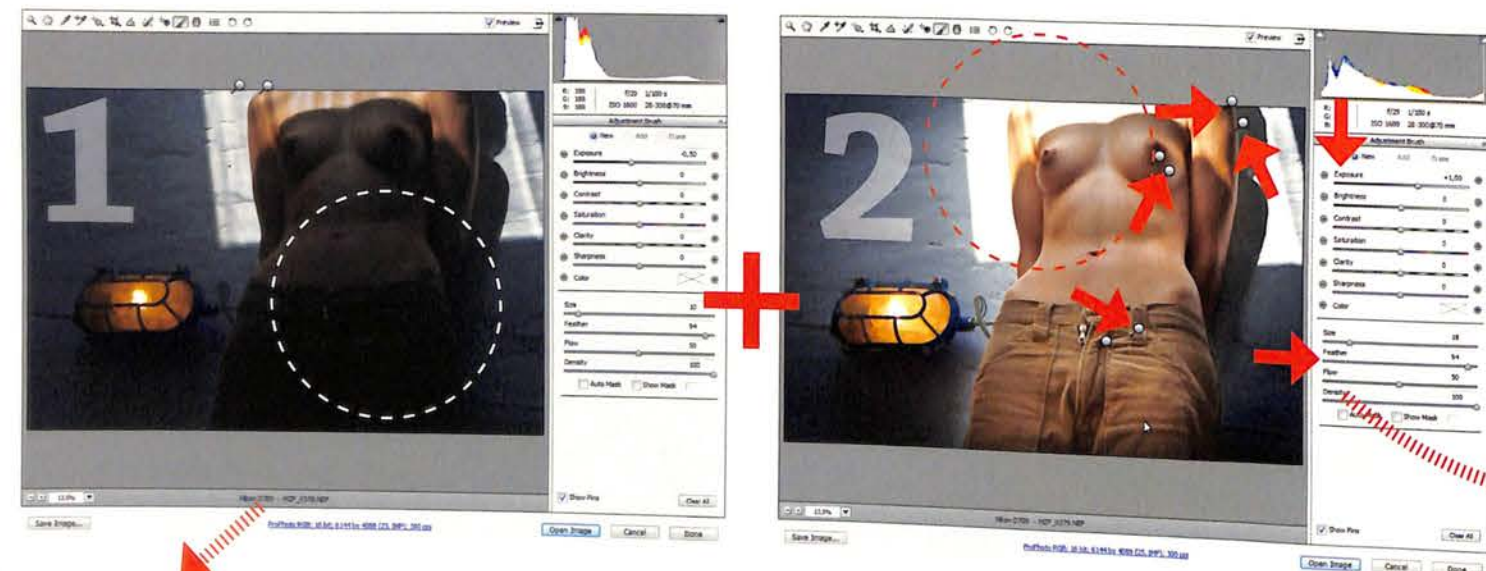
"Epson" štampači i tehnologije štampanja

Nagradna igra

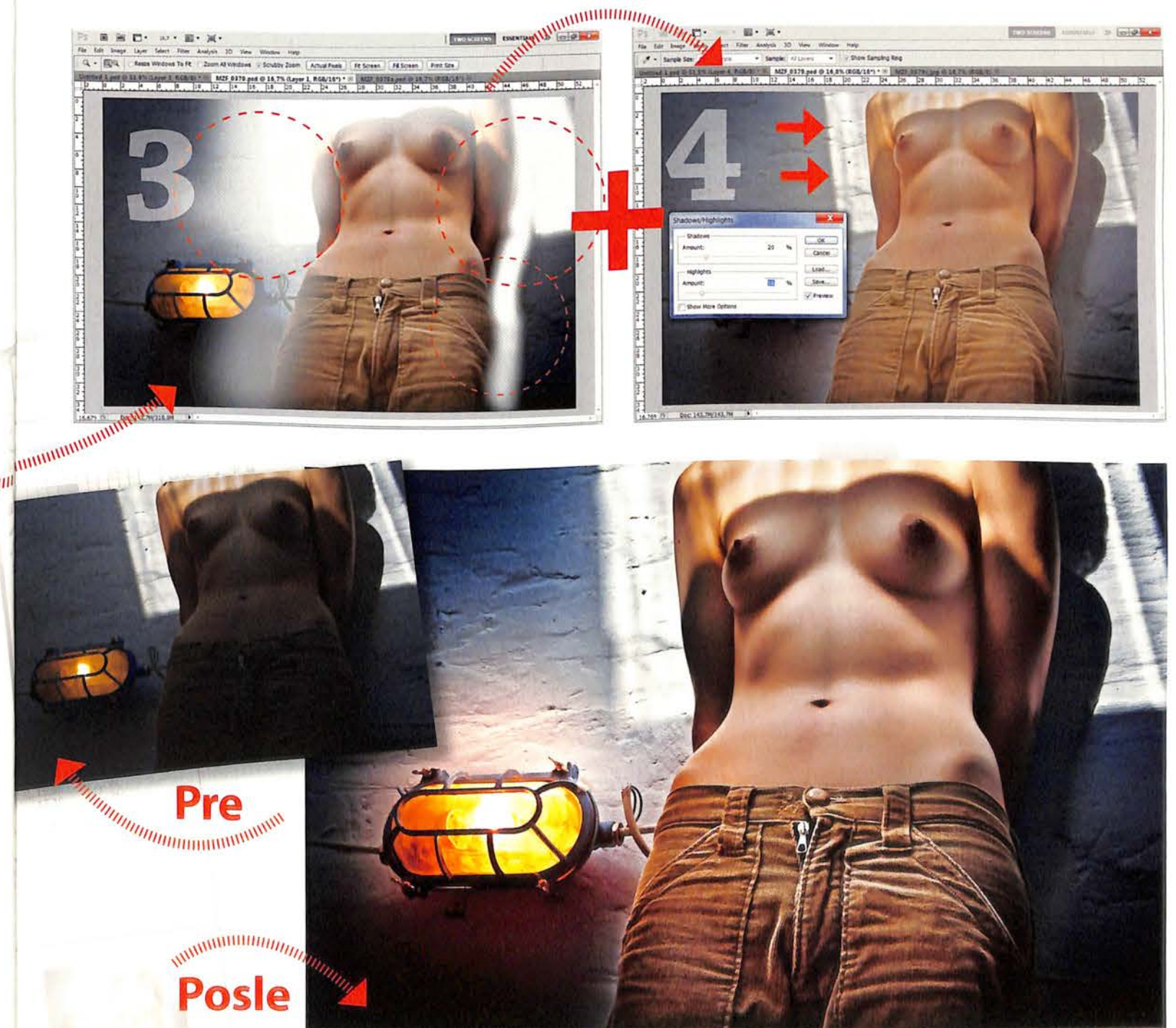
Na kraju radionice organizovaćemo nagradnu igru. Za najbolje učesnike radionice sponzori će obezbediti lepe nagrade

ROK ZA PRIJAVU I UPLATU 28. 10. 2010.

Prijavite se na 011/34-49-641 ili na e-poštu: citaoci@refoto.co.rs

ProPhoto RGB; 16 bit; 6144 by 4088 (25,1MP); 300 ppi

U fokusu

NAJBOLJE FOTOGRAFIJE ČITALACA OVOG MESECA

DORĐE BOŠKOVIĆ, BEOGRAD,
"PRIČA S ULICA KRFA"

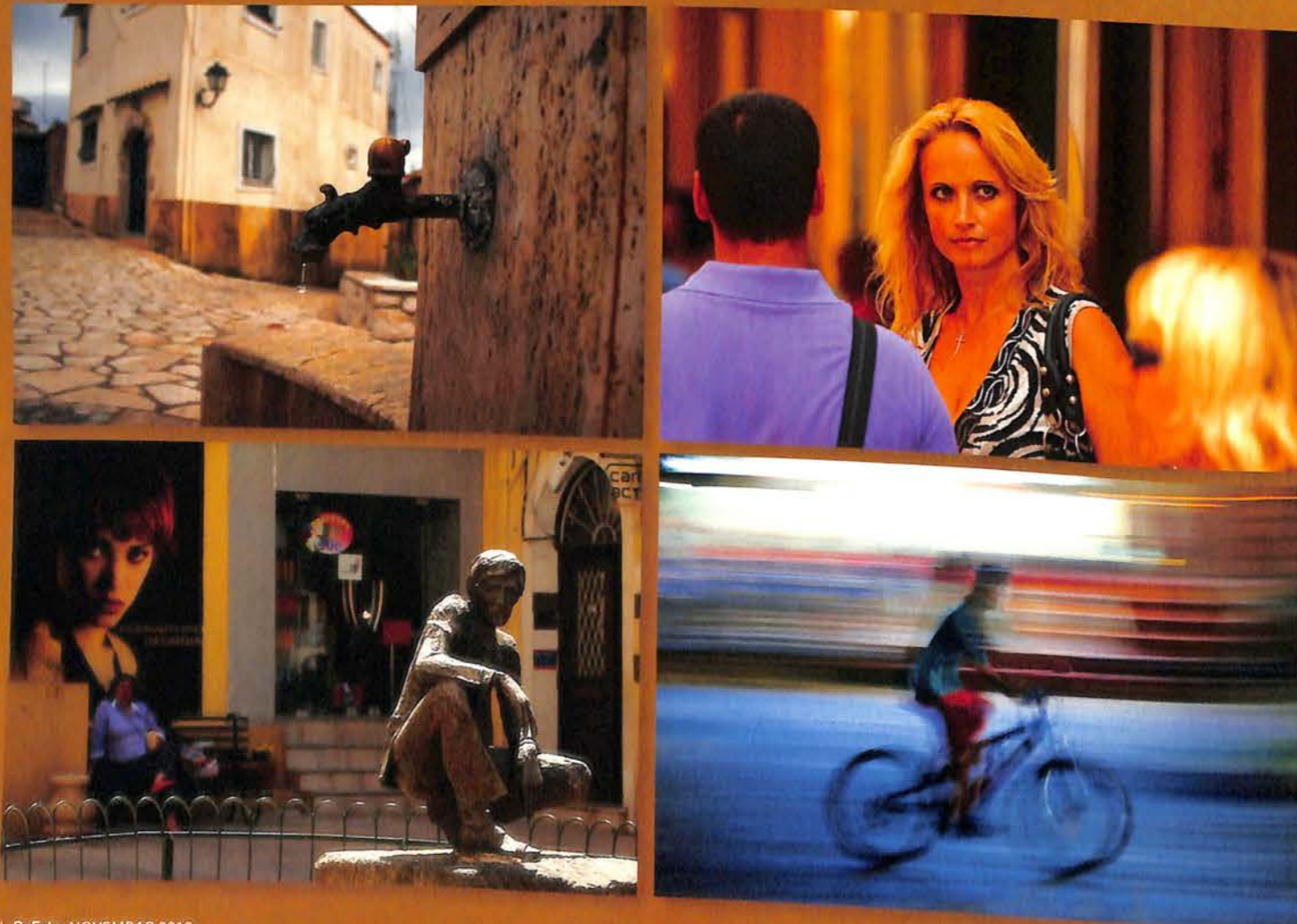
"Moja poseta Krfu na leto ove godine rezultirala je malim putopisom iz kog se, nekako sama, izdvojila fotografija prodavca koju šaljem za rubriku "U fokusu". Nastala je tokom jednodnevnog izleta u gradu Krf. To je specifičan gradić u kom imate osećaj da je vreme stalo uprkos modernizaciji. Pored mnogobrojnih turista koji su bukvalno opseli grad, bilo je dosta uličnih prodavaca raznih suvenira, gde su uglavnom preovladavale loše kopije satova, pa razglednice... Čovek s fotografije izdvajao se od svih tih prodavaca po upornosti da turistima ponudi svoja ogledala s postamentima u obliku sunca. Čim sam ga ugledao, bio mi je jako interesantan, te sam počeo da ga pratim s distance. Zbog

veličine ogledala ali i njegovog lošeg trgovačkog umeća, turisti su uglavnom bili neizanteresovani. Fotografija je nastala baš u trenutku kada se udaljivao od jednog od mnogobrojnih kafića u gradu gde, uprkos mnogim pokušajima i naporima nije uspeo nijedno da proda. U tom trenutku na njegovom licu bio je vidljiv pravi izliv nezadovoljstva i frustracije koji sam uspeo da ovekovečim."

Dorđe Bošković rođen je u Čačku, 1985. godine. Živi i radi u Beogradu. Fotografija ga je zanimala odmalena, a prve ozbiljnije korake načinio je posle kupovine prvog D-SLR Canon 500D fotoaparata, u novembru 2009. godine. Po struci je grafički dizajner, vidike proširuje i na fotografiju, odlučan da se usavrši i u tom pogledu.

U OVOM BROJU
PRIJATELJ RUBRIKE
Foto Ljuba Digital
Digital Photo & Printing Centre
www.fotoljuba.com
NAGRAĐENI AUTOR DOBIJA FOTOKNJIŽU SVOJIH FOTOGRAFIJA FORMATA 22 X 30 cm, OBIMA 40 STRANA

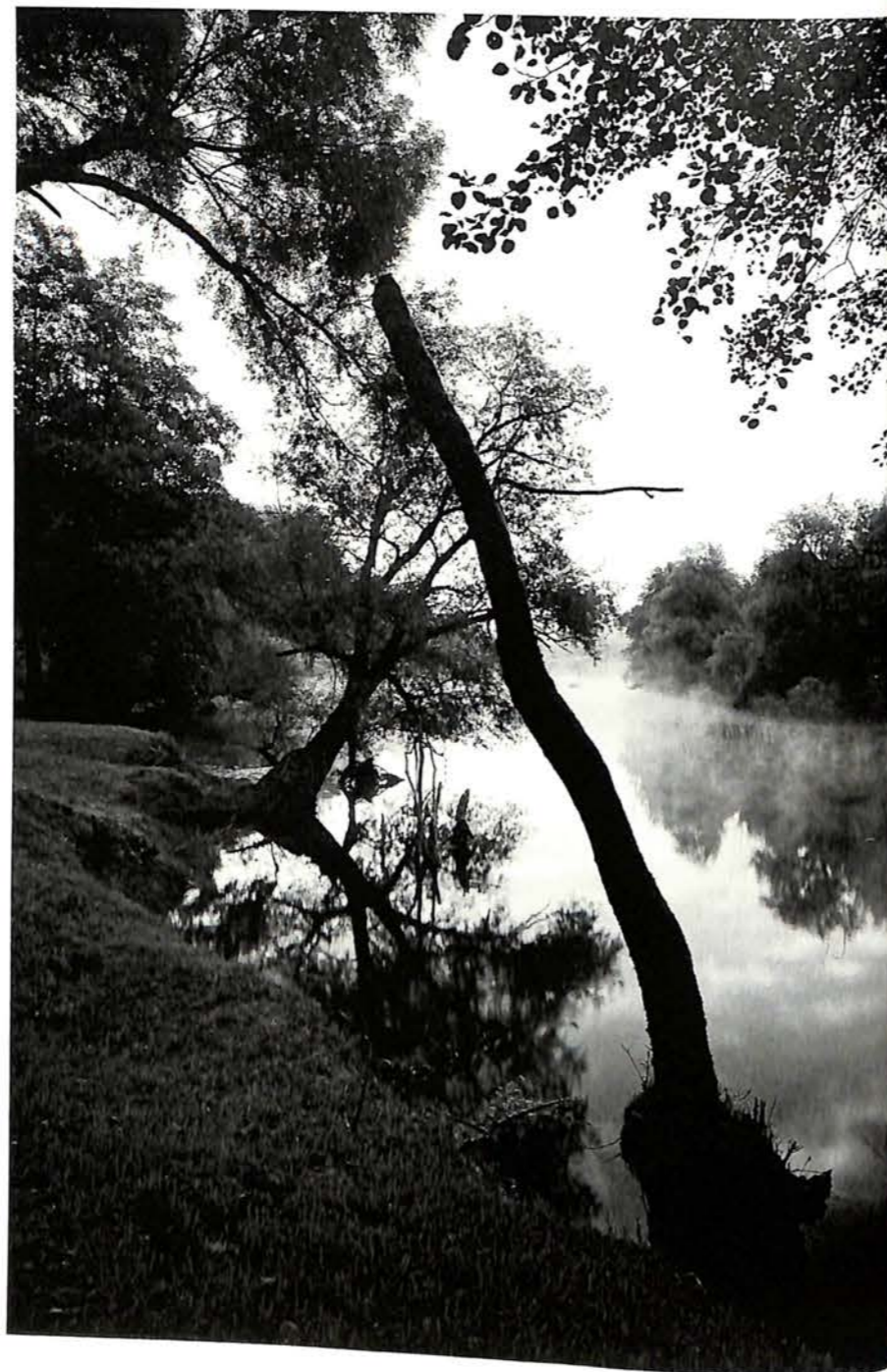

MARIO GLAVIĆ, KARLOVAC, HR
"JUTARNJA IMPRESIJA"

"Šaljem vam fotografiju jutarnje impresije vodom i drvećem. Snimljena je Nikonom D700 i objektivom 16-35 mm, f/1,4 koji je prava stvar za ovakve prizore i zbog kojeg sam malo zapostavio 85 mm Tilt&Shift objektiv kojim inače snimam većinu situacija. Cijela serija ovakvih fotografija nastaje vo-

dena idejom da se i neatraktivni prizori i svjetlo mogu učiniti atraktivnima ukoliko se elementi dobro poslože u kadru i postigne trodimenzionalnost stavljanjem elemenata u određeni odnos."

Mario Glavić, AFIAP. Živi u radi u Karlovcu, Hrvatska

MILOŠ MARKOVIĆ, KULA "SANDRA"

"Na fotografiji je Aleksandra Pešić, član Ultimate Nutrition tima iz atletskog kluba "Kometa". Reprezentativka je Srbije, osvajačica zlatne medalje na 100 m i srebrne na 400 m. Snimanje je obavljeno na stadionu "Crvene zvezde", u podzemnom tunelu za treninge."

Miloš Marković vlasnik je Bodi-building kluba "MR.BIG" u Kuli. Fotografiju je zavoleo uz druženje s našim poznatim fotografom ekstremnog sporta Predragom Vučkovićem, i amaterski se bavi njom, ali ima tendenciju da ubrzo ugrozi svog učitelja Pedu.

NADICA DENIĆ, KRUŠEVAC
"YES, THE RIVER KNOWS"

"Stalno mi se po glavi motaju neke reči i njih pokušavam da utisnem u svoje fotografije. Bilo je jutro, julsko, i moja omiljena pesma od grupe Doors inspirisala me je da oslušnem reči reke. Ova fotografija je nastala u pokušaju da uhvatim to što je želela da mi kaže."

Nadica Denić je rođena 1994. godine u Kruševcu. Fotografijom se bavi skoro 2 godine. Najviše voli da koristi svoj analogni fotoaparatus Nikon FM. Motive pronalazi u ljudima koje svakodnevno viđa, u ulicama kojima voli da šeta i u ponekoj rečenici iz knjiga koje čita.

IVAN TASIĆ, KRUŠEVAC, "ZLATNA VATRA"

ALEKSANDAR TERZIĆ, UŽICE
"PYRAMIDE LAKE"

"Nacionalni park Jasper nalazi se na graničnom prelazu Alberte i Britiš Kolumbije u prelepim Roki planinama... Fotografija je nastala na jezeru Pyramid, koje je dobilo naziv po planini koja se nadvija nad njim... Pyramid planina ima oko 2.800 metara nadmorske visine i često, pa čak i u toplim letnjim danima, vrhovi osvanu obavijeni snegom..."

Aleksandar Terzić rođen je u Užicu, a odnedavno živi i radi u Edmontonu, u Kanadi. Fotografiju poštuje, voli i živi....

IVAN VUKELIĆ, SKOPJE
MAKEDONIJA, "NEED FOR SPEED"

"Fotografijata "Need for speed" e napravena vo moeto "studio" balkonot od mojt stan spontano pri eksperimetiranje so mojt najdrag model "Fichko" vo vecerni saati, a vo pozadina se gledaat svetlata od okolnite zgradi. Ova fotografija mi e draga zatoa sto me vraka vo detstvoto koga se zovoz vo naseto familijarno Ficho koe ja imase istata bela boja. Od oprema e koristeno Nikon D40, objektiv NIKKOR AF-S 35 mm f/1,8G blic SB600 kontroliran preku bezicen trigger. Ima mala modifikacija vo Photoshop zaradi postignuvanje na sakaniot efekt."

Ivan Vukelić rođen je 1976. godine. Rabota vo banka, hobi mi e fotografija i intenzivno se bavam dve godini. Sakam da fotografiram i zatoa celoto slobodno vreme go koristam za otkrivanje na novi ambientni novi agli na gledanje i interesni momenti preku mojt fotoaparatus.

KARADORĐEVA ULICA

Branimir S. Radovanović, 18 – 24. 10. Kulturni centar GRAD

Fotografski esej "Karadorđeva ulica" sastoji se od 36 crno-belih fotografija, odnosno 36 pogleda autora na beogradsku Karadorđevu ulicu, nekadašnju Savamalu. "Ali... Samo krajnje nerazuman odnos prema gradu (čitaj mržnja) ne vidi da je Karadorđeva ulica, sada samo dno Beograda, njegova rugoba pred licem sveta, podzemlje i deveti krug, istovremeno i njegova potencijalno najlepša avenija, jer se u njoj, i oko nje, nalazi barem desetak epohalnih građevina i bar još par tuceta dokaza da je ovaj kraj možda jedini singidunumski kvart kojim se Beograd uključuje u graditeljske tradicije evropskih gradova i njihove arhitekture" (IZ KNJIGE BOGDANA TIRNANIĆA).

SLIKAJ AKO SMEŠ

Predrag Mitić, 8 – 14. 10. "Galerija 73"

Predrag Mitić je fotoreporter koji je karijeru započeo 1974. godine u redakciji *Večernjih novosti*, gde radi i danas. U međuvremenu je radio u *Borbi*, *Našoj borbi*, *Dnevnom telegrafu* i listu *Danas*.

U Galeriji "73" je izloženo dvadesetak fotografija nastalih u poslednjih dvadeset godina, koje uokviruje čuvena "Dragana ispred vodenog topa", snimljena 9. marta 1991. godine i ponovo ove godine snimljena na istom mestu. Danas je ta fotografija zaštićena kao kulturno blago

"BUB"

BEOGRAD U BEOGRADU

Budimir Novaković, 1. 10 – 1. 11. Beoizlog

"Pred posetiocima je 45 fotografija koje nisu samo odrazi kuća u kućama. Naslovima fotografija trudio sam se da skrenem pažnju na ono što sam video na tim fotografijama i što je privuklo moju pažnju bilo iz slikarskog, faktografskog, humorističnog ili nekog drugog aspekta. Zluradost i cinizam, tako svojstveni ljudima mojih godina, preskočeni su u ovim fotografijama. Mislim da ne bi bilo korektno da završim ovo pisanje, a da se ne zahvalim proizvođačima stakala i majstorima koji su ih ugrađivali, na izuzetno lošem kvalitetu izvršenih usluga. Zahvalnost je iskrena, jer, da nije tako, izložene fotografije ne bi bile ni upola atraktivne kao što jesu."

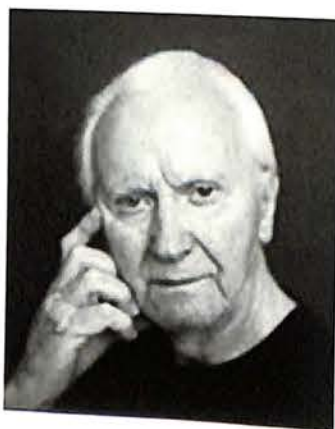
FOTO-KLUB APOLO

7 – 19. 10. Galerija Narodne biblioteke, Kragujevac

U Kragujevcu je otvorena prva velika godišnja izložba članova Fotokluba "APOLO". Na samoj izložbi se predstavilo čak 32 autora sa preko 60 radova na temu "life" fotografije. Izložbu su otvorili predsednik i osnivač kluba Marko Stamatović i majstor fotografije Zoran Đorđević pred čak 250 posetilaca. Odziv je bio jako dobar, što pokazuje porast interesovanja mladih ljudi za umetnost fotografije. Ova izložba jedna je od najposećenijih u 2010. godini u Kragujevcu. Među posetiocima bili su i predstavnici foto-

IN MEMORIAM NIKOLA VUČEMILOVIĆ

Veliki mag fotografije Nikola Vučemić tiho je otputovao 17. 9. Njegov fotografski opus obuhvaća razdoblje od gotovo šest desetljeća i čini ga klasikom, majstorom medija, umjetnikom koji je znao da su struktura i kompozicija podjednako važne koliko i sadržaj. Kada se pogleda samo jedna izložba, da i ne govorimo o izboru iz opusa koji je nazvan retrospektivom 2003. u Splitu, onda je bjelodano da se pred nama rastvara ne samo kultura vremena i prostora, odnos prema baštini u cjelini, već izrasta majstor kojemu je bilo suđeno, kako bi kazao stari Vergil, da "pronađe svoju stazu" natoplenu poetikom koja je ugrađena u svaku

klubova iz Jagodine i Paraćina, koji su pohvalili dobru organizaciju izložbe i odličan izbor radova. Među izlagačima je bilo afirmisanih fotografa i majstora fotografije ali i manje iskusnih fotografa. Postavka je bilo dobro uravnotežena što članovi Fotokluba "APOLO" smatraju za svoj veliki uspeh, jer se posle samo pet meseci od osnivanja kluba video ogroman napredak.

njegovu fotografiju. Nije nipošto nevažno uočiti da umjetnik nije licitirao uspomenu, znajući za ono što je radio ne samo tijekom boravka u Aziji i afričkim zemljama, nezaboravnim fotografijama s "Galeba" do gotovo nadrealno inspiriranih prizora splitskih dvorišta, fortunala uz Rivu, začaranog Peristila, zagonetnih portreta, do baletnih pokreta stoljenih s prirodom... Sve to ga nije zaustavilo na lorvikama i suzdržanoj otmjenosti starog majstora, već je jurio za fantomom kamere pobožno oslušujući njezine uvijek nove naredbe. Tek bi analitički uvid u još neistraženu Vučemićevu ostavštinu s toliko nevidenih negativna, nepoznatih ciklusa i tema, potvrdio pretpostavku da je na likovno-estetsku i dokumentarnu fotografiju gledao kao na jednu cjelinu, da s takvog motrišta nije ni mogao glorificirati čistu formu ili socijalno angažiranu fotografiju. Vučemićev je zadužio ne samo Split jačajući naše individualno i kolektivno pamćenje kao temelje budućnosti, već su njegova remekdjela i slavu grada koji ga ničim i nikada nije priznao.

TONČI ŠITIN
Porfolio Nikole Vučemića objavili smo u Refoto broj 69.

DRUGA DIMENZIJA

Milorad Čakardić, 9 – 29. 10. Zavičajni muzej Travnik, BiH

Izložba fotografija Milorada Čakardića otvorena je u sklopu "Andrićevih dana", kulturne manifestacije obeležavanja rodnog dana književnika i Nobelovca Ive Andrića. Autor se predstavio sa 66 fotografija formata 30 x 45 cm; motivima arhitektonskih cjelina, portretima, studijskim detaljima mrtve prirode, najčešće religiozno i emotivno inspirisanih. Čakardić je član USUF-a Srbije, u rodnom Osijeku član je Fotokluba "OSIJEK", a odnedavno je član i Fotokluba "FOT" iz Travnika. Po zanimanju je fotograf, grafički i veb-dizajner, a od 1991. godine živi i radi u Holandiji. Pored fotografija postavljenih na samoj izložbi, tokom celog trajanja izložbe, svi radovi se multimedijalno prikazuju i na velikom info-monitoru Foto-ateljea "Hazim".

FOTOMARATON

12 sati, 24 teme, 24 fotografije, Zagreb, 25. 9 – 2. 10. Muzej suvremene umjetnosti

U prepunom prostoru Muzeja suvremene umjetnosti u Zagrebu, otvorena je izložba radova svih natjecatelja 3. zagrebačkog Fotomaratonu u ukupnoj brojci od neverojatnih 3.768 fotografija, a proglašeni su i nagradeni – 10 pobjedničkih setova, a ukupni je pobjednik Fotomaratonu Neven Sajko pod startnim brojem 46!

Nagrađenih 10 setova odnijelo je vrijedne nagrade: svi su dobili godišnje ulaznice za Muzej suvremene umjetnosti, a pobjedniku Nevenu Sajku pod startnim brojem 46 Pentax je poklonio D-SRL fotoaparat Pentax K-7 + kit objektiv; drugoplasirani Darko Duda, pod startnim brojem 225, dobio je od Epsona pišalj Epson Stylus Photo PX700W, a trećeplasiranome Igoru Apostolovskom, pod

GRUPA ART LUMINIS

20. 10 – 2. 11. Studentski kulturni centar, Novi Beograd

Četvorica autora – Branislav S. Marković, Vlasta Nikolić, Vlada Milinković i Zoran Pavlović – koji nastupaju kao grupa ART LUMINIS, predstavice se izložbom fotografija i digitalnih printova. Izložena dela nastala su po standardima novostanovljenog tehnološkog postupka "digigraphie", koji digitalnim printovima omogućava postojanost i vrednost odgovarajućih analognih tehnologija. Fantastični rezultati u načinu izrade dobijenih fotografija i printova poslužili su kao izazov autorima da svojim umetničkim fotografijama dodaju potpuni kvalitet unikatne slike.

BISERI SRPSKE FOTOGRAFIJE

4 – 31. 10. Hol Narodne banke Srbije, Beograd

Izložba pod nazivom "Biseri srpske fotografije", koju čine radovi iz arhiva Foto-saveza Srbije, otvorena je u Holu Narodne banke Srbije u Beogradu. "Izložba je rezultat dugogodišnjeg delovanja Foto-saveza Srbije, a čini je 99 radova eminentnih domaćih fotografa", rekao je na otvaranju izložbe predsednik te organizacije Branislav Brkić. Podsetivši na činjenicu da Srbija i dalje nema muzej fotografije, autor izložbe Miroslav Predojević istakao je da Foto-savez Srbije ima arhiv u kojem se čuva više od 2.000 fotografija nastalih u drugoj polovini prošlog veka. Predojević je rekao je da su pri-

kupljanje, naučna obrada i javna prezentacija raznih materijala srpske fotografske baštine tek u začetku. Prema njegovim rečima, srpskoj fotografskoj baštini nedostaje specijalizovana institucija koja bi se bavila sistematičnim istraživanjem, objedinjavanjem i rekonstrukcijom kulturnog miljea tokom 170 godina. Na izložbi su prikazane fotografije pedesetak autora kao što su: Stanoje Bojović, Miloš Pavlović, Vojslav Marinković, Branibor Debeljković, Jovan Miljković, Vidoje Mojsilović, Tomislav Peternek, Đorđe Bukilica, Ivo Eterović, Dragoljub Tošić i drugi.

DOĐITE U ŠANGAJ, ZAGRLITE SVET

1–15. 10. Velika galerija DK "Studentski Grad"

Povodom nacionalnog praznika Dana Narodne Republike Kine, otvorena je izložba fotografija "Dođite u Šangaj, zagrlite Svet" na kojoj je predstavljena Svetska izložba "Ekspo 2010", koja se održava u Šangaju. Postavka, priređena povodom 61. rodnodana NR Kine, obuhvata 60 fotografija snimljenih na aktuelnoj izložbi, koja je pod sloganom "Bolji grad, bolji život" počela 1. maja u Šangaju, okupivši 192 države sveta, među kojima je i Srbija.

Najbolja potvrda uspešnosti srpskog nastupa u Šangaju, prema Obradovićevim rečima, jeste 2.650.000 posetilaca koji su do sada prošli kroz naš paviljon i upoznali se s potencijalima srpske privrede, prirodnim lepotama, istorijom, umetnošću, naukom i

običajima Srbije. "Upoznajući kineski narod i sve druge posetioce s onim što nudi i poseduje Srbija, svojim učešćem na izložbi "Ekspo 2010" stvorili smo nove puteve za još bolju buduću saradnju i međusobno razumevanje", zaključio je ministar prosvete Žarko Obradović na otvaranju izložbe. Svetska izložba "Ekspo 2010" traje do 31. oktobra.

HRVATSKO NARODNO KAZALIŠTE – SAŠINE VIZURE

Aleksandar Saša Novković, 26. 9 – 17. 10.
Foto galerija Lang, Samobor

U fotografskom opusu Saše Novkovića posebno poglavlje čini upravo Hrvatsko narodno kazalište kao neiscrpna tema, pri čemu se on posve razlikuje od svojih prethodnika, potpisujući se i kao autor fotografija predstava, ali i kao autor fotografija zgrade. U fotografiranju predstave njegov je pristup posve specifičan: Saša je rijetko pouzdan dokumentarist brzoga refleksa iz čijega ćete niza fotografija određene predstave imati uvid u cjelinu, uvijek kroz sve raskure iz vizure gledatelja, s druge strane rampe. Jednoga dana (i uz i usprkos drugim medijskim tehnologijama bilježenja), Sašine će fotografije za teatrologiju biti neprocjenjivo važne. Hvatajući izraz, stanje, gestu, pokret, od krupnoga plana do totala, Saša hvata i duh i atmosferu neke predstave, ali hvata i sve ono što se događa oko scene, u procesu njezina nastanka, bivajući tako i kroničarom teatarskoga života...

ANA LEDERER (iz predgovora)

FOTOGRAFIJE, DIGITALNI PRINTOVI I PLAKATI

Aleksandar Dimitrijević, 19 – 29. 10. Magacin u Kraljevića Marka

Projekt se bavi aktualnim primerima alternativnih konceptata političko-ekonomskih sistema koji bi mogli da budu funkcionalna zamena postojećem preovlađujućem sistemu neoliberalnog kapitalizma i parlamentarne demokratije. Kao dodatak predstavljeno je i nekoliko primera samoorganizovanja građana na lokalnom nivou, kao primeri borbe za uspostavljanje društvene kontrole nad javnim prostorima i društvenim dobrima od opšteg interesa. Ti primeri predstavljeni su kroz seriju digitalnih printova u formi zidnih novina i političkog plakata. Predstavljani su sledeći autori i njihovi koncepti: Paul Cockshott, Takis Fotopoulos, Heinz Dieterich, Michael Albert, Ralf Burnicki, John Holloway i Christoph Spehr.

PHOTORI

Grand Pri – Virgilu Mlesnitu

U junu ove godine u sklopu PHOTORI-a organizirali smo Međunarodnu izložbu fotografija na temu "Grad i voda, voda i grad" u izložbenom salonu Filidrammatice. Na toj Međunarodnoj izložbi dobitnik Grand pri nagrade je afirmirani fotografski autor iz Rumunjske Virgilu Mlesnitu. Ova nagrada podrazumijeva da njen dobitnik boravi sedam dana u Rijeci te snima Rijeku i Riječane. Od snimljenih fotografija, koje će se arhivirati u Fotoklubu Rijeka, sljedeće godine organizirat ćemo njegovu samostalnu izložbu u jednom od izložbenih prostora grada Rijeke. Tom prigodom Virgilu Mlesnitu održat će i predavanje "Suvremena rumunjska fotografija".

BORISLAV BOŽIĆ

FEJS

Aleksandra Popović, 7 – 25. 10. Gradska galerija Požega

Popularna društvena on-lajn mreža Fejsbuk inspiracija je Aleksandre Popović za izložbu "Fejs" u Gradskoj galeriji Požega, kojom ukazuje na fenomen javnog eksponiranja i zamene identiteta profilima na FB-u. Samim ulaskom u taj svet, prema njenim rečima, korisnik je pristao na pravila igre i većina im se verno povinuje. Malo je onih koji ne koriste Fejsbuk za neku vrstu javnog eksponiranja, stavljanja ličnih fotografija, informacija o sebi (šta voli, kojoj grupi pripada, čiji je "fan"...). To je svojevrstna vrsta autoreklame. Aleksandra Popović rođena je 1981. godine, imala je više samostalnih izložbi i učestvovala je na više grupnih izložbi i radionica u zemlji i u inostranstvu.

SAGA O JEZERU

Josip Ušaj, 12 – 25. 10. 2010.
Galerija Fotokluba Zagreb

Josipa Ušaj, član Fotokluba Zagreb, izložio je 80 fotografija u boji nastalih u posljednjih tri godine na manje poznatom zagrebačkom jezeru Savica. Jezera se protežu sjeverno uz Savu, na području između Savice i Petruševca. Premda ova jezera (ima ih 12) uglavnom poznaju i posjećuju ribiči i lokalno stanovništvo, Grad Zagreb ga je, još 1991. prepoznao kao osobito vrijedno močvarno stanište i donio odluku o proglašenju Savice značajnim i zaštićenim krajbrovom s posebnim zoološkim rezervatom, kako bi bila trajno sačuvana autentična prigradska priroda.

Fotografije prate i autorov tekst, kao svojevrsan esej o jezeru, pjesnički uradak koji izražava njegove poglede i stav i koji nam pomaže u sagledavanju izloženih fotografija. Ušaj zapravo želi, koristeći snažan medij fotografije, dati svoj glas ugroženim vrstama i svemu onome što polako nestaje pred naletom urbanizacije, pred okrutnom najezdom civilizacije, ali i naše nebrige.

VINKO ŠEBREK

CIKLUS LOMOGRFIJA MJESECA

Organ Vida u suradnji s Lomography Croatia započinje s ciklusom "Lomografija mjeseca". Svakog mjeseca odabirat će se najbolja, najinteresantnija, najšarenija ili najzabavnija lomografska fotografija. Autor odabrane fotografije bit će nagrađen s jednim od lomografskih gadgeta iz Lomography shopa. Također, odabrana fotografija bit će objavljena na Organ Vida veb-stranici (www.organvida.com) gdje će se na naslovnicu zadržati idućih mjeseca dana (do novog izbora). Vijest o mjesečnom odabiru sa podacima o autoru objavljivati će se na svim društvenim mrežama, kao i fotografskim portalima. Na redu je, dakle, natječaj za mjesec

listopad. Bira se najbolja lomografija prijavljena tijekom listopada! Tema je slobodna. Kako biste sudjelovali na natječaju, potrebno je prijaviti svojih jednu, dvije ili tri lomografije te popuniti podatke o sebi putem aplikacijske forme koju možete pronaći na Organ Vida stranici (<http://www.organvida.com/hr/lomo>). Prijavite se već sada, osvojite lomografiju mjeseca i ludi lomografski fotič svaki mjesec!

FOTO-SAFARI TRAVNIK 2010

24 – 26. 9. 2010

U Travniku je završena trodnevna manifestacija Foto-safari "Travnik 2010", koja je okupila umjetničke fotografe iz BiH, a ove godine stigli su i gosti iz Hrvatske, Srbije i Slovenije. Ovu zanimljivu manifestaciju i ove godine organizovala je Asocijacija za umjetničku fotografiju BiH, Zavičajni muzej Travnik i Foto klub "FOT" Travnik. Manifestacija je započela postavljanjem fotografija na "city-light" panoje duž glavne ulice u Travniku, a nastavljena je otvaranjem Sedme izložbe Foto-kluba "FOT" Travnik. Učesnici foto-safarija boravili su u Živčićima kod Busovače, Kiseljaku i samostanu kod Kreševa, te u

Turbetu kod Travnika na lokalitetu Crkvine gdje su pravili fotografije. Tema ovogodišnjih susreta je "Duhovnost na umjetničkoj fotografiji. Foto-safari završen je otvaranjem izložbe u Zavičajnom muzeju na kojoj je predstavljeno 113 fotografija umjetničkih fotografa iz BiH i druženjem na srednjovjekovnoj tvrđavi Stari grad. Prvu nagradu za fotografiju osvojio je Husein Šljivo, drugu Marko Baškarad, a treću Alija Kamber. Prvu nagradu za kolekciju fotografija dobio je Erol Čolaković, drugu Branko Pejaković i treću Ahmet Hukić.

HUSEIN ŠLJIVO

31. GODIŠNJE FOTOGRAFSKO TAKMIČENJE SREDNJOŠKOLACA I STUDENATA, SAD

Rok: 22. 11. 2010.
Na konkursu mogu učestvovati svi srednjoškolci i studenti širom sveta.

Tema: slobodna.
Format: digitalni, jpeg, minimum 1.000 piksela na dužoj strani, maksimum 3.000 piksela, ne veće od 4 MB.
Fotografije se šalju elektronskim putem, a nakon registracije na: <http://pfmagazine.com/photography-contest/enter-contest-online/>.

Participacija: 5 američkih dolara po fotografiji.
Glavna nagrada iznosi 2.000 američkih dolara i fotoaparati Nikon D90 s objektivom.
Pobedničke fotografije biće objavljene u majskom izdanju časopisa *Photographer's Forum* i ubačene u "Nikonovu Kuću slave mladih fotografa". Svi finalisti biće objavljeni u knjizi "Best of College Photography 2011".

2010 SLIKA SVETA, FOTO-KONKURS, ENGLESKA

Rok: 30. 11. 2010.
Traže se fotografije koje su zabeležile mesta kroz lokalno stanovništvo, tradiciju, pejzaže i spomenike.
Format: digitalni, jpeg, do 800 x 800 piksela, 300 dpi.
Fotografije se šalju elektronskom poštom na: photocompetition@trafalgartours.co.uk.
Svaki autor može poslati do 5 fotografija.
Učešće je besplatno.
Prva nagrada je "Trafalgar tura" u trajanju od 14 dana za dve osobe s povratnom avionskom kartom. Druga i treća nagrada je put u trajanju od 10 dana za dve osobe s povratnom avionskom kartom.
Veb: www.trafalgar.com/UK/.

2010 NATIONAL GEOGRAPHIC FOTO-KONKURS

Rok: 30. 11. 2010.
Kategorije: a) "Ljudi"; b) "Mesta"; c) "Priroda".
Format: digitalni, jpeg, minimum 1.600 piksela na dužoj strani, do 5 MB.
Registracija i predaja fotografija obavljaju se elektronski na: <http://ngm.nationalgeographic.com/ngm/photo-contest/2010/submit/upload-your-photos/>.
Fotografije za konkurs ne smeju biti starije od dve godine.
Participacija: 15 američkih dolara po fotografiji.
Glavna nagrada iznosi 2.500 američkih dolara.

DEJV BRAUN PROJEKTI

Rok: 30. 11. 2010.
Nema ograničenja po pitanju žanra, teme ili discipline.
Format: digitalni, jpeg, ne veće od 1 MB.
Fotografije se šalju elektronskom poštom nakon plaćene participacije na adresu: info@davebownprojects.com.
Dozvoljeno je poslati do 4 fotografije.
Participacija: 30 američkih dolara.
Prva nagrada 2.500 američkih dolara, druga 1.500, treća 1.000 dolara.
Odabrani radovi biće prikazani na prodajnoj izložbi.
Info: info@davebownprojects.com
Veb: <http://davebownprojects.com/>.

5. AGENS MEĐUNARODNI FOTO-KONKURS, MAĐARSKA

Patronat: FIAP.
Rok: 30. 11. 2010.
Kategorije: 1. generalna; 2. "Eksperimentalna"; 3. "Arhaična" (fotografije napravljene starijim fotografskim procesima).

Format: print veličine 30 x 40 cm.
Participacija: jedna kategorija – 12 evra, dve – 18, tri kategorije 24 evra.
Adresa za slanje radova: Ágens Kft., H-1027 Budapest, Fő u. 73.
Info: agens@agens90.com. Veb: www.agens90.com

PROZOR – RAMA 2010 DRUGI MEĐUNARODNI SALON FOTOGRAFIJE

Udruženje umjetnika "Art Work" – Prozor.
Rok: 1. 12. 2010.
Tema: slobodna.
Primaju se crno-beli ili kolor radovi u digitalnom obliku. Maksimalan broj radova je četiri, dimenzija 20 x 30 cm u 300 dpi i JPG formatu na CD-u.
Fotografije moraju biti obeležene rednim brojevima u folderima isto kao u prijavi.
Participacija: 10 evra ili 15 američkih dolara po fotografiji. Za učešće u obe kategorije (crno-bijela i kolor) plaća se 15 evra ili 20 dolara. Novac slati zajedno sa CD-om i prijavom. Radove zajedno s prijavom poslati na adresu: UDRUŽENJE UMJETNIKA "ART WORK", P.P. 25, 88440 PROZOR, BiH.
Kontakt i više informacija: Husein Šljivo, artworkbih@yahoo.de +387 63 232 681, www.prozor.net.

FOTO-SALON EXPOSED, SLOVENIJA

Patronat: FIAP, PSA, UPI.
Rok: 9. 12. 2010.
Sekcije: A) kolor-slobodna; B) crno-bela slobodna; C) "Akt"; D) "Pejzaž".
Format: digitalni, jpeg, na dužoj strani 1.024 piksela, na CD-u ili DVD-u.
Participacija: 10 evra za jednu sekciju, za svaku sledeću po 5 evra.
Prijava za učešće popunjava se na veb-adresi: <http://exposed.fotoklub-kamnik.si/>.
Radove s participacijom slati na adresu: Foto klub Kamnik, Ljubljanska cesta 4J, p.p. 35, SI-1241 Kamnik, Slovenija.

KONKURS ZA NAJLEPŠU FOTOGRAFIJU PTICA 2010.

Fond za zaštitu ptica grabljivica otvara Sedmi konkurs za najlepšu fotografiju ptica.
Rok: 10. 12. 2010.
Format: do 10 fotografija.
Fotografije moraju biti u boji, na foto-papiru, neuramljene i nekaširane. Mogu biti u obliku dijapozitiva u boji, lajk-formata, ili u digitalnom obliku, formata (20 x 30 cm), a ukoliko su u digitalnom obliku, treba da budu najmanje u veličini 13x18 cm i rezoluciji 300 dpi.
Na konkurs se mogu slati fotografije svih divljih ptica snimljenih u prirodi, a iz konkurencije će biti isključeni svi radovi ptica iz zooloških vrtova, držanih i vezanih ptica. Početkom godine biće održana izložba i izdat katalog odabranih radova, a tokom prilikom biće dodeljene nagrade i ođštampan plakat s nagrađenom fotografijom.
Propisno obeležene fotografije slati na adresu: Fond za zaštitu ptica grabljivica, Bulevar despota Stefana 142, 11000 Beograd ili na e-mail: grifon@ibiss.bg.ac.rs.
Dodatne informacije: www.vulture.org.rs.

CREATIVE DIVERGENTS

Rok: 15. 12. 2010.
Format: digitalni, minimum 500 piksela na dužoj strani, do 1 MB.
Participacija: 5 američkih dolara za 3 fotografije, broj fotografija nije ograničen.
Glavna nagrada iznosi 1.000 američkih dolara.
Fotografije se predaju on-lajn na: <http://creativecommons.org/>.

2. MEĐUNARODNI SALON FOTOGRAFIJE "IZMEĐU NEBA I ZEMLJE 2010", SLOVENIJA

Patronat: FIAP.
Rok: 15. 12. 2010.
Teme: A) "Letenje"; B) Slobodna.
Format: digitalni, jpeg 300 dpi, 20 x 30 cm, na CD-u ili DVD-u.
Participacija: 15 evra za jednu temu, 20 evra za dve.
Adresa za slanje radova: Fotografsko društvo Veno Pilon Ajdovščina. IV Prekomorske 1, 5270 Ajdovščina, Slovenija.

THINK TANK PHOTO

Rok: 16. 12. 2010.
Kategorije: Urbano; šta je u torbi?; snimak fotografa koji koristi Think Tank opremu; fotografije za koje učesnici misle da predstavljaju Think Tankov moto "Budi spreman pre momenta".
Format: digitalni, jpeg.
Fotografije se predaju preko veb-adrese: http://wildfireapp.com/website/6/contests/49650/entries/new?fb_page_id=21678123158, jedna fotografija po temi.
Učešće je besplatno.
Glavna nagrada iznosi 5.000 američkih dolara.

TRAVEL FOTO-KONKURS

Organizator: "Fly Fly Travel", Beograd.
Rok: 20. 12. 2010.
Teme: "Avioni, avio-kompanije, aerodromi"; "Destinacije, gradovi, predeli, plaže, planine, priroda..."; "Sa putovanja, ljudi i provod..."; "Krstarenja, brodovi, luke..."; "Foto-reportaža (fotografije sa putovanja+tekst)".
Dozvoljeno je poslati do 15 fotografija. U slučaju učešća u kategoriji reportaža, minimum je 5 fotografija. Uz svaku fotografiju treba navesti naziv dela i godinu nastajanja, kao i kratak komentar.
Format: digitalni, jpeg, veličine maksimalno do 7.016 x 9.933 piksela.
Radove u digitalnoj formi (na CD-u) zajedno s ispunjenom prijavom treba poslati pod nazivom Nagradni FOTO konkurs na adresu: "Fly Fly Travel", TC City Passage, Obiljež venac 18–20, 11000 Beograd, Srbija.
Prijava se može preuzet na adresi: <http://www.flyflytravel.com/travel-foto-konkurs-tekst.php>.
Nagrade su u vidu vaučera za putovanja: prvoplasiranom 2 x 600 evra vaučeri, drugoplasiranom 2 x 500 evra i trećeplasiranom 2 x 400 evra.
Info: igor@flyflytravel.com.

SLIKE BALKANA

Tražimo fotografije koje ilustruju "Smelost sećanja". Zašto je prošlost i dalje interesantna? Zašto je teško zaboraviti? Koliko je rizično sećati se? Konkretno, reč je o slikama Balkana i njegovih komšija.
Najbolje bi bilo da odmah uzmete fotoaparati ili pregledate svoju arhivu starih fotografija! Potom nam elektronski pošaljite fotografiju uz kratak komentar (maks. 3 rečenice). Fotografije će se koristiti kao ilustracija nove veb-stranice "Smelost sećanja", koja će od jeseni biti on-lajn na stranicama Gete instituta: www.goethe.de.
Kako se fotografiše sećanje? Motivi mogu biti raznoliki: na fotografijama mogu biti ljudi, zgrade, predeli ili istorijski događaji. Mogu da predstavljaju tragove rušenja i pomirenja ili prikazuju motive kulturnih susreta.
Molimo vas da nam pošaljete popunjen formular i fotografiju (maks. 2 MB).
Ukoliko želite da nam pošaljete više fotografija, morate za svaku ponovo da popunite formular.
<http://www.goethe.de/ins/cs/bel/sr6075951.htm>.

BEOGRAD

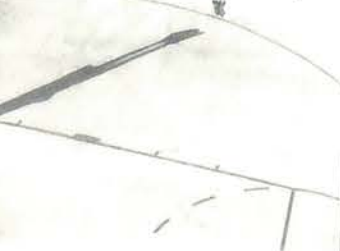
Mladi u Srbiji
MARK NOZEMAN (Holandija),
Galerija "Artget", 12. 11 - 5. 12.

Posljednjih godina Mark Nozeman često je putovao po Srbiji. Radovi na izložbi predstavljaju fotografije mladih u urbanom Beogradu, koje obiluju reminiscencijama i ostacima Titove "stare" Jugoslavije. Ove fotografije omogućavaju nam da razumemo mentalni i ekonomski pad koji je zahvatio Srbiju u posljednjoj deceniji. One pokazuju, takođe, i kako mladi danas u Srbiji nastavljaju da žive. Prikazuju i kontradikcije u potrazi za prošlošću u sadašnjoj Srbiji. Nozemanove fotografije jesu pokušaj da se vizuelizuju iskustva i identitet mladih. Autor nastoji da postavi pitanje identiteta u recentnoj istoriji Balkana. On, takođe, pokazuje i iznenađujući kontekst koga zapravo nema: gledati na Zapad ili na Istok? U budućnost ili u prošlost? Ili živeti sada - u srpskoj realnosti?

Igrališta
BRANISLAV STANKOVIĆ, 18. 11.
u 19h, Galerija "Stara kapetanija"
Zemun

Ciklus crno-belih fotografija "Igrališta" nastao je 2007. godine. Fotografije snimljene analognim fotoaparatom su vrlo svedenih motiva - linije koje obeležavaju sportski košarkaški teren, na betonskoj podlozi. Umetnik na njima uspostavlja dinamične geometrijske odnose u okviru ekstatične kompozicije, skoro apstraktno, sa samo sporadičnim upadom realnih elemenata - senke i obrisi figure na treningu, koji upućuju na dinamiku događaja.

BEČEJ

Foto-poruka
Fotografija može da informiše,
inspiriše, širi ideju ili provocira

Omladinska nevladina organizacija prepoznala je potencijal da danas svaki mladi čovek ima mobilni telefon ili fotoaparatus, i razvila program "Foto-poruka" čiji je cilj da obuci omladinske radnike u upotrebi participativne fotografije u omladinskom radu. Foto-poruka koju je podržao evropski program "Mladi u akciji", okupila je omladinske radnike iz 12 zemalja Evrope koji su kroz fotografiju obrađivali temu siromaštva. Ova tema odabrana jer je godina 2010. zvanično proglašena evropskom godinom borbe protiv siromaštva i socijalnog isključivanja. Nakon treninga, učesnici će imati priliku da stečeno znanje primene u radu s mladima u svojim zemljama. Tako će se naša Foto-poruka iz Srbije preseliti u Italiju, Rusiju, Albaniju, Severnu Irsku, Hrvatsku, Nemačku, Tursku, Mađarsku, Poljsku, Crnu Goru i Bosnu i Hercegovinu. Ukoliko vas je inspirisala naša priča, možete pronaći kontakt kao i više informacija na blogu <http://photomessage.wordpress.com/>.

UB

Priroda oko nas
TOMISLAV PETROVIĆ, 22. 10. -
10.11. Galerija "Sveti Luka", Ub

Peta samostalna izložba Tomislava Petrovića biće otvorena 22. novembra u likovnoj galeriji "Sveti Luka" na Ubu u 19 časova. Na izložbi će biti prikazano oko 80 fotografija nastalih tokom prethodnih 6 godina rada. Zaljubljenik u prirodu i planinarenje, Tomislav se ne odvajava od svojih analognih fotoaparata kojima snima uglavnom pejzaže i makrofotografije. Kompletna izložba napravljena je analognim putem odnosno na printerima koji fotografije povećavaju direktno s filma. Autor se bavi fotografijom od 1978. godine, a aktivno učestvuje na domaćim i međunarodnim izložbama od 2001. godine.

SLOVENIJA

PHOTONIC MOMENTS
Mesec fotografije, Slovenija

Ljubljanska galerija "Photon" organizuje i ove godine festival savremene fotografije "Photonic Moments - Mesec fotografije". Otvaranje petog festivala "Photonic Moments" biće u znaku dvodnevno simpozijuma "Forum - Razgovori o savremenoj fotografiji", koji će suprotstaviti stavove i iskustva međunarodno relevantnih stručnjaka kroz panel diskusije posvećene temi centralne izložbe. Centralna izložba "Polje tenzije", koja će biti otvorena 21. oktobra, istražuje različite tendencije u razvoju umetničke fotografije u centralnoj i jugoistočnoj Evropi.

Festival obuhvata u Ljubljani i izložbe Gojmira Antona Kosa "Slikar u dijalogu s fotografijom" i Milana Pajka "Espaces de solitude" u Modernoj galeriji, Dušana Merklina Micka "Glamurozni andergrund" u Studiju 8, Marka Jamnika i Boštjana Perovšeka "Projekcija grada" u Galeriji "Vžigalica", Marka Modica "Abstrakta" u Kud ateljeu "Mikado", te izložbu "American History No.1" Džefrija Silvertorna (Jeffrey Silverthorne) u Galeriji "Photon" / Centru za savremenu fotografiju. Izložba Aljaža Veličkog "What Have

We Forget About?" najavljena je u Modroj hiši, a u Jakopič galeriji biće otvorena izložba "Legendarna Lee Miller" iz kolekcije Marina Cettine, kojom je u junu otvoren Rijeka festival. Tu su i "Tragovi prošlosti" Antonija Živkovića u Galeriji Kud atelje "Mikado", te Marka Lipuša "Photocartoons" u Galeriji "Photon", koja će biti otvorena krajem novembra. U Gradskoj galeriji u Mariboru najavljena je izložba slovačke savremene fotografije "Drugo poluvreme", a u Galeriji Stolp Maribor "Septembar" Nataše Košmerl, dok će se u Kibli predstaviti Goran Bertok. Izložba "Nova srpska fotografija" biće otvorena u Simulaker galeriji u Novom Mestu. Savremena mađarska fotografija biće predstavljena izložbom "Present Continuous" u Galeriji savremene umetnosti Celje. "Mesec fotografije" širi se i na Ptuj, gde je u Domu kulture najavljena izložba Branka Lenarta "Body.Language (1971-2010)", dok će u Trbovlju biti otvorena izložba grupe V.A.T., a u Škofja Loki izložba Tomaža Tomažina "Series 360". www.photonicmoments.net

Savremena srpska fotografija

4. 11 - 1. 12. Galerija Simulaker,
Novo Mesto, Slovenija

U okviru meseca fotografije "Photonic Moments" u Sloveniji, u galeriji Simulaker, biće otvorena izložba "Nova srpska fotografija". Izbor autora i njihovih radova zasniva se na raznovrsnosti tema koje uspešno funkcionišu u zajedničkom sistemu vrednosti. Značenje projekta objedinjuje brojne teme poput neposrednog okruženja, mitologije, kulture, nacije, pojedinca i njegovog sveta želja i vizija, a umetnici ih vide iz više različitih uglova, što čini ovaj projekat kompleksnim i zanimljivim. Predstavljajući autori pripadaju mlađoj generaciji srpskih fotografa koji u datim društveno-političkim okolnostima direktno ili zaobilaznim putem tumače sopstvenu istorijsku pozornicu, postavljaju niz pitanja, ali i nude odgovore na neka odavno postavljena.

Umetnici: Aleksandrija Ajduković, Benjamin Beker, Goran Micevski, Vesna Micović, Branka Nedimović, Miloš Nenković, Andrijana Pajović, Tijana Pakić-Feterman, Dragan Petrović, Ivan Petrović, Katarina Radović, Mihailo Vasiljević.

HRVATSKA

TORPEDO

JELENA PREKALJ, 12. 10 - 3. 11.
Foto-galerija KIC KLUB

Polazišna točka Jelene Prekalj za ciklus Torpedo fotografski je opus Bernda i Hille Becher, važnih predstavnika pokreta "New Topography". Fotografije urbanih prostora lišene umjetničkog karaktera, ljepote ili emocija, te reducirane na topografsko dokumentiranje, obilježile su "New Topography" pokret sedamdesetih godina u SAD-u. Industrijska arhitektura na fotografijama Jelene Prekalj, stara je riječka tvornica Torpedo, koja je s radom započela još 1866. godine, a svjetski je glas stekla lansirajući prvi torpedo. Jelena Prekalj završila je studij fotografije pri ISFAV-u u Padovi, Italija, kao najbolji student godine.

PRIPREMILA: JELENA MATIĆ

Tim Rudman

The World of Lith Printing: The Best of Traditional Darkroom and Digital Lith Printing Techniques

/izdavač: ARGENTUM, 2006; /jezik: ENGLESKI;
/format: 24 X 28 CM; 160 STRANA; PREKO 150
CRNO-BELIH FOTOGRAFIJA; /povez: MEK; /cena:
1.296 DINARA; /mesto prodaje: KNJIŽARA
"PLATO XL"

Fotograf i član Londonskog salona fotografije Tim Rudman jedan je od vodećih autora knjiga u oblasti štampanja i toniranja crno-belih fotografija. Neka od njegovih izdanja (The Photographer's Master Printing Course) imali smo priliku da predstavimo. U izradi ove knjige Rudmanu je svojim reprezentativnim portfolijima pomoglo devet međunarodnih fotografa. Namera autora, međutim, nije da zainteresovanima pruži isključivo primere koji će im poslužiti kao inspiracija, već da im objasni sve ono što je neophodno u procesu profesionalnog štampanja i postizanja odličnih rezultata u crno-beloj fotografiji. Stoga se u knjizi nalaze i poglavlja o vrstama papira, razvijalima s formulama i tablicama, toniranju, digitalnoj tehnologiji i štampi, internet sajtovima i forumima. Na kraju, ispod svake fotografije zastupljene u knjizi nalaze se i podaci o tipu fotoaparata, filma, papira, procesu razvijanja i štampanja.

Steve Luck

**DIGITALNA FOTOGRAFIJA:
OSNOVNI KURS**

(Digital Photography: Foundation Course)

/izdavač: BOUNTY BOOKS/
OCTOPUS PUBLISHING
GROUP, LONDON, 2007;
/jezik: ENGLESKI; /
format: 23 X 24,4
CM; 144 STRANE,
PREKO 200 KOLOR I
CRNO-BELIH FOTOGRAFIJA I
ILUSTRACIJA; /povez: TVRD; /cena:
700 DINARA; /mesto prodaje: KNJIŽARA "THE
ENGLISH BOOK"

Pored Toma Anga (Tom Ang) ili Skota Kelbija (Scott Kelby), Stiv Lak je jedan od vodećih svetskih autora u domenu digitalne fotografije i tehnike. Do sada je objavio nekoliko priručnika namenjenih uglavnom početnicima. Takav je slučaj i s ovom knjigom koju čine šest poglavlja i oko četrdeset podnaslova. Lit je, za početak, zainteresovanima ponudio sasvim dovoljno informacija i saveta o fotoaparatu, skenerima, štampačima, osnovama Photoshopa (slojevi, filtri, svetlosni efekti, uoštravanje, retuširanje, prevodenje kolor u crno-bele fotografije itd.), kao i o promovisanju i distribuciji fotografija. Knjiga se izdava kvalitetnom štampom, a na njenom kraju nalaze se rečnik osnovnih termina i adrese internet-sajtova.

Patrick Hook

**ŠTA DA RADITE S VAŠIM
DIGITALNIM FOTOGRAFIJAMA**

(What to do with your digital photos)

/izdavač: COLLINS BOOKSELLERS, LONDON, 2007;
/jezik: ENGLESKI; /format: 14,7 X 21 CM; 191 STRANA,
PREKO 150 KOLOR ILUSTRACIJA I FOTOGRAFIJA;
/povez: MEK; /cena: 1.188 DINARA; /mesto prodaje:
KNJIŽARA "PLATO XL"

Obično su za ovo područje digitalne fotografije i tehnologije rezervisana poslednja poglavlja većine foto-pripručnika. Reč je o simpatično urađenoj knjižici, gotovo džepnog formata, posvećenoj apsolutnim početnicima. Pisana krajnje jednostavnim jezikom, knjiga nudi savete i zanimljive ideje o tome šta se sve može uraditi s fotografijama. U sedam glavnih poglavlja, pored organizovanja i sređivanja fotografija, u priručniku se, između ostalog, mogu pronaći saveti o skeniranju ili štampanju fotografija na različitim materijalima ili predmetima, kreiranju slajd-projeksija, promovisanju i prodaji preko Interneta.

Stefan May

SAMO ŽENE

(Women Only)

/izdavač: TENEUES PUBLISHING, 2009; /jezik:
ENGLESKI, FRANCUSKI, NEMAČKI, ITALIJANSKI I
ŠPANSKI; /format: 27,4 X 35,2 CM; 160 STRANA; 35
KOLOR I 73 CRNO-BELE FOTOGRAFIJE; /povez: TVRD
SA ZAŠTITNIM OMOTAČEM; /cena: 6.124 DINARA;
/mesto prodaje: KNJIŽARA "THE ENGLISH BOOK"

Nekadašnji student medicine Stefan Mej važi za jednog od najtalentovanijih nemačkih akt-fotografa. Fotografijom je počeo da se bavi tokom studija, a usavršavao se radeći i kao asistent fotografa u Australiji. Njegove muške i ženske akt-fotografije, prepoznatljive po specifičnoj senzualnosti, objavljivane su u nekoliko najprestižnijih svetskih časopisa, među kojima su: *Cosmopolitan*, *Playboy*, *Maxim*. Knjiga koja je skoro stigla i kod nas koncipirana je poput nešto starijeg izdanja ovog autora posvećenog muškom aktu (Men). Pored kratkog eseja i biografije umetnika, u knjizi su zastupljeni, kako njegovi najznačajniji, tako i malo poznati crno-beli i kolor aktovi.

Michael Rush

NOVI MEDIJI U UMETNOSTI

(New Media in Art)

/izdavač: THAMES & HUDSON, LONDON, 2005;
/jezik: ENGLESKI; /format: 15 X 21 CM; 248 STRANA;
143 CRNO-BELE I 124 KOLOR FOTOGRAFIJA; /povez:
MEK; /cena: 1.208 DINARA; /mesto prodaje:
KNJIŽARA "THE ENGLISH BOOK"

Knjiga pripada ediciji "Svet umetnosti" (World of art) i prvi put se pojavila 1999. godine pod nazivom "Novi mediji u umetnosti poznog 20. veka" (New Media in Late 20th-Century Art). Jedno je od prvih izdanja posvećenih savremenim medijima i tehnologiji u međunarodnoj umetničkoj praksi. Počevši od Edvarda Mejbriđža (Eadweard Muybridge) i njegovih fotografija konja u pokretu, futurizma, nadrealizma, pop-arta, Majkl Raš je kroz nekoliko poglavlja dotakao gotovo sve najznačajnije umetnike u domenu video-arta, digitalne fotografije i umetnosti, filma, instalacija, performansa i napravio odličan analitički prikaz odnosa umetnosti i savremenih medija druge polovine XX i početka XXI veka.

Photokina 2010

21 – 26. 9. KELN, NEMAČKA

Umesto Reči urednika spremila sam ovaj uvod koji bi trebalo da vam pomogne da se snađete u mnoštvu informacija koje smo vredno sakupljali tokom nedelju dana trajanja najvećeg i najstarijeg sajma foto-opreme na svetu. Verujte da ni nama nije bilo lako da odaberemo pravu količinu i vrstu materijala koji će vas na najbolji način sprovesti kroz ogromne hale sajma u kojima se svaki proizvođač utruje kako da vam privuče pažnju

IVANA TOMANOVIĆ

Na Nikonov štandu mogli ste da se fotografirate uz odabir nekog od sloganova trenutne reklamne kampanje, zatim ukucate svoj mail i link s fotografijom postavljenom na Flickr čeka vas po povratku sa sajma. Naravno, ni mi nismo odoleli.

I AM PHOTOGENIC

Nikon

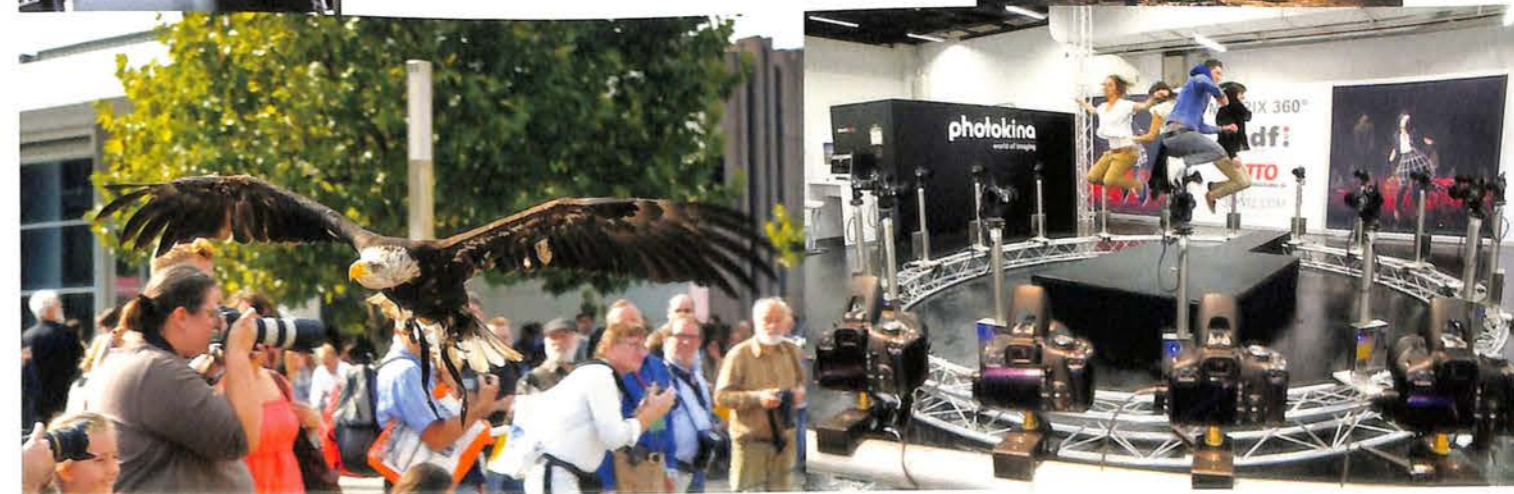
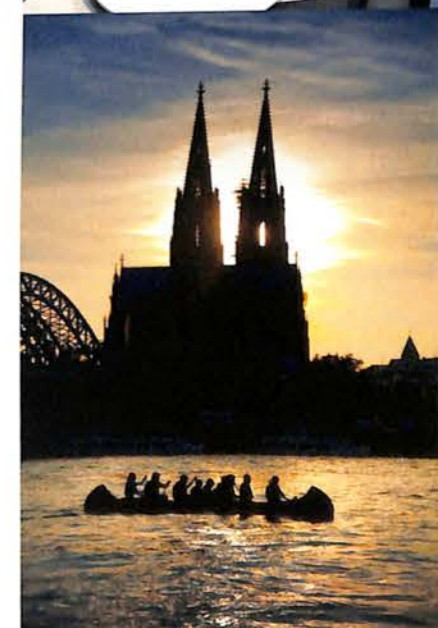

Ovo je četvrta Fotokina na kojoj sam bila i mada već imam dobro iskustvo u prelaženju nekoliko desetina kilometara na dan, uvek se postavlja pitanje šta je to stvarno novo što svaki sajam donese. U vremenu razvijanja digitalne tehnologije, novine su bile revolucionarne. Danas, kada je digitalna tehnologija postala neodvojivi deo naše svakodnevice, a Internet svetsko glasilo na kojem većina proizvođača mesec-dva pre sajma najavi svoje najatraktivnije proizvode, Fotokina polako gubi na svom značaju. Daleko od toga da stavljam pod sumnju korisnost sajma, ali njegova uloga svakako se menja, pa od ekskluzivnog mesta za

prikaz proizvoda i tehnologija, sve više postaje mesto okupljanja ljudi iz sveta fotografije, kako profesionalaca, tako i zaljubljenika u fotografiju. Bukvalno, na ovom mestu možete videti sve što biste ikada povezali s fotografijom. Od "high-tech" foto-opreme koja se plaća petocifrenim iznosima (naravno, u evrima), pa do aplikacija fotografija na jastuku, šolji ili peškiru za plažu!

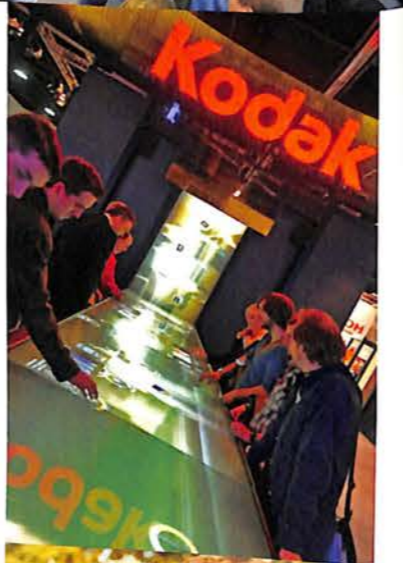
Trka za pikselima, srećom, jenjava, pa nekih bombastičnih najava nije bilo. Čak ni "Canon" nije predstavio svoj čuveni senzor od 120 miliona piksela. Ipak, trka postoji, ali iz uobičajene dve dimenzije koje vezujemo za fotografiju, prebacila se u treću dimenziju, pa je tako prefiks 3D postao obeležje ovogodišnjeg sajma. Avatar je, naravno, bio pravi mamac i na mastralan način pokazao je mogućnosti 3D tehnologije. Ipak, ni to nije ništa novo jer se čitav sistem zasniva na više od 150 godina staroj "tehnologiji" (detajne informacije pripremio vam je Milan Živković u svom članku o 3D fotografiji). Pored zabave, ova tehnologija ima i puno korisnih osobina, a to će pre svega osetiti fotografi koji rade komercijalnu i industrijsku fotografiju, jer 3D podrazumeva i 3D foto-modeling kojim se dobija realan trodimenzionalni prikaz objekta. Nešto što su do sada radili računari uz pomoć mnogo matematike, sada možete dobiti pomoću jednog fotoaparata, mnogo snimaka i nešto malo rada u računaru. Sledeći korak verovatno su trodimenzionalne (hologramske) projekcije u prostoru, koje smo do sad vidali u naučnofantastičnim (SF) filmovima.

SPECIJALNO IZDANJE ČASOPISA REFOTO O SAJMU FOTOKINA 2010 ZA VAS SU PRIPREMILI: BORIS BJELICA, MILAN ŽIVKOVIĆ, IMRE SZABÓ I IVANA TOMANOVIĆ.

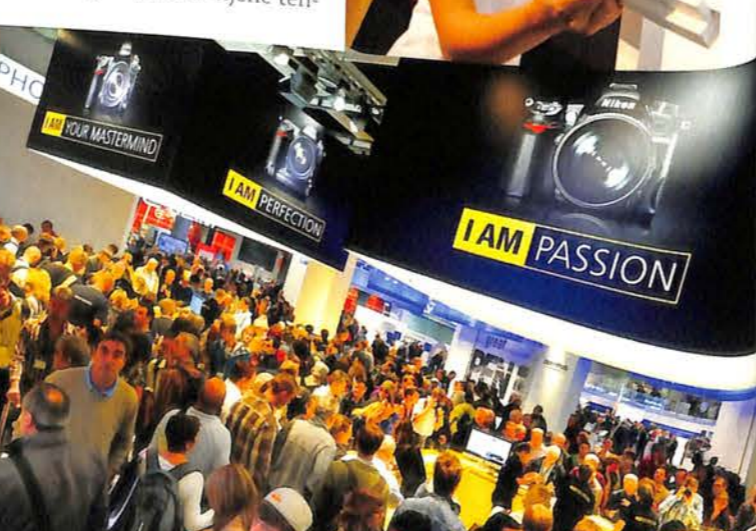
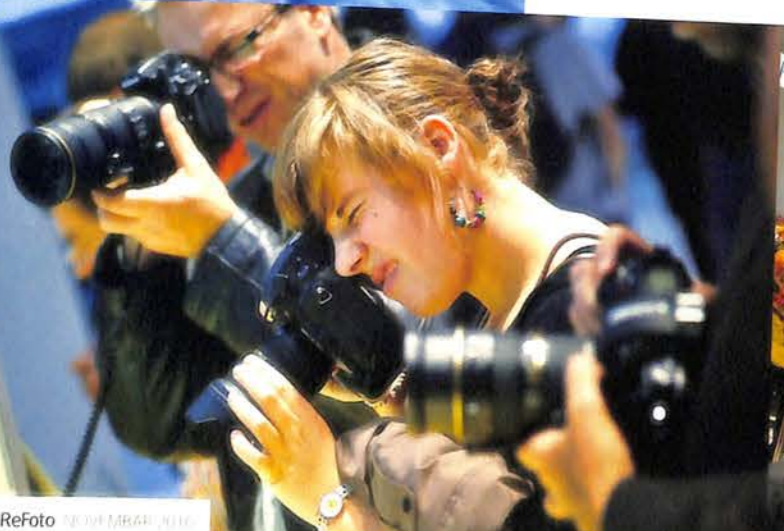
Još jedna karakteristika savremenih digitalnih uređaja jeste njihova multifunkcionalnost, pa tako fotoaparati snimaju video, video-kamere snimaju fotografije, fotoaparati rade kao projektori, šalju fotografije na Internet, štampači (čak i foto-kiosci) mogu s video-zapisa da odštampaju fotografiju izabranog kadra, zatim fotoaparati i kamere opremljeni su posebnim programima za automatsku konverziju fajlova u potreban veb-format, mobilni telefoni odavno su postali multiuređaji koji će uskoro zameniti sve navedeno. Sa svim ovim tehnološkim mogućnostima menja se i glavni aspekt fotografije – da beleži jedan trenutak – jer većina savremenih kompaktnih digitalaca, u želji da dostigne što bolji kvalitet fotografija, snima nekoliko fotografija koje se softverski spajaju u jedan, konačan snimak. I sve to u službi dobijanja što nižeg šuma, što bolje oštine, kontrolisane dubinske oštine kakvu inače daju samo SLR fotoaparati. Tu je i proširenje dinamičkog opsega, pa već čuveni HDR, panorame... Ništa novo, reći ćete vi. Nov je samo naš odnos prema stvarnosti koja nam, izgleda, nije dovoljno interesantna jer svu raspoloživu tehnologiju koristimo za njeno menjanje, ulepšavanje, tj. stvaranje neke bolje, idealne slike sveta.

ničke karakteristike. Brojne izložbe na Fotokini održavaju balans između kreativnosti i tehnologije, a to smo se i mi potrudili da uradimo u ovom izdanju u kom smo sumirali prve utiske, predstavili najvažnije proizvode, a brojne informacije koje smo upijali postepeno ćemo vam prenositi u narednim brojevima. Podsećam samo da se bliži kraj godine, što znači i kraj naših konkursa. "Beograd u fokusu" i "Igra svetlosti" završavaju se sredinom novembra, a "Praksa na delu" sredinom decembra. Spremamo izložbe, nagrade, pa zato fotoaparat u ruke i potrudite se da vaš mozak pobedi tehnologiju.

Jedino što mene zabrinjava jeste sveprisutan odnos koji karakteriše davno osmišljen slogan firme "Kodak": "Vi pritisnete dugme, mi radimo ostalo" (i Milan ga pominje u svom tekstu), jer se svi proizvođači trude da ne koriste mozak, već samo jedan prst. Bez potrebe za bilo kakvim znanjem pretvaramo se u robove tehnike koja će, čini se, u budućnosti sama određivati šta i zašto ćemo snimiti. Ne zaboravite, ipak, da je ideja ono što karakteriše dobru fotografiju, a ne njene teh-

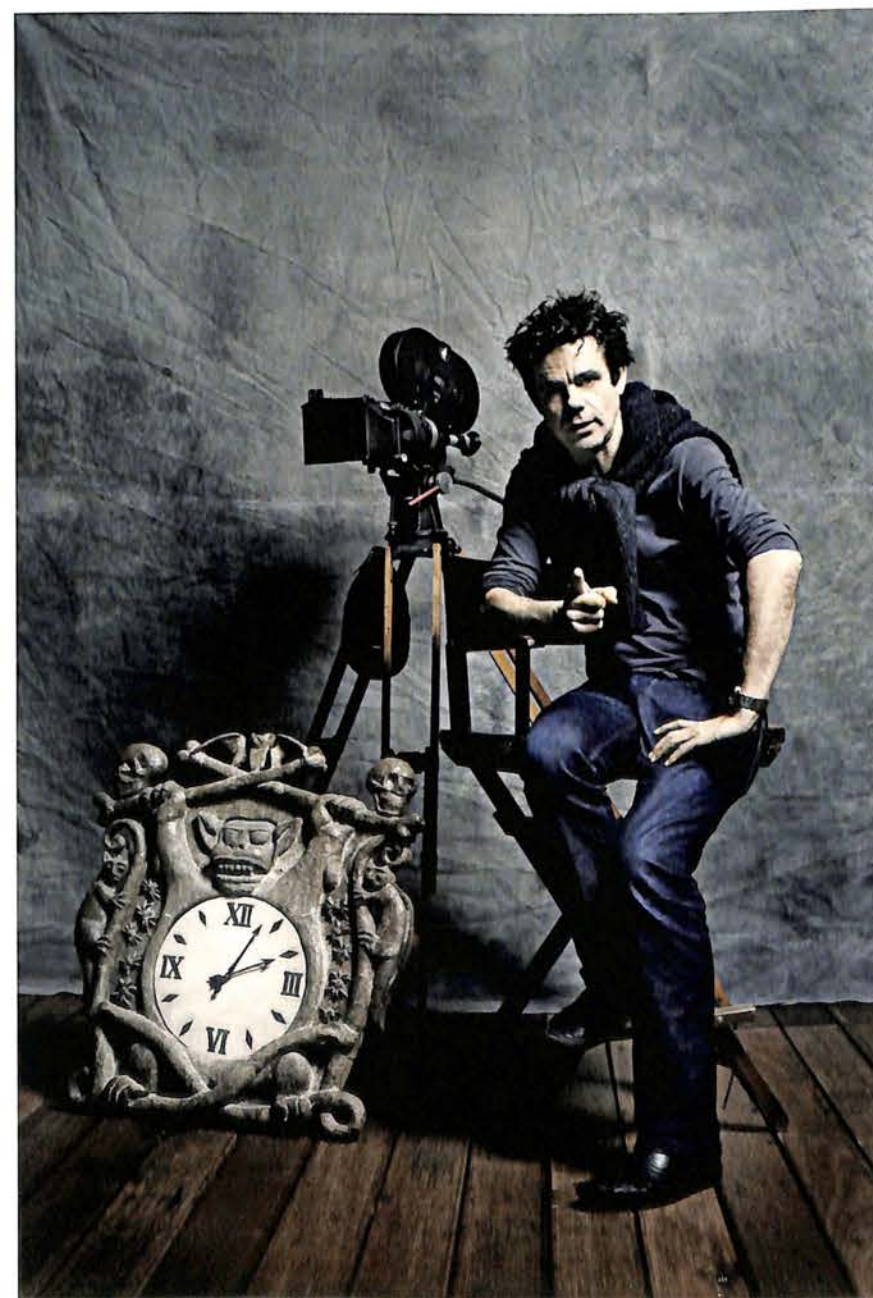
© JIM REKETE, INORA TSCHIRNER S PLISANOM IGRACKOM IZ FILMA "ZEC BEZ USJU"

Vizuelna galerija

FOTOGRAFSKE IZLOŽBE

Fotokina u Kelnu nikada nije samo sajam tehnike. To je i prilika da se napravi revizija u domenu umetničkih dostignuća u fotografiji, naravno, kroz izložbe. Na glavnom ulazu sajma (ima ih četiri), već tradicionalno, bila je postavljena najveća izložba pod nazivom Vizuelna galerija (Visual Gallery). Ona obuhvata radove profesionalnih fotografa, nagrađenih autora s brojnih renomiranih foto-konkursa, među kojima znatan deo čine mladi autori. U korist promocije mladih ide i velika izložba studenata fotografije koja je postavljena u istoj hali ispred Vizuelne galerije i nosi naziv Akademija u susretu s Fotokinom (Academy meets Photokina). Za prikaz ove zaista obimne izložbe izdvojili smo desetak, a neke od njih Refoto je već objavio kao što su: Hasselblad Masters i Sony World Photography Awards

IZLOŽBE PRIPREMILA: IVANA TOMANOVIĆ

© JIM REKETE, REŽISER TOM TYKWER SA SATOM IZ FILMA "TRČI LOLA TRČI"

JIM REKETE Legende i talenti nemačkog i internacionalnog sveta filma

Jedna od najatraktivnijih izložbi bila je serija portreta ljudi s filma, pretežno nemačkog, od kojih su mnogi dostigli međunarodnu slavu i priznanje. Izloženi portreti deo su projekta "Stanje stvari: portreti za novi muzej filma", na kojem Jim Rekete i dalje radi. Na četrdesetak fotografija portretisani su prikazani s jednim predmetom iz nekog filma koji za njega ili nju ima neko intimno značenje i vrednost, ili su ti objekti postali deo filmske istorije. Započeta kao mali projekat, ova serija fotografija danas obuhvata šezdesetak portreta, među kojima su: Hana Šigula (Hanna Schygulla), Džesika Švarc (Jessica Schwarz), Klaus Maria Brandauer, Hardi Kruger (Hardy Krüger) i mnogi drugi. Bez obzira na to da li je osoba ispred fotoaparata glumac, dekorater, scenograf, kompozitor, režiser, konačna fotografija nosi priču koja predstavlja neobičan spoj privatnog života (karaktera) glumca i fikcije. Vezu između te dve krajnosti, tj. između privatne i izmišljene slike o nekom, čini upravo taj izabrani predmet. Konačna kolekcija biće prikazana sledećeg leta na otvaranju rekonstruisanog Muzeja nemačkog filma u Frankfurtu. Sve fotografije Jim Rekete snimio je fotoaparatom Leica S2.

© JIM REKETE, HANNA SCHYGULLA

© MICHAEL VON GRAFFENRIED

© MICHAEL VON GRAFFENRIED

© MICHAEL VON GRAFFENRIED

© MICHAEL VON GRAFFENRIED

MICHAEL VON GRAFFENRIED Izlazak

Mihael fon Grafenrid (Michale von Greffenried) dobitnik je ovogodišnje nagrade "Dr Erich Salomon" za životno delo. Ova prestižna nagrada uručena mu je na Fotokini. Rođen je 1957. godine u Bernu (Švajcarska) i već 30 godina dokumentuje svet oko sebe konstantno pomerajući granice fotografije. Poznat je po izraženoj individualnosti, zbog koje je bio i ostao nezavisan fotograf koji sam bira teme i destinacije. U njegovom radu granica između dokumenta i umetnosti često ne postoji. Jedan je od prvih fotoreportera koji je počeo s objavljivanjem fotografija u raznim medijima i s izlaganjem u brojnim javnim prostorima.

Mihael fon Grafenrid prati mnoge teme, često veoma različite, ali svakoj pristupa s puno posvećenosti, pa je tako zbog svog prvog velikog projekta o nudistima pod nazivom "Goli u raju", svako leto tokom deset godina provodio s njima. Fasciniran uticajem islamskog fundamentalizma na savremeno društvo snimao je u severnom Sudanu 1995. godine. Sistematski je pratio građanski rat u Alžiru, u kojem je stradalo puno intelektualaca i stranaca. Zbog priče pod nazivom "Ljubav prema kokainu", proveo je dve godine s jednim parom, ovisnicima o kokainu. Zajedno s njima prošao je kroz sve aspekte njihovog teškog života koji podrazumevaju kontakt s dilerima, zatvor, prostituciju i, na kraju, smrt.

Prvi je počeo da koristi panoramski format fotoaparata za reporterske zadatke. Počevši još od građanskog rata u Alžiru, pa do danas, koristi ovaj neobičan format i za izlaganje povećava fotografije do veličine od skoro tri metra. Na Fotokini u Kelnu izložio je oko devedeset fotografija.

ANET STUTH Prostor – vreme – slika

Anet Stut (Anet Stuth) u svom radu poigrava se s uobičajenim shvatanjima da fotografija objedinjuje vreme, mesto i motiv. U svojevrsnim foto-kolažima ona spaja nekoliko prostora, vremenske periode i različite žanrove. Gledajući s određene distance, ove složene inscenacije poimamo kao jedno. Pažljivo organizovanom kompozicijom različiti prostori i perspektive prirodno se preklapaju, dok brojni elementi izazivaju mnoštvo asocijacija, slično načinu na koji se sećamo naših snova. Anet Stut koristi vizuelne kvotacije iz filmova, istorije, umetnosti, istorije fotografije i spaja ih u kolažima s prizorima iz svakodnevnog života i aktuelnim vestima. Rezultat su višeslojni komentari društva, umetnosti, kulture i istorije koji su fotografiji dali novu dimenziju i proširili jezik izražavanja. Svojim radom ona potvrđuje tezu čuvenog teoretičara fotografije Viljema Flusera (Willem Flusser) da "samo serija fotografija dokumentuje fotografovu nameru".

© ANET STUTH

© ANET STUTH

© ED VAN DER ELSKEN

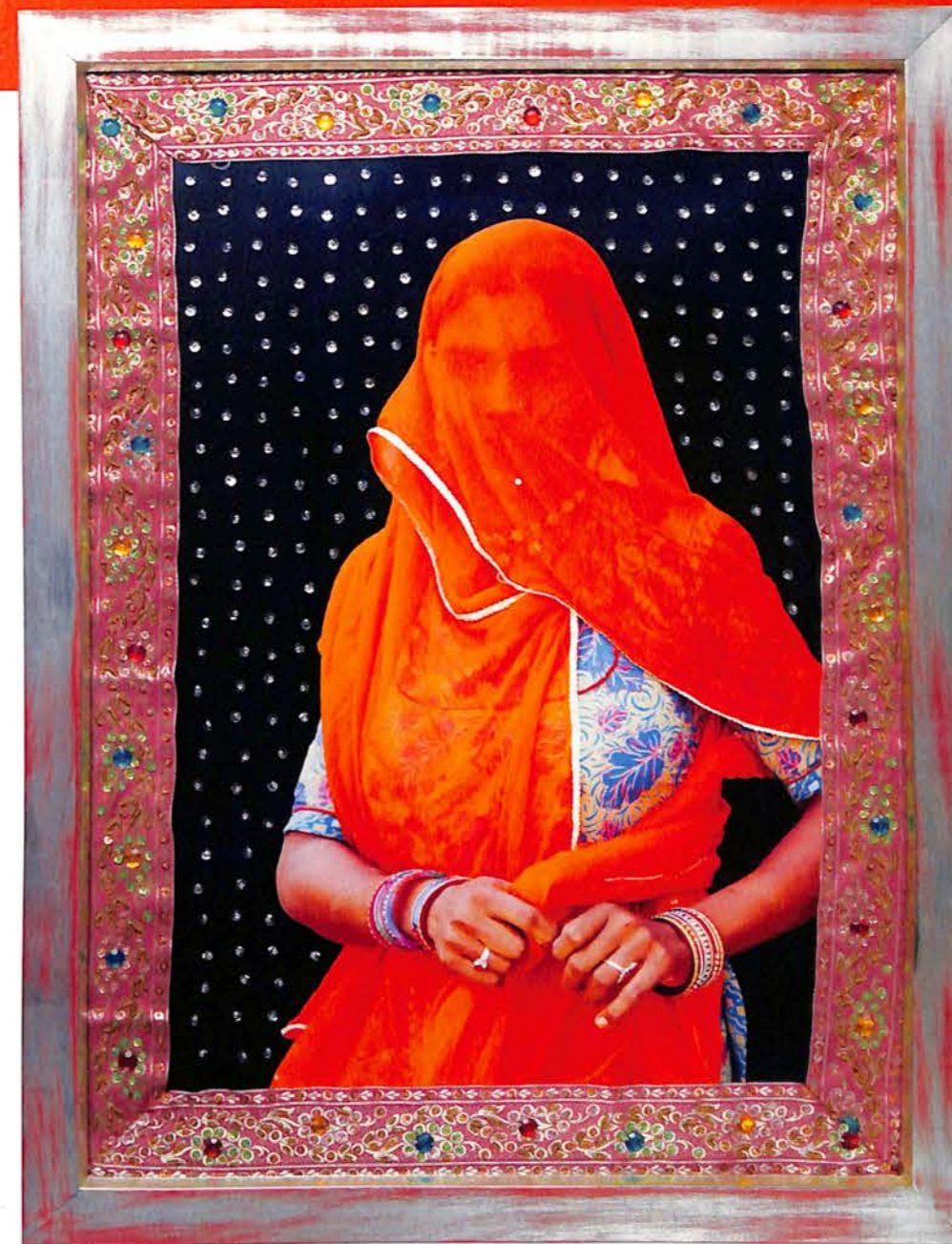
ED VAN DER ELSKEN Ljubav na levoj obali – studija o knjizi

Godine 1950. holandski fotograf i ljubitelj filma Ed van der Elsken otišao je u Pariz i pronašao "srodne duše" u grupi tzv. klošara, u čuvenom pariskom kvartu St. Germain des Prés. U formi privatnog dnevnika pratio je fotoaparatom njihove svakodnevne aktivnosti kao ravnopravni član te nezvanične družine. Ipak, prevashodno je bio fasciniran lepotom crvenokose Vali Majers (Vali Myers), koja je najčešći motiv njegovih fotografija. Godine 1953. upoznao je Edvarda Stajhena (Edward Steichen), koji mu je ukazao na narativnost njegovih fotografija i savetovao da napravi fotografsku knjigu u kojoj će ispričati njihovu priču. I tako je 1956. godine objavljena knjiga pod nazivom "Ljubav na levoj obali" – priča o neuzvracenoj ljubavi Manuela prema Ani (alias Vali Majers). Ed van der Elsken napravio je knjigu u saradnji s grafičkim dizajnerom Jurianom Šroferom (Jurriaan Schrofer) i ta knjiga proglašena je za jednu od izvanrednih knjiga 20. veka jer je prva koristila format foto-novele.

Na Akademiji za umetnost medija u Kelnu, profesor Markus Šaden (Marcus Schaden) i njegovi studenti napravili su opsežnu studiju ove knjige istražujući razne istorijske i kulturne uticaje, kao i produkciju drugih autorskih knjiga. Analizu knjige napravili su upoređujući različite makete knjige, fotografišući po pariskim kafeima inscenirane scene po uzoru na one koje je snimao Ed van der Elsken i proučavajući političke prilike tog vremena koje su omogućile protagonistima ove knjige da nemaju nikakvo zaposlenje i da im je životni cilj da dignu u vazduh katedralu Notrdam (Notre Dame). Rezultat tog istraživanja prikazan je na crnim panelima po kojima su bile zalepljene kopije fotografija, članci iz časopisa, makete knjige i sve to dopunjeno crtežima i komentarima ispisanim običnom školskom kredom. Na ovaj neobičan način prikazano je nastajanje jedne izuzetne knjige koja je imala ogroman uticaj na mnoge fotografe pri kreiranju svojih knjiga.

POSTAVKA IZLOŽBE NA SAJMU

© CORINA GERTZ

CORINA GERTZ Tradicionalna indijska nošnja – "Pod okriljem Šive"

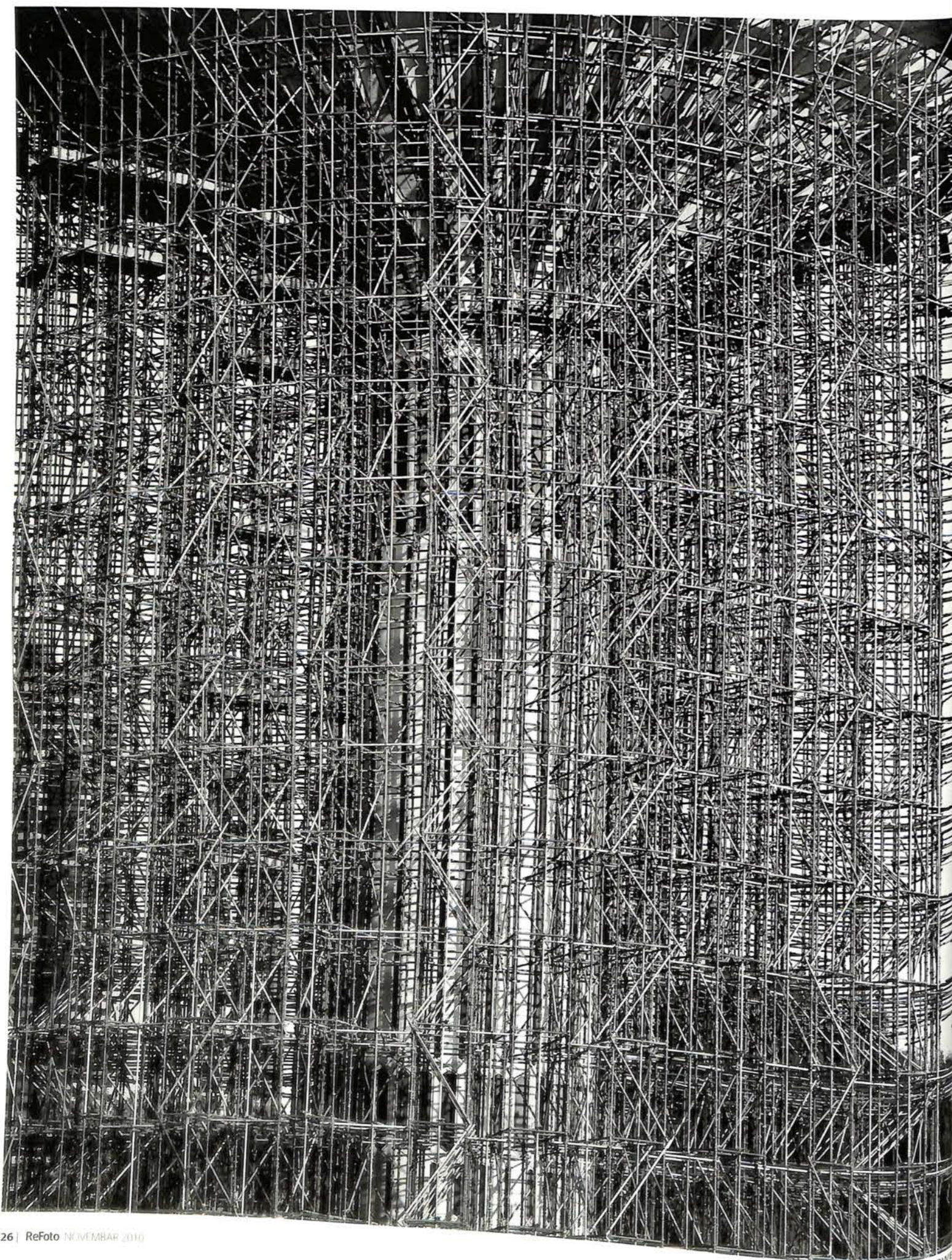
Kada je moda u pitanju, uz nekoliko izuzetaka, profesionalni fotografi fokusiraju se na poslednje kreacije modnih dizajnera za njihovu komercijalnu prezentaciju u katalogu ili modnom časopisu. Odeća, nakit, frizure, šminka, razni dodaci koji su sastavni deo neke kulture i tradicije retko su interesantni zapadnoj civilizaciji, osim ako nisu inspiracija nekom modnom dizajneru za njegovu kolekciju.

Korina Gerz (Corina Gertz) je uspešan modni dizajner i fotograf i ubraja se u malobrojne izuzetke. U svom fotografskom radu još od 2000. godine radi na temi "Odeća stranih kultura". Rezultat njenog poslednjeg istraživanja jeste serija fotografija pod nazivom "Pod okriljem Šive", na kojima je zabeležila bogatstvo i raznovrsnost odevanja u Indiji. Autentičnost fotografija potkrepljena je upotrebom starih ručno radenih ramova iz Indije. Neke od fotografija dodatno su ukrašene raznobojnim štrasom, a ivice mnogih fotografija uokvirene su originalnim materijalima koji se koriste za

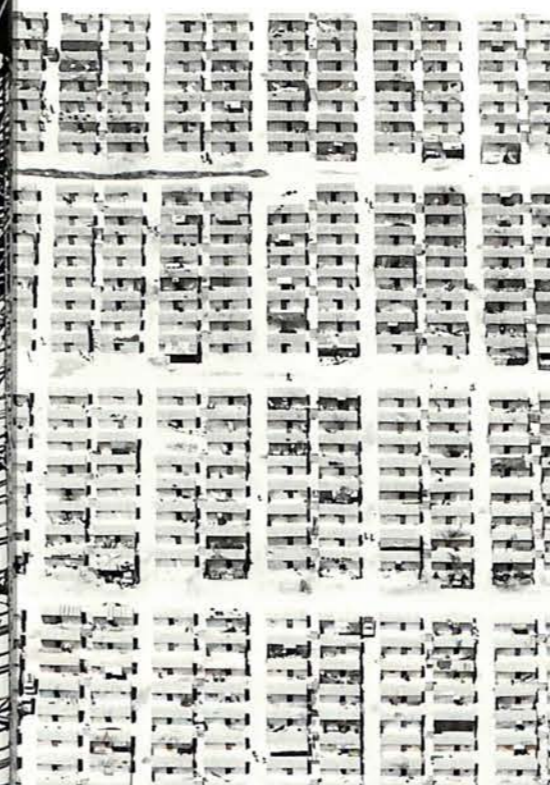
izradu odeće. Na ovaj način Korina Gerz dala je vrlo jasnu sliku o stilu i ukusu jedne od mnogoljudnijih zemalja sveta.

© CORINA GERTZ

© STEPHAN ZIRWES

© STEPHAN ZIRWES

STEPHAN ZIRWES DNA

Član Nemačke asocijacije slobodnih fotografa (BFF) – Stefan Zirws (Stephan Zirwes) iz Štutgarta daje nam pogled na svet iz vrlo neobične perspektive. Naime, sve fotografije iz serije pod nazivom "DNA" snimljene su iz vazduha (aviona i helikoptera) što, svakako, nije ništa novo (setite se samo izložbe Jan-Artisa Bertrana (Yann-Arthus Bertrand) i Dragoljuba Zamurovića na Kalemegdanu). Stefan Zirws, međutim, fotografiše motive iz apsolutno vertikalne perspektive. Na taj način većina motiva pretvara se u apstraktne uzorke kakve ne možemo ni da zamislimo gledajući taj isti motiv sa zemlje iz klasične perspektive i ugla gledanja. Ovi apstraktni prizori ipak nisu samo "lepe slike sveta" već jasno ukazuju na to koliko radikalno ljudska civilizacija utiče na izgled našeg okruženja. Skoro da nema mesta na planeti gde čovek nije "organizovao" prirodu po svojoj meri i potrebama. Stefan Zirws igra se hladnom lepotom motiva, potencirajući njihovu naglašenu estetiku i u isto vreme postavljajući mnoga pitanja o budućnosti naše civilizacije koja teži potpunoj uniformisanosti i standardizaciji gde je prirodno okruženje u potpunosti podređeno potrošačkom društvu. Ovakav odnos direktno postavlja u pitanje opstanak lične slobode, individualnosti, prava na drugačije mišljenje. Pojedine fotografije deluju čak kao laboratorijski uzorak nekog genetskog koda – igra vizuelne percepcije koju Stefan potencira ovde ima kritičku i upozoravajuću konotaciju.

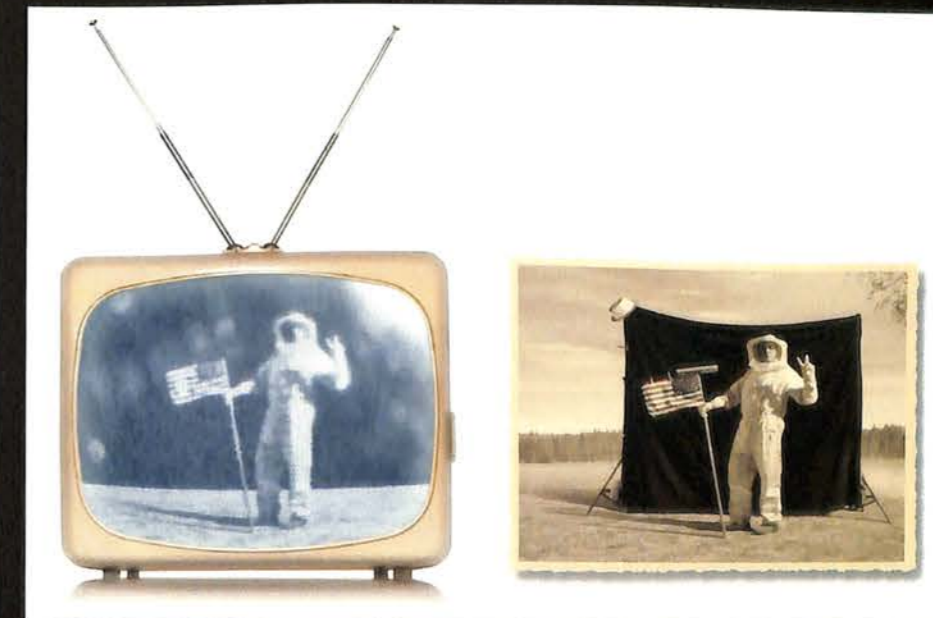
THOMAS HERBRICH Istina o sletanju na Mesec

Još jedan član Nemačke asocijacije slobodnih fotografa (BFF) – Tomas Herbrich (Thomas Herbrich) serijom aranžiranih fotografija pokušao je da da odgovor na pitanje koje već pola veka kopka mnoge od nas: Da li su Amerikanci stvarno sleteli na Mesec ili je sve to snimljeno u studiju? Njegov odgovor je: Oboje! Amerikanci su zaboravili da ponesu kabl za fotoaparata, zbog čega nisu mogli da snime nijednu fotografiju, pa su na brzinu organizovali snimanje u filmskom studiju!

Da li je ovo izmišljotina ili istina? Tomas Herbrich potkrepljuje ovu teoriju svedočenjem svog ujaka Stenlija Herbrika (Stanley Herbrich) koji je bio direktor specijalnih zadataka u NASI tokom šezdesetih godina. Pretražujući ujakova dokumenta, fotograf je uspeo da rekonstruiše ceo poduhvat. On se ponovo aranžiranim fotografijama igra našom percepcijom i želi da verujemo u ono što vidimo u stilu premise: "Fotografija govori više od hiljadu reči". Ali, šta ako su reči laž? Ipak, ljudi bi i dalje želeli da joj veruju.

© THOMAS HERBRICH

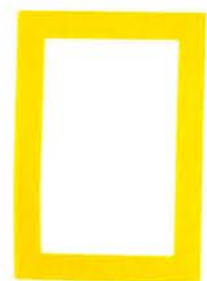

© THOMAS HERBRICH

Georg Tappeiner

© GEORG TAPPEINER

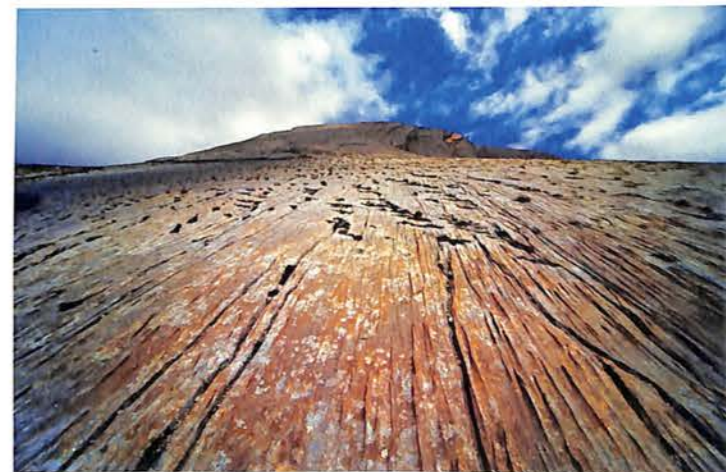
NATIONAL GEOGRAPHIC DEUTSCHLAND

© GEORG TAPPEINER

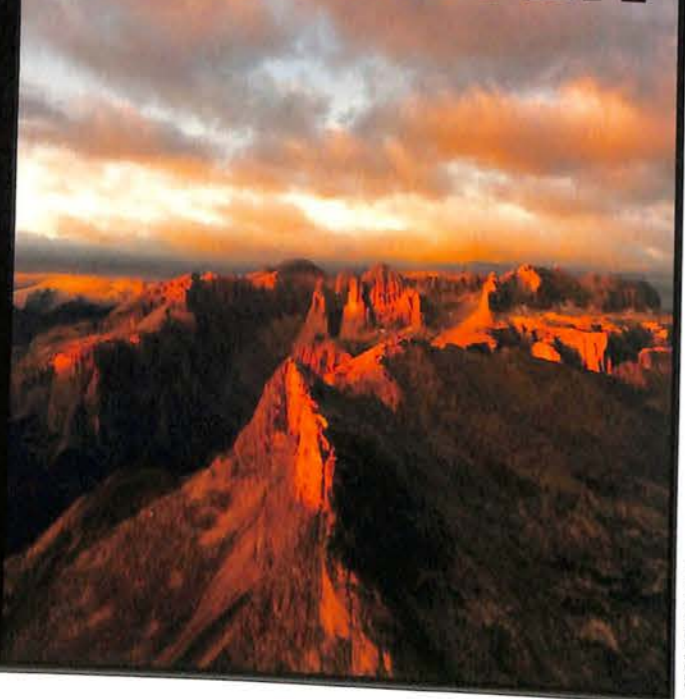
© GEORG TAPPEINER

© GEORG TAPPEINER

photokina
world of imaging

DOLOMITEN

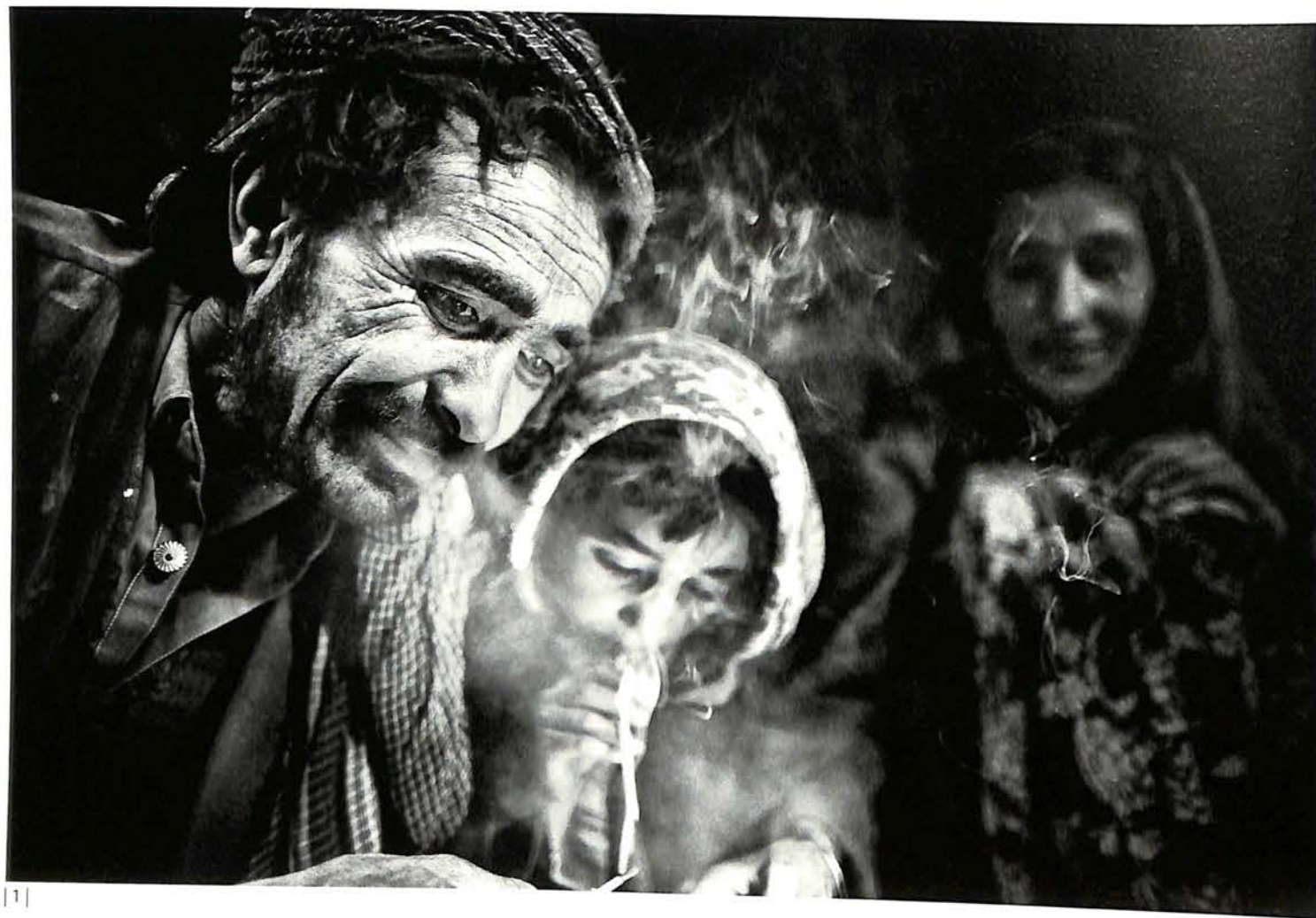

© GEORG TAPPEINER

Svaku Fotokinu "krasi" i izložba u organizaciji *National Geographic Deutschland*. Ovoga puta to je priča o Dolomitima koji su 2009. godine stavljeni na Uneskovu listu svetskih baština. Autor pedeset izloženih fotografija je Georg Tappeiner iz južnog Tirola, koji je zabeležio ove senzacionalne pejzaže na fotografijama arhaične snage. Ovo je prva *National Geographic* izložba na Fotokini posvećena jednoj temi i takva odluka nimalo ne čudi jer Dolomiti predstavljaju pravo svetsko čudo prirode. Pre 230 miliona godina oni su formirali ogroman koralni greben u primordijalnom moru Tetis, što znači da se mi danas šetamo po morskom dnu, istražujemo koralne grebene na biciklu ili se penjemo po strmim grebenima istorije naše planete. Dolomiti se izdižu iz zemlje poput kamenih fontana koje su okružene zelenim pašnjacima i mračnim šumama. Ove fotografije ne samo da ističu lepotu Dolomita već i podstiču da čuvamo prirodu oko nas u duhu misije društva *National Geographic*: "Inspirišući ljude da brinu o planeti".

© GEORG TAPPEINER

[1]

UNICEF PHOTO GEO OF THE YEAR

"Deca – sadašnjost budućnosti" naziv je konkursa "Unicef fotografija godine" koji desetu godinu zaredom organizuje Unicef i Geo. Ovogodišnju izložbu činilo je 108 nagrađenih i pohvaljenih fotografija s konkursa iz 2008. i 2009. godine. Trideset fotografa iz 18 zemalja doneli su brojne potresne priče o životu dece i njihovom položaju u društvu širom sveta. Ova izložba jedna je od najjačih kritika savremenog društva koje u trci za boljom budućnošću i napretkom zaboravlja na one kojima tu "svetlu" budućnost grade

© Stanislas Guigui, Francuska

[2]

[1] Šar puši heroin sa ćerkom Rušanora (7 godina) i suprugom Kabul Mah. Šar je fizički radnik i ovisnik o heroinu od pre dve godine kada mu je prijatelj rekao da će heroin ublažiti bolove od povreda uzrokovanih njegovim teškim poslom. Kabul Mah počela je deci da daje heroin i opijum da bi prestali da plaču zbog zime i gladi tokom dugih zimskih meseci.
© A.K. Kimoto, Japan/Tajland, slobodni fotograf

[2] Osmogodišnji Motselisi sakuplja ostatke koje fabrike odeće bacaju i pale na Thetsane deponiji. Vodeće svetske tekstilne kompanije, uključujući "Gap" i "Levis", imaju proizvodnju u glavnom gradu države Lesoto – Maseru. Oni koriste prednost jeftine radne snage i ogromne nezaposlenosti. Proces izrade i bojenja stotine hiljada komada odeće, posebno džinsa, doveo je do prirodne katastrofe. Voda je postala plava od boje, a bačen i spaljivan otpad konstantno zagađuje vazduh. Hemijski otpad koji fabrike puštaju u deponiju ugrožava stotine muškaraca, žena i dece koji sakupljaju materijale za reciklažu (juli 2009).
© Robin Hammond, Velika Britanija/Južna Afrika, Panos Pictures

[3] Deca vojnici čekaju u kampu vesti o njihovom novom angažovanju u Buniu (Demokratska Republika Kongo) u avgustu 2003. Mnoga deca regrutovana su u vojsku pod prisilom i pretnjom smrću. Druga pak priključuju se iz očaja. Bez detinjstva i kao svedoci užasnog nasilja, deca vojnici trpe jedno od najvećih ugrožavanja ljudskih prava.
© Marcus Bleasdale, Velika Britanija/Norveška, Agencija VII

[4] Devojčica šeta po đubrištu koje okružuje njeno celo stambeno naselje.
© Alice Smeets, Belgija, Out of Focus

[3]

[4]

photokina
world of imaging

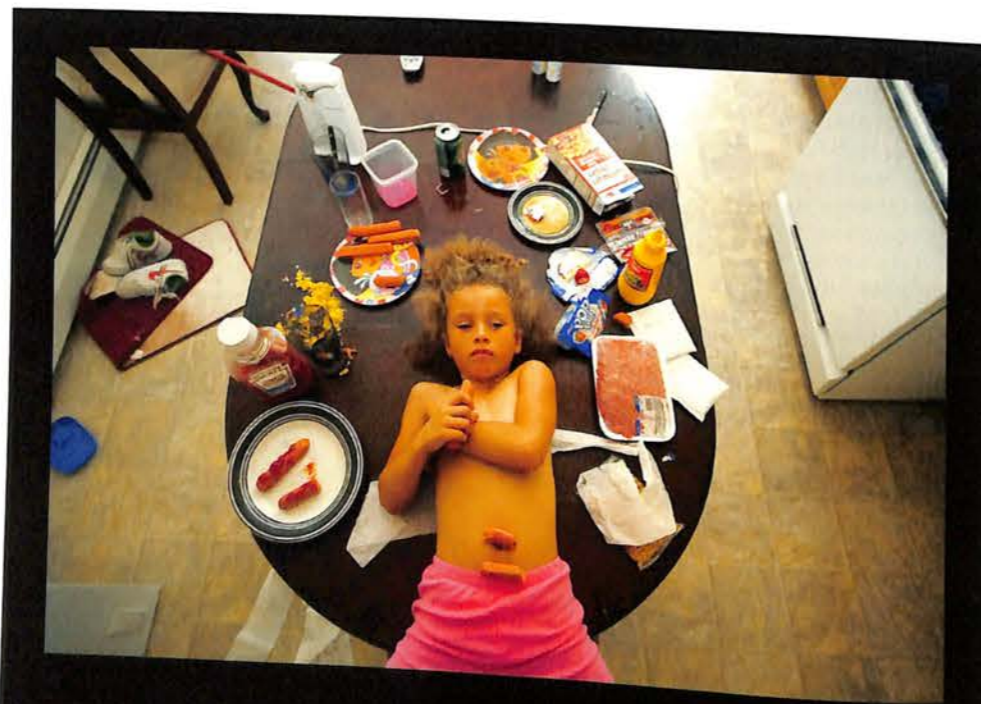

Bangkok, Tajland 2008
© Jacob Aue Sobol, *Magnum photos*

Konkurs za Unicef fotografiju godine pokrenuo je nemački ogranak ove organizacije još pre deset godina. Na Fotokini predstavljena je izložba najboljih fotografija pod nazivom "Deca – sadašnjost budućnosti", koju čine objedinjene pobjedničke i pohvaljene fotografije s konkursa "Unicef fotografija godine" iz 2008. i 2009. godine. Nagrada konkursa posvećena je svoj deci sveta i dokumentarnoj fotografiji. Ova izložba predstavlja vizuelni doprinos projektu: Ciljevi milenijumskog razvoja Ujedinjenih nacija.

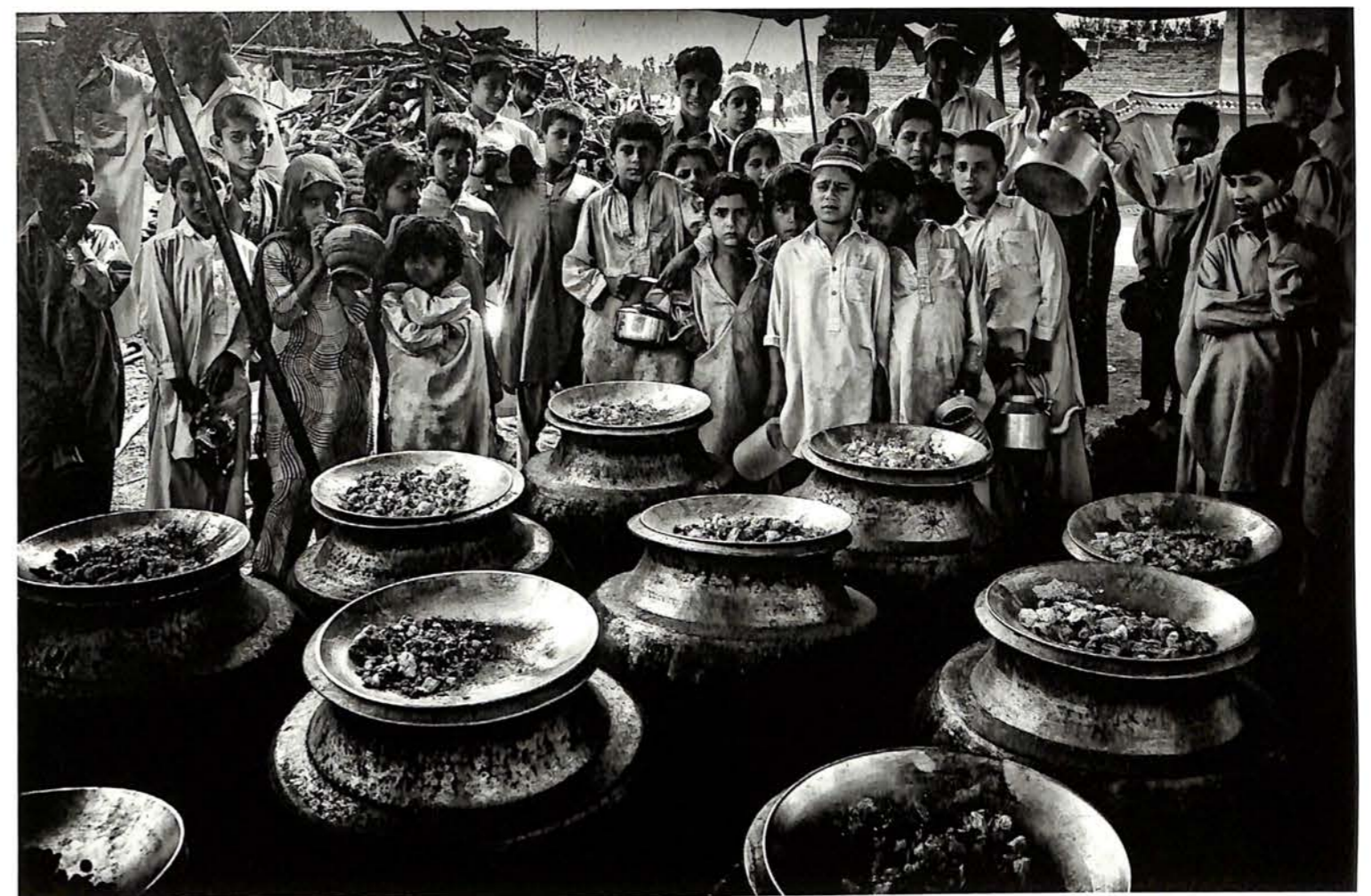
Konkurs tradicionalno okuplja najbolje fotografe širom sveta koji dokumentuju život dece u ekstremnim uslovima kao što su: nemaština, glad, rat, psihičko i fizičko zlostavljanje, posledice prirodnih katastrofa... U isto vreme, prikazuju decu u lepim i srećnim trenucima.

"Fotografije prikazuju lepotu i suštinu stvari, tj. naših života. Cilj ove nagrade jeste da podigne svest o patnji dece, ali isto tako i o njihovim snovima i nadama. Fotografije nam govore mnogo bolje od reči kada deca pate ili su zapostavljena. One prikazuju jedinstven način na koji deca doživljavaju svet, pokazuju suze, smeh i izazove. Govore nam zašto moramo da mislimo na tu decu i kako da im pomognemo" – rekao je dr Jurgen Heraeus, predsednik Unicefa, Nemačka."

Dijana Džin živi s mamom, dve sestre i bratom u Troju, Njujork. Dijanina mama bori se da novac za hranu traje ceo mesec kupujući jeftinu hranu, laku za pripremu, koju njena deca mogu sama sebi da skuavaju. Dijani je nedavno dijagnostikovano ADHD, poremećaj koji se leči dijetom i zdravom ishranom, tj. hranom bogatom žitaricama i niskim sadržajem aditiva i šećera. Niska primanja nisu jedini faktor za kupovinu tzv. "džank" hrane.

Televizijske reklame i šarena sjajna pakovanja poznata su i privlačna deci, a veštački ukus te hrane čini da im ostala hrana bude strana i neprivlačna. Čak i da roditelji imaju svest o drugačijoj ishrani, postoji kulturna zatvorenost koja ih sprečava da jedu drugačije od svojih komšija i prijatelja, pa se taj ciklični krug ishrane prenosi kroz generacije.
© Brenda Anne Keneally, SAD,
www.therawfile.org

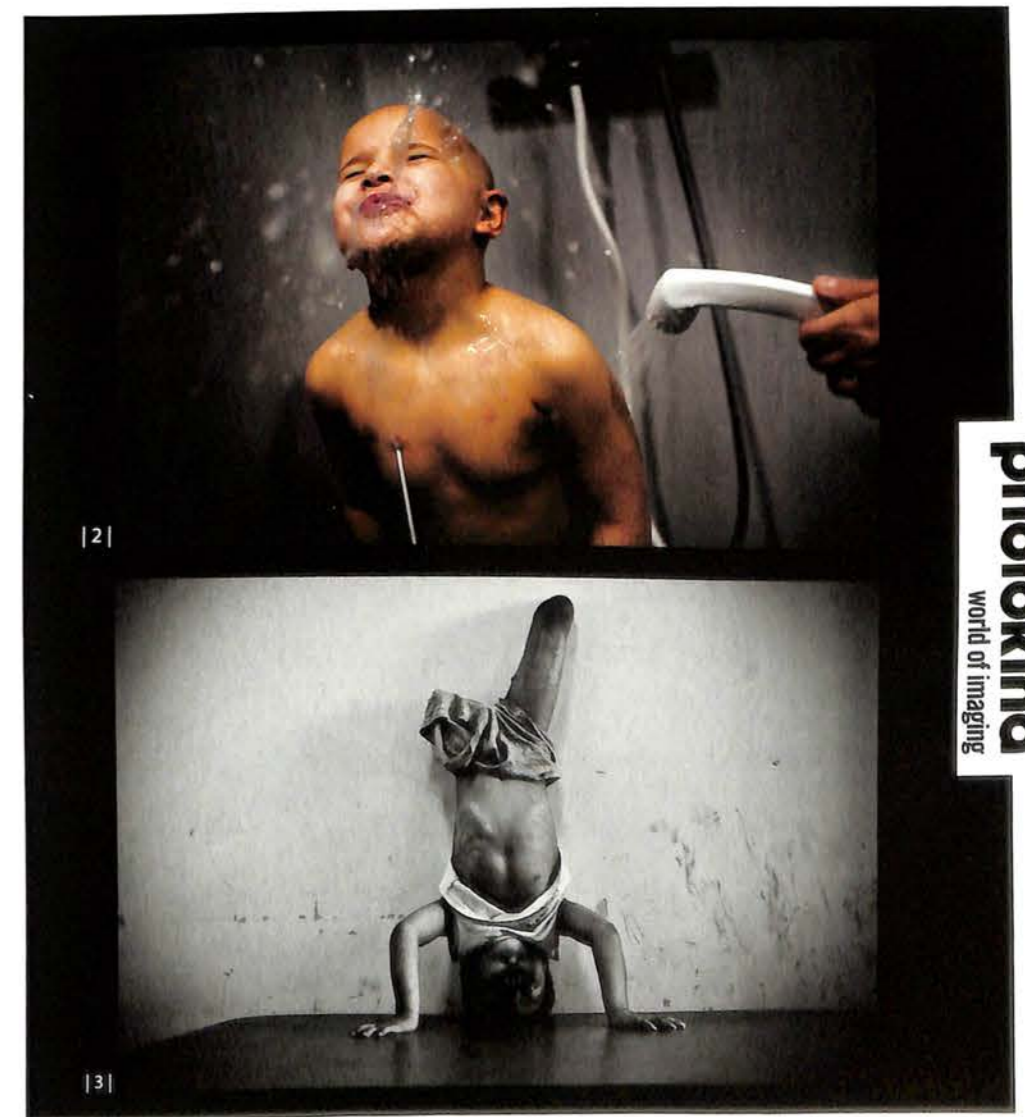

[1]

[1] Mlade избеглице čekaju na čaj u Šeik Jasin kampu, u Mardanu, Pakistan. Čaj je duboko ukorenjen u pakistansku kulturu i nudi predah od konflikta u kući. Više od dva miliona ljudi prebeglo je iz Svat doline jer je pakistanska vojska pokrenula operaciju da bi eliminisali talibanske militantne grupe u severozapadnoj provinciji, koje su se aktivirale nakon mirovnih pregovora početkom maja 2009. Pakistan se sukobio s najvećim egzodusom избеглица još od 1947.
© Edwin Koo, Singapur, *Zuma Press*

[2] Vajb se tušira. Igra se prskajući vodu svuda po podu. Ona voli vodu i zaista uživa u njoj. Cevčica u njenim grudima služi za injekcije. Godine 2007. kod Vajb je dijagnostikovano tumor na mozgu. Zbog mesta gde se nalazi nije bilo moguće hirurški ga odstraniti i zato Vajb dobija 30 tretmana radijacijom za hemoterapiju, tri specijalna tretmana hemoterapije s izrazito jakom dozom i brojne eksperimentalne tretmane. U januaru 2009. godine Vajb je izgubila bitku s tumorom. Deca oboljevaju od drugih tipova tumora nego odrasli. Na primer, leukemija i tumor na mozgu česti su kod dece, dok ona nikada ne oboljevaju od raka pluća ili grudi. Najčešće se javlja tumor na mozgu. Od ove opake bolesti u Danskoj svake godine oboli oko četrdesetoro dece.
© Thomas Lekfeldt, Danska, slobodni fotograf, Ekstra Bladet/Moment

[3] Li Yaohua (5 godina) radi stoj na glavi u Sečuan Limb i Majami centru u Čengdu, Sečuan, Kina, juli 2008.
© Shiho Fukada, Japan/SAD, *New York Times*

[2]

[3]

Najbolji profesionalni fotograf godine

Veliki konkurs posvećen profesionalnim fotografima organizuje Federacija evropskih fotografa (FEP), koja se, pored promocije, bavi i zaštitom prava, edukacijom, kao i očuvanjem standarda u profesionalnoj fotografiji. Nagrađeni radovi bili su izloženi na Fotokini, na štandu firme "Epson", koja je ujedno i štampala sve fotografije

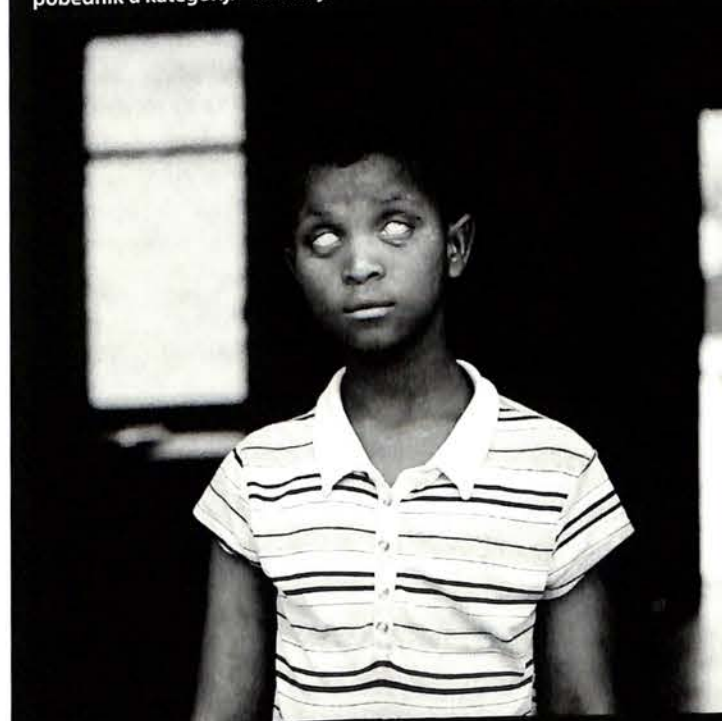
© ANDRÉ BOTO, Portugal – pobjednik celokupnog konkursa i u kategoriji "Komercijalna fotografija"

© CLEMENTE JIMÉNEZ SANTANDER, Španija – pobjednik u kategoriji "Venčanja"

© JIRÍ STRÁNSKÝ, Češka Republika – pobjednik u kategoriji "Pejzaž"

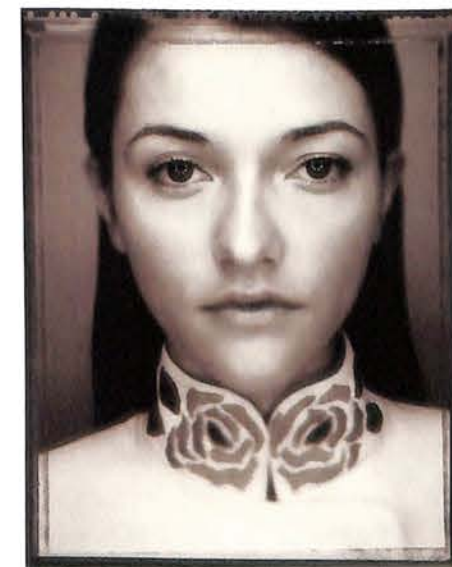
© CARL LAPEIRRE, Belgija – pobjednik u kategoriji "Reportaža"

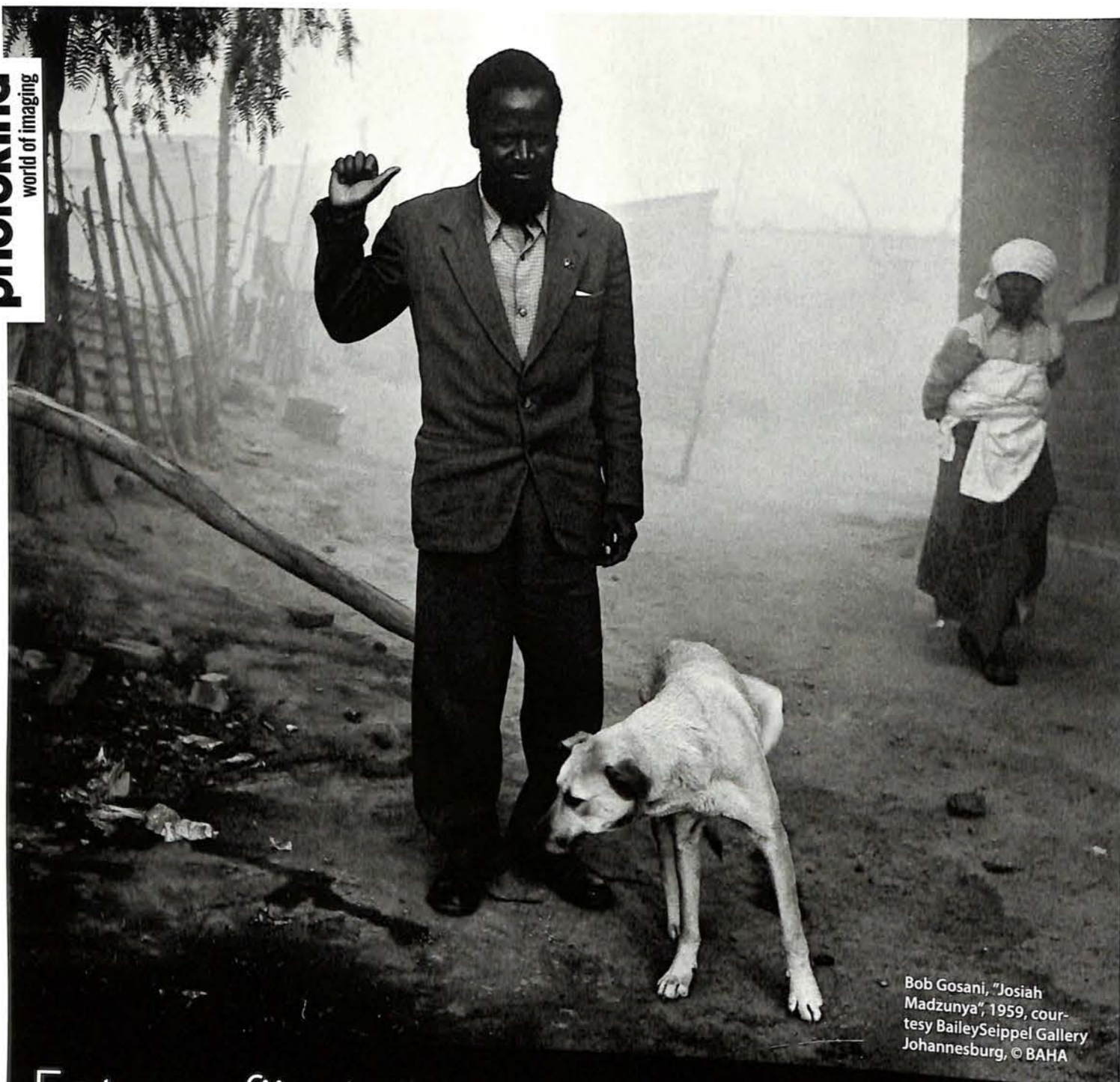
© PADRAIC DEASY, Irska – pobjednik u kategoriji "Portret"

Federacija evropskih fotografa (FEP – Federation of European Photographers) predstavlja mrežu 23 nacionalne fotografske asocijacije iz 20 evropskih zemalja, koja je registrovana u Belgiji, a priznala ju je i Evropska unija. Ona predstavlja oko 50.000 profesionalnih fotografa iz Evrope, zastupa njihova prava u saradnji s nacionalnim i internacionalnim organizacijama. Organizuje edukativne seminare, radionice, brine o autorskim pravima, održanju profesionalnih standarda... Ova federacija pokrenula je dodelu godišnje nagrade za najboljeg profesionalnog fotografa godine. Nagrada se dodeljuje u nekoliko kategorija, a ujedno se proglašava pobjednik celokupnog konkursa. Pobjednik za 2010. godinu jeste portugalski fotograf André Boto,

koji je osvojio prvo mesto u dve kategorije: "Komercijalna" i "Ilustrativna fotografija". Na konkursu je učestvovalo oko 700 fotografa iz 25 zemalja. Nagradene fotografije odštampane su na "Epson" štampačima i izložene na Fotokini na "Epson" štandu. Federacija evropskih fotografa je 1. oktobra pokrenula i konkurs za najbolju fotografsku knjigu koja nije namenjena samo fotografima već i izdavačima, dizajnerima i svima koji učestvuju na stvaranju foto-knjiga. Knjigu može poslati autor ili izdavač i to u sledećim kategorijama: "Portret", "Reportaža", "Akt", "Priroda", "Monografije", "Komercijalna izdanja (kalendari, CD, DVD...)". Konkurs se završava 31. decembra. Sve informacije možete dobiti na: www.europeanphotographers.eu.

© MARTIN VRABKO, finalist foto-knjige u kategoriji "Umetnost"

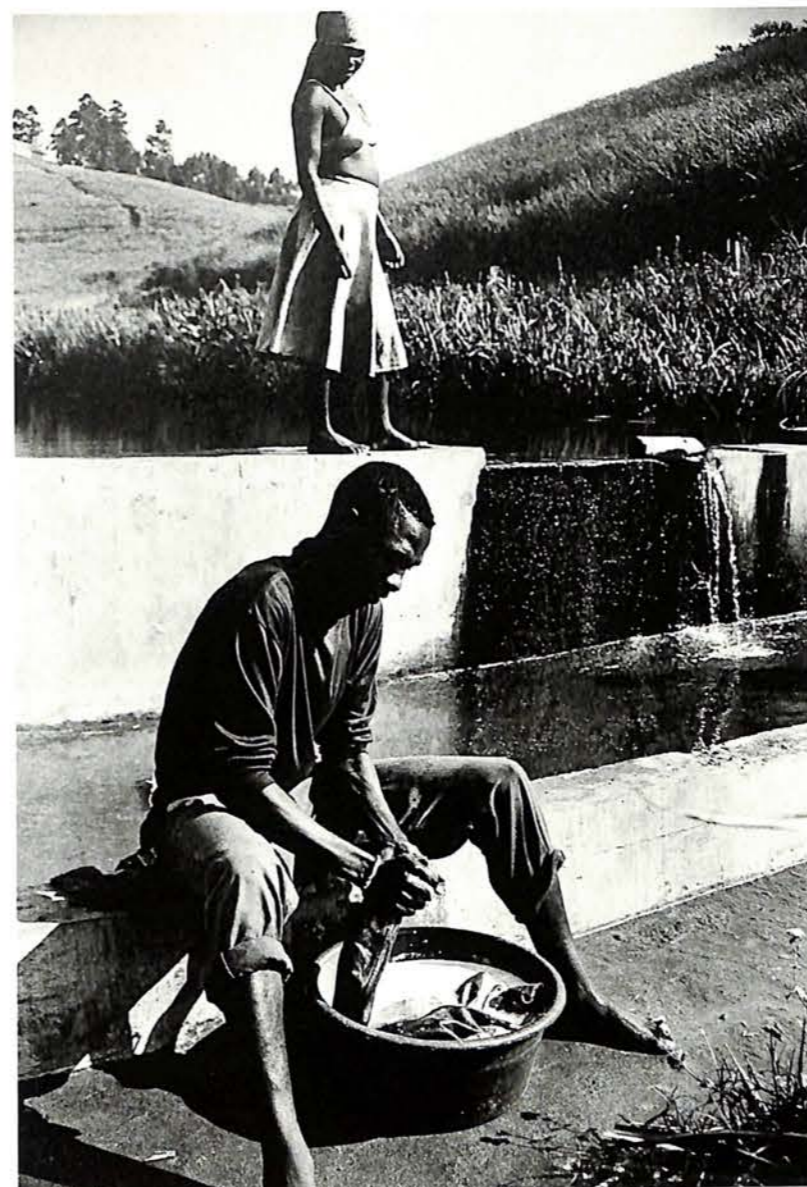
Bob Gosani, "Josiah Madzunya", 1959, courtesy BaileySeippel Gallery Johannesburg, © BAHA

Fotografija Južnoafričke Republike 1950–2010 **aparthejd/borba/sloboda**

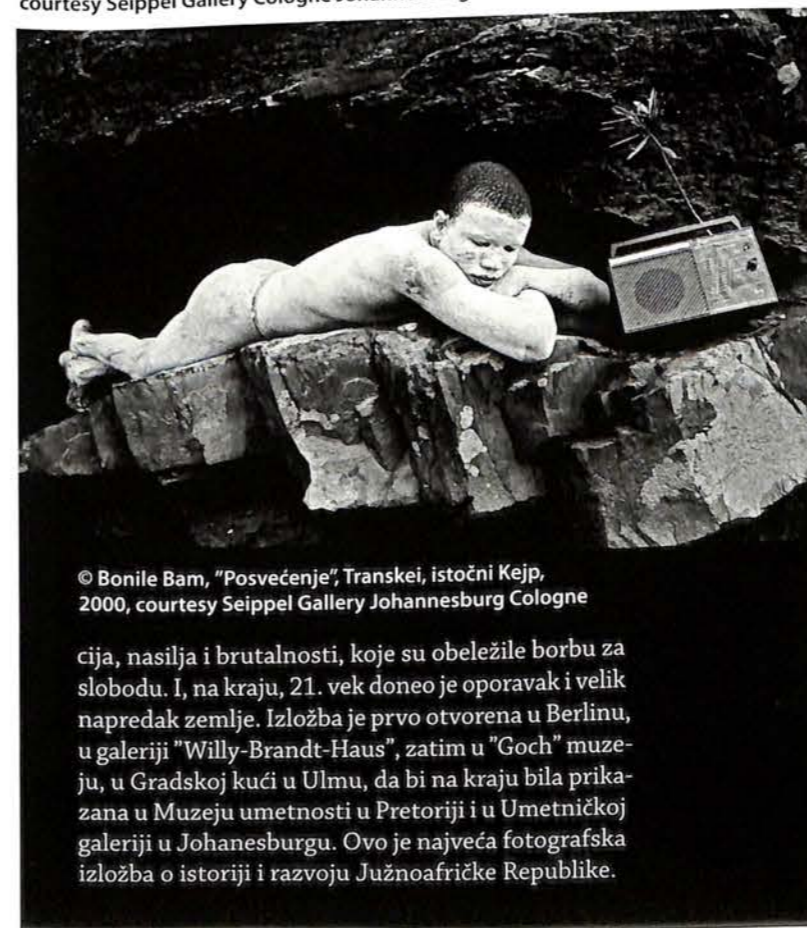
GALERIJA SEIPPEL

U jednoj od najeminentnijih galerija u Kelnu – Sieppel, postavljena je opsežna izložba fotografija koje prikazuju istoriju Južnoafričke Republike, njenu kulturu i način života od 1950. godine do današnjih dana. Na izložbi su, uglavnom, zastupljene crno-bele fotografije koje daju uvid u društvene, političke i kulturne aspekte Južnoafričke Republike, kao i uvid u ekonomsku situaciju tokom njenog razvoja, ali i savremenu državu danas. Izložba je hronološki podeljena u tri glavna perioda, dajući tako iscrpan uvid u razvoj ove države. Prvi je: 1950–1976. Aparthejd; 1976–1994. Borba; i 1994–2010. Sloboda. Na izložbi učestvuju

sledeći fotografi: Bonile Bam, Jodie Bieber, Pierre Crocquet, David Goldblatt, Bob Gosani, George Hallett, Alf Kumalo, Ranjith Kally, Peter Magubane, Gedeon Mendel, Santu Mofokeng, G.R. Naidoo, Cedric Nunn, Mikhael Subotzky, Andrew Tshabangu, Paul Weinberg, Gille de Vlieg i nepoznati fotografi iz *DRUM* časopisa koji su prikazali pravu istinu o segregaciji tokom aparthejda pedesetih i šezdesetih godina prošlog veka. Ujedno su dokumentovali i običan život koji su činili sportski događaji, fudbalske zvezde, noćni život pun džeza i igre. Potom slede osamdesete i devedesete godine s mnoštvom ubistava, demonstra-

© Andrew Tshabangu, "Čovek pere veš", 2003, courtesy Seippel Gallery Cologne Johannesburg

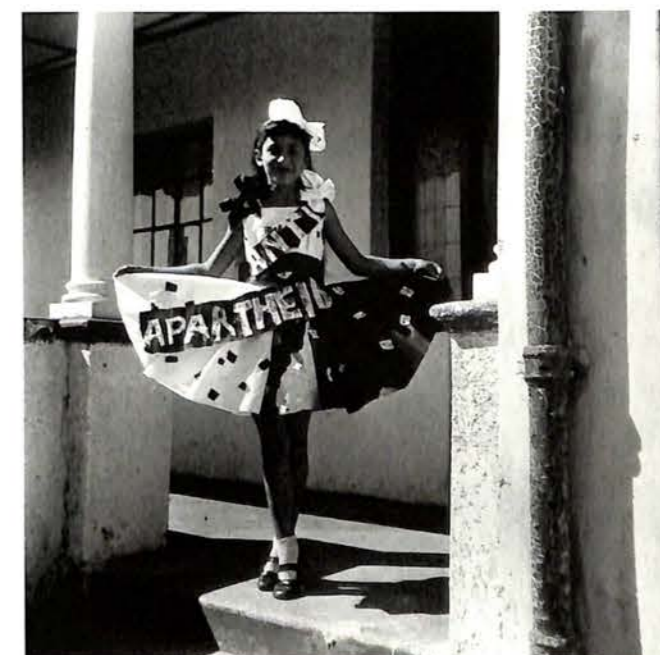

© Bonile Bam, "Posvećenje", Transkei, istočni Kejp, 2000, courtesy Seippel Gallery Johannesburg Cologne

cija, nasilja i brutalnosti, koje su obeležile borbu za slobodu. I, na kraju, 21. vek doneo je oporavak i velik napredak zemlje. Izložba je prvo otvorena u Berlinu, u galeriji "Willy-Brandt-Haus", zatim u "Goch" muzeju, u Gradskoj kući u Ulmu, da bi na kraju bila prikazana u Muzeju umetnosti u Pretoriji i u Umetničkoj galeriji u Johannesburgu. Ovo je najveća fotografska izložba o istoriji i razvoju Južnoafričke Republike.

© Sam Nzima, "Hector Pieterse", Soveto 16. 6.1976, courtesy Bailey Seippel Gallery Johannesburg

Bob Gosani, "Antiaparthejd haljina", 1955, courtesy Bailey Seippel Gallery Johannesburg, © BAHA

© Pierre Crocquet, (5) 2006, "Enter Exit", courtesy Seippel Gallery Johannesburg

Martin Tůma, "Aestetizovana akcija", Fakultet za multimedijalne komunikacije, Zlin

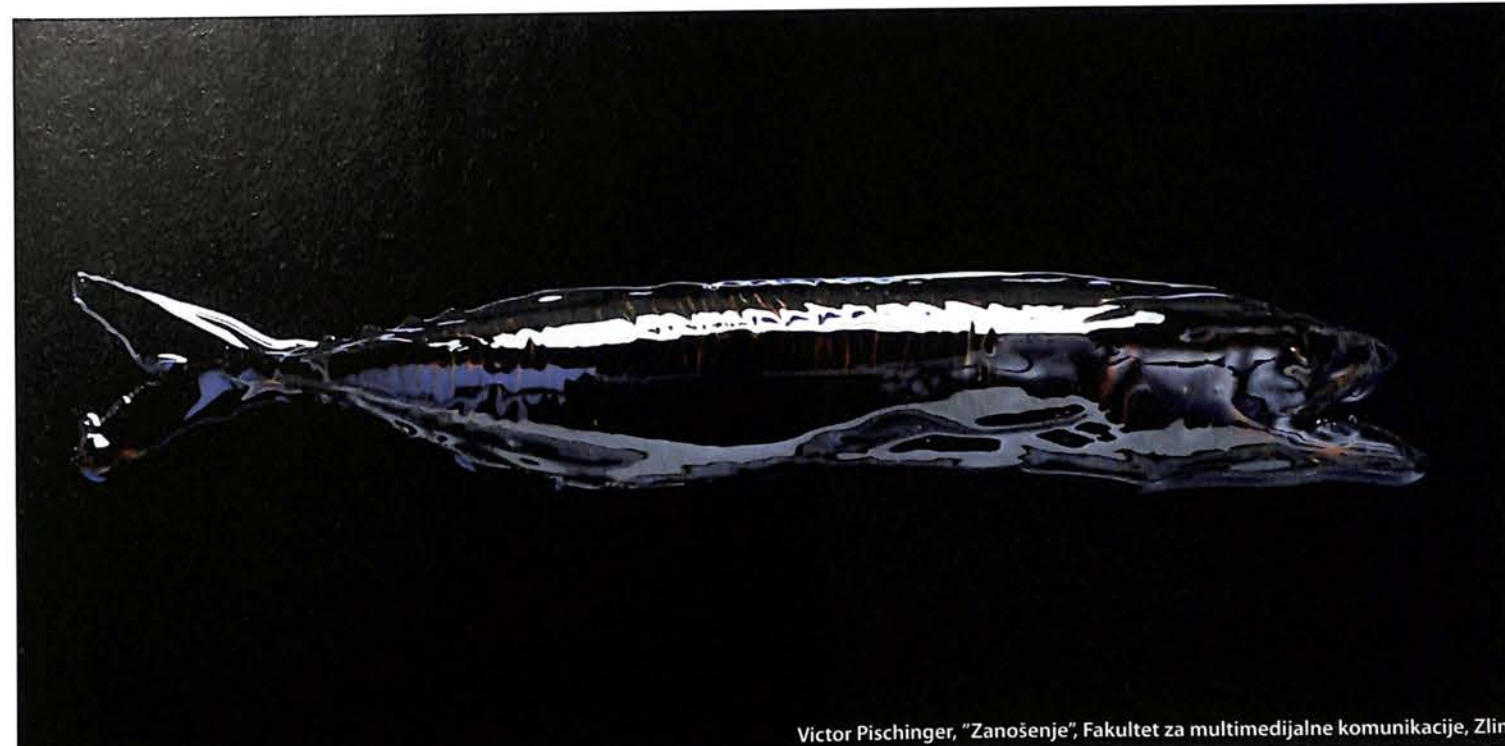
Fotografske visoke škole

Academy meets Photokina

Fotokina – Na početku prve hale u kojoj je postavljena izložba "Vizuelna galerija", kao i prošle godine veliki prostor bio je rezervisan za prezentaciju Visokih fotografskih škola. Ranijih godina uglavnom su predstavljane nemačke škole, dok smo ove godine videli radove studenata i iz Češke Republike, Finske i Engleske. Štand finske škole proglašen je za najbolji, tj. nagrađena su rešenja prezentacije studenstkih radova i to u novčanoj vrednosti od 5.000 evra!

Fakultet za multimedijalne komunikacije, Univerzitet Tomas Bata, Zlin, Češka Republika
www.photogether.org

Kao deo Katedre za reklamnu fotografiju i grafički dizajn, 1997. osnovan je Studio za reklamnu fotografiju. Studijski program veoma je specifičan jer je usmeren na edukaciju u oblasti kreativne primenjene fotografije, pre svega reklame i mode. Pored toga, velika pažnja posvećuje se sferi umetnosti, kao i tesnoj saradnji s ostalim katedrama kao što su: grafički dizajn, 3D dizajn, modni dizajn, animacija, audio-vizuelna umetnost, marketinške komunikacije... Na taj način, već tokom studija, studenti rade u uslovima i s ljudima s kojima će raditi i u budućnosti, na realnom zadatku, kao profesionalni fotografi. Akcenat se stavlja na individualan pristup svakom studentu. Posle tri godine studija studenti dobijaju zvanje diplomirani, a posle pet godina zvanje mastera. Šef katedre je mr Václav Ondroušek.

Victor Pischinger, "Zanošenje", Fakultet za multimedijalne komunikacije, Zlin

Petr Willert, "Iz bakine kolekcije", Fakultet za multimedijalne komunikacije, Zlin

Jakub Jurdič, "Jarmil", Fakultet za multimedijalne komunikacije, Zlin

Jan Mahr, iz serije "Sintetički Noland", 2010, Institut kreativne fotografije, Opava

Institut kreativne fotografije, Slezski univerzitet, Opava, Češka Republika, www.itf.cz

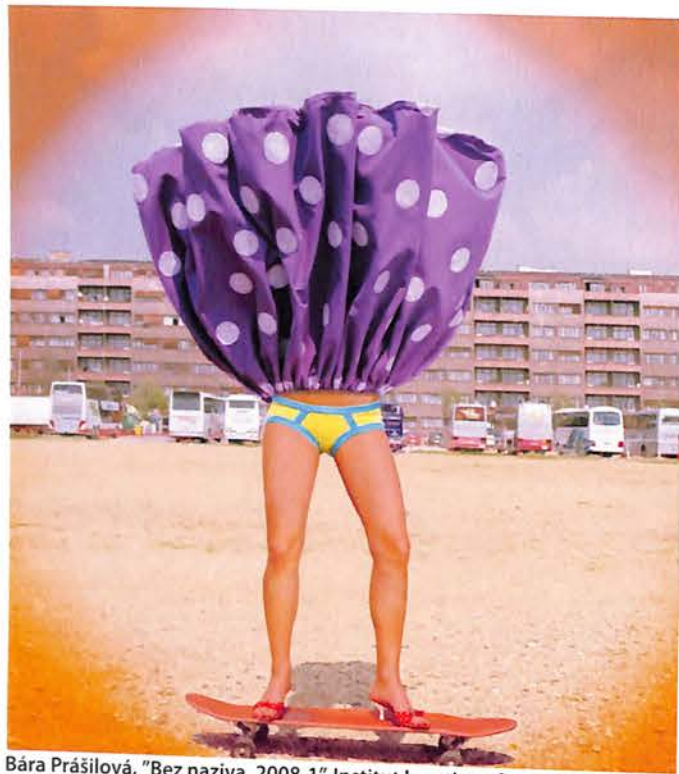
Ove godine Institut slavi dvadeset godina postojanja. Trenutno na njemu studira 209 studenata i to je najveća visoka škola za fotografiju u Češkoj Republici. Studijski program nudi diplomu, master i doktorat u oblasti fotografije. Čak šesnaest predavača učestvuje u edukaciji studenata, što omogućava širok spektar uskostručnih usavršavanja prema ličnim afinitetima studenata. Pratični deo usmeren je na sve oblasti fotografije, dok se velika pažnja posvećuje istoriji i teoriji fotografije. Važno je istaći da je institut s vremenom postao internacionalan, pa tako danas jedna trećina studenata dolazi iz Slovačke, Poljske, Nemačke, SAD, Italije, Francuske, Hrvatske, Rusije, Ukrajine, Belorusije i Japana. Broj kandidata koji se prijavi za studije osam do devet puta je

veći od broja studenata koji može da se primi. Institut izdaje i svoj on-lajn časopis (www.photorevue.com), koji je usmeren na savremenu fotografiju i objavljuje mnoge diplomske i master teze (koje se, takođe, nalaze u Muzeju dekorativne umetnosti u Pragu). Škola organizuje i brojne izložbe na kojima zajedno rade i predavači i studenti. Poslednja izložba posvećena je dvadesetogodišnjem jubileju i, kao i mnoge druge, običi će brojne evropske gradove. Po završenom školovanju studenti su osposobljeni za individualnu umetničku karijeru, da rade kao nezavisni fotografi, kustosi, kritičari, urednici fotografije u časopisima i dnevnim novinama, teoretičari ili predavači na fotografskim školama. Šef katedre je dr Vladimír Birgus.

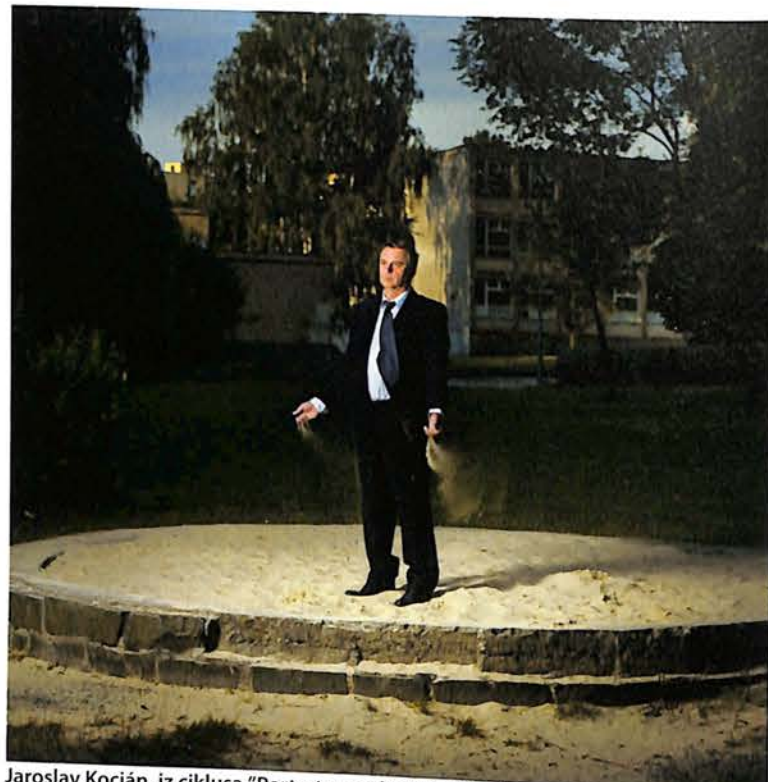

BJÖRK

Barbora Žůrková i Radim Žůrek, "Björk", iz serije "Zamena", 2008, Institut kreativne fotografije, Opava

Bára Prášilová, "Bez naziva, 2008-1", Institut kreativne fotografije, Opava

Jaroslav Kocián, iz ciklusa "Portret porodice", Institut kreativne fotografije, Opava

Fara Phoebe Zetsche, "Gomila i gužva", Univerzitet primenjenih nauka i umetnosti, Hanover

Univerzitet primenjenih nauka i umetnosti, Hanover, Nemačka www.fh-hannover.de

Studije fotografije na Univerzitetu u Hanoveru usmerene su na "life" fotografiju, tj. onu koja se bavi realnim životom. Dokumentarni aspekt je tu najizraženiji i traži se novinarsko-istraživački rad na svakoj temi. Fokus edukacije leži na ličnoj interpretaciji realnosti, što zahteva konstantno razvijanje odnosa prema temi, ali i fotografiji kao medijumu. Program je posebno usmeren na reportažu, esej u dokumentarnoj fotografiji, ali izučava se i portret, arhitektura i moda. Univerzitet nudi odlične uslove za rad, kako u sferi digitalne, tako i analogne fotografije. Na oko sto studenata dolazi jedan profesor, jedan predavač i dva asistenta u laboratoriji. U okviru studija izučava se istorija fotografije, pisanje novinskih članaka, upoznavanje s autorским pravima, etikom, zakonima izdavaštva... Obezbeđena je i praksa u časopisima, dnevnim novinama, PR agencijama, rad na mestu urednika fotografije, kustosa u galeriji itd.

Iiris-Lilja Kuosmanen, "Crvena zavesa", Akademija lepih umetnosti, Helsinki

Akademija lepih umetnosti, Helsinki, Finska, www.kuva.fi

Ovo je jedini univerzitet specijalizovan za lepe umetnosti u Finskoj. Akademija je osnovana davne 1848. godine i studentima omogućava dobijanje diplome, mastera i doktorata iz oblasti lepih umetnosti gde se ubraja i fotografija koja se izučava u okviru programa Umetnost vremena i prostora. Jedan od ciljeva Akademije jeste da integriše tradiciju u savremenu umetnost. Naglašen je individualni pristup studentima koji mogu da biraju mentore prema oblasti fotografije kojom se bave. Većina predavača su renomirani finski i internacionalni umetnici. Na Akademiji trenutno studira oko 270 studenata, od toga 17 odsto stranaca. Takođe, veoma je aktivna razmena studenata sa stranim visokim školama gde studenti mogu boraviti jedan ili dva semestra. Svaki student može dodatno aplicirati za usavršavanje u berlinskom

Studiju akademije, a škola takođe obezbeđuje brojne kontakte s muzejima, galerijama, festivalima, samostalnim umetnicima i kustosima širom sveta. Nedavno renovirane prostorije Akademije odlično su opremljene i to u skladu sa svim potrebama studenata, što omogućava visok nivo praktične obuke (studio, laboratorija, računarski deo, galerija...). Iako ne postoje odvojene internacionalne studije, nekoliko predavanja, kao i individualnih konsultacija, odvija se na engleskom jeziku. Studenti su posle školovanja obučeni za samostalnu umetničku aktivnost na temeljima tradicionalne umetnosti, pre svega slikarstva, uz slobodu da eksperimentišu i istražuju sve oblasti savremene umetnosti.

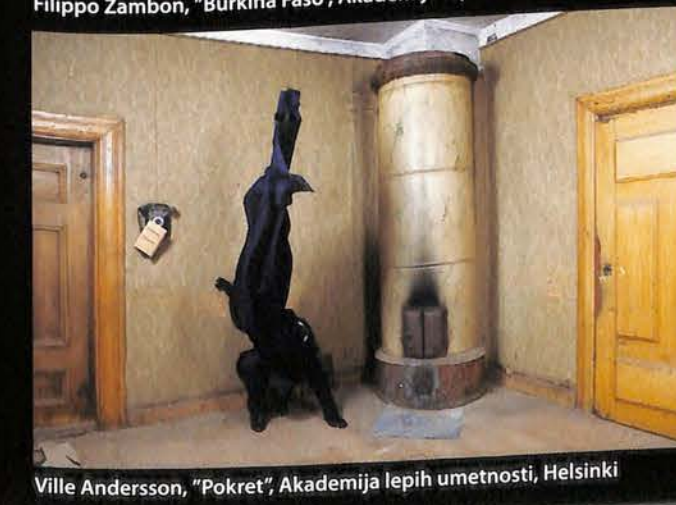
Na sajmu Fotokina štand Akademije osvojio je prvo mesto i nagradu u iznosu od 5.000 evra.

Saku Soukka, "Prozor", Akademija lepih umetnosti, Helsinki

Filippo Zambon, "Burkina Faso", Akademija lepih umetnosti, Helsinki

Ville Andersson, "Pokret", Akademija lepih umetnosti, Helsinki

Fabian Brennecke, "Skate", Univerzitet primenjenih nauka i umetnosti, Hanover

Maria Irl, "Hajka", Univerzitet primenjenih nauka i umetnosti, Hanover

PRIREDLI: IMRE SZABÓ
I BORIS BJELICA

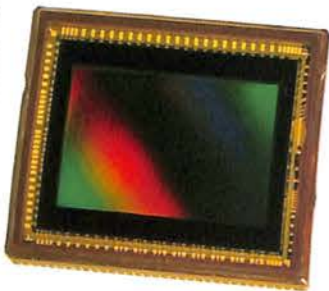
Lowepro ZA SVU OPREMU

Najnoviji "Lowepro" modularni sistem pojasa-ranca s oznakom "Street & Field" koji je prikazan na sajmu je, u stvari, dopunjen sistem za nošenje opreme i to s dodacima za audio i video opremu, novim dodacima za objektiv, kao i rancem za laptop. Tako je ovaj sistem sasvim u trendu s najnovijim kretanjima u fotografskom svetu gde se sve više pažnje obraća i na video i audio zapise. Nove torbice za objektiv omogućavaju vađenje i stavljanje objektivu jednom rukom, a u sistemu se nalaze i pojasevi, kao i torbice za bočice s vodom, mobilne telefone, filtre, kao i raznu drugu opremu. Detaljnije informacije o elementima S&F sistema mogu se pronaći na: www.lowepro.com ili na www.refot.com.

Aptina CMOS SENZORI

Jedan od vodećih proizvođača senzora za fotoaparate, kako refleksne tako i one kompaktne, "Aptina", predstavio je novi CMOS senzor APS-C formata sa 16 miliona piksela kod koga je šum sveden sasvim na minimum. Pored ovoga predstavljen je i senzor od 14 miliona piksela koji može da snima video u punoj HD rezoluciji. Oba senzora naći će svoju primenu u proizvodnji fotoaparata već u prvoj polovini 2011. godine. Detaljnije na www.aplina.com

Fujifilm U NAJAVI

"Fujifilm" najavio je kompaktni digitalni fotoaparat s velikim senzorom namenjen profesionalcima i naprednim korisnicima. Ima APS-C CMOS senzor od 12 miliona piksela, Fujifilm EXR procesor i Fujinon fiksni neizmenljivi objektiv žižne daljine od 23 mm, što je ekvivalentno vidnom uglu od 35 mm s maksimalnim otvorom blende od f/2. Napravljen je u retro stilu, s tradicionalnim načinom izbora brzine zatvarača, otvora blende i ostalih parametara. Posebno je zanimljivo novo, "hibridno" optičko

tražilo koje korisniku omogućava da bira između optičkog i elektronskog prikaza, a moguće je projektovanje informacija na optičkom tražilu. Probali smo ga i deluje odlično. Moći će da snima HD video u 720 p rezoluciji, ima displej dijagonale 2,8 inča, šinu s kontaktima za eksterni blic, a napravljen je od legure magnezijuma. Odlično osmišljen fotoaparat, ali nažalost, biće dostupan tek početkom 2011, kada će se znati i njegova cena. Više informacija potražite na sajtu: www.fujifilm.com.

Adobe Photoshop PREMIER ELEMENTS 9

Najnovija verzija "Adobeovog" programa za obradu fotografija i videa namenjena je manje zahtevnim korisnicima i nosi oznaku 9 i kod njega je omogućen, kao i kod mnogo ozbiljnijih programa za obradu, rad u slojevima. Kako je ovaj program namenjen početnicima, u njemu se nalazi i veoma koristan "asistent" koji će vas provesti kroz sve faze obrade i olakšaće da dobijete dobro obrađenu fotografiju ili video. Verzije programa za PC i Mac su skoro identične, s tim da je sada i u Mac izdanju poboljšani Bridge za lakšu pretragu i organizaciju snimljenog materijala. Preporučena cena ovih programa je po 100 evra, ili 150 evra ukoliko se kupuje paket sačinjen od oba programa. Detaljnije pogledajte na: www.adobe.com.

Casio KOMPAKTNI NOVITETI

Casio je za ovaj sajam pripremio tri noviteta među kompaktnim digitalnim fotoaparatima. **Exilim High-Speed EX-ZR10** je brzi fotoaparat koji tu osobinu ima zahvaljujući inovativnom softverskom rešenju razvojnog tima ovog proizvođača i može u jednoj seriji snimiti čak 480 fotografija. Ovaj fotoaparat opremljen je senzorom od 12 miliona piksela, njim je moguće lako snimiti panoramski snimak s uglom od 360 stepeni, kao i video u punoj HD rezoluciji, a prodavaće se za svega 270 evra. **Exilim Hi-Zoom EX-H20G** opremljen je GPS modulom i u njemu se nalazi preko 10.000 predloga šta bi sve trebalo videti na lokaciji na kojoj se nalazite, a u njemu je senzor od 14,1 miliona piksela, desetostruki zum koji počinje od ekvivalenta 24 mm i displej dijagonale 3 inča. Cena ovog mališe biće 300 evra. **Exilim Zoom EX-Z2300** ima takođe senzor od 14,1 milion piksela, petostruki zum objektiv, a automatski prepoznaje scenu koja se fotografise i podešava se prema njoj, bilo da je to portret ili noćna scena. Cena ovog modela biće oko 200 evra. Detaljnije pogledajte na: www.casio.com.

Datacolor ZA ISPRAVNE BOJE

Datacolor Spyder Checkr Pro je skup "kolor-karti" kojima se s lakoćom mogu ispraviti odstupanja boja, kako u samom fotoaparatu, tako i uz pomoć programa za obradu već snimljenih fotografija. Spyder Checkr Pro je, u stvari, kolor-karta sa 48 različitih boja, smeštena u aluminijsku futrolu koja na sebi ima i navoj za stativ. Pored toga, kada se ovaj karti okrene poledina, dobija se sivi klin za ispravan balans bele. Cena ovog pomoćnika za "prave" boje iznosi 115 evra, a postoji i nešto skuplja, Pro verzija, koja za 145 evra ima u paketu još i Spyder Cube kojim se veoma precizno mogu izbalansirati i svetla koja upadaju iz više izvora. Detaljnije informacije mogu se pronaći i na

GPS moduli ZA NIKONE

Nemački "Foolography" predstavio je Dx000 module za geografsko obeležavanje mesta snimanja uz pomoć GPS sistema, koji se mogu koristiti na "Nikonovim" modelima: D3100, D5000, D7000 i D90. Moduli će koštati 149 evra. Detaljnije informacije mogu se pronaći na: www.foolography.com.

Leica DOSTA NOVITETA

"Leica" ima dosta noviteta. Počecemo s doprinosom ovoj firmi koji je dao poznati dizajner u automobilskoj industriji Walter de Silva, koji je osmislio nov izgled **Leica M9**. Ovaj model izrađen je od titanijuma, proizvođače se u ograničenoj seriji i koštaće "skromnih" 22.000 evra zajedno s Leica Summilux-M 35 mm f/1,4 ASPH objektivom, čiji su spoljašnji delovi takođe izrađeni od titanijuma. Pored rešenja izgleda, Walter de Silva primenio je i mnoga inovativna funkcionalna rešenja. Predstavljen je i nov "superzum" model **V-Lux 2** sa dvadesetčetvorostrukim zum objektivom Leica DC Vario-Elmarit 4,5 - 108 mm f/2,8 - 5,2 ASPH, čiji je ekvivalent 25 - 600 mm. Ima pokretni displej dijagonale 3 inča, senzor od 14,1 miliona piksela i zapisuje pun HD video.

Hasselblad H4D-50 MS

"Hasselblad" je najavio najnoviji model srednjeformatnog fotoaparata H4D-50 MS, koji bi u prodaji trebalo da se nađe već početkom iduće godine. Pored toga što može da snima "normalno" sa 50 miliona piksela, statične objekte može praktično da skenira višestrukom ekspozicijom i da se tako dobiju fotografije čija je rezolucija 200 miliona piksela. Zahvaljujući Multi Shot dodatku u softveru, ovaj model ima izuzetno preciznu mogućnost razlaganja. Cena za ovaj fotoaparat nije saopštena, ali se zna da je ovaj proizvođač ponudio komplet za one koji bi da zakorače u Hasselblad svet i to za ispod 10.000 evra. Naime, za 9.995 evra ponuđen je komplet H4D-31 i to u dve varijante. Prva je s objektivom od 80 mm, dok je druga sa CF adapterom kojim se mogu koristi objektiv iz V-serije. Pored toga, predstavljena je i serija ovog modela ograničena na 499 komada sa "ferari" znakom na sebi. Tako, oni koji žele da u fotografiji "voze" "ferari", nek izvole i nek požure. Detaljnije informacije mogu se pronaći na: www.hasselblad.com.

Jobo 3D RAMOVI

Najnoviji Jobo 3D digitalni ramovi ne zahtevaju naočare za posmatranje trodimenzionalnih slika. Zasnovani su na "5-View" tehnologiji, a uz ove ramove dobija se i softver koji će dvodimenzionalne slike pripremiti za gledanje u 3D. Predviđeno je da se pojave u prodaji već tokom ovog meseca, ali im cena još nije saopštena. Detaljnije pogledajte na: www.jobo.com.

Joby GORILAPOD MAGNETIC I VIDEO

Naizgled liči na standardni mini-stativ, a u stvarnosti je mnogo više od toga. Pored toga što može da služi kao običan stativ, fleksibilne zglavkaste noge omogućavaju mu da se, kao što mu i ime govori, stabilno zakači na drvo, ogradu, kola, bicikl ili bilo koji drugi pogodan nosač. Novina je da sada ima magnetne stopice koje mogu da se postave i na bilo koju metalnu površinu. Gorilapod Magnetic možemo da koristimo za kompaktne fotoaparate i njegova nosivost je 325 g, a cena je 25 evra. Gorilapod Video je sličnih dimenzija i mogućnosti, ima video-glavu i njegova cena je 30 evra. Više na sajtu: www.joby.com.

Leaf OD 80 MILIONA PIKSELA

Leaf Aptus-II 12 sa svojih 80 miliona piksela ukazuje na to da se borba za sve više miliona piksela ipak nastavlja, makar u sferi visokoprofesionalne opreme. U ovim leđima za srednji i veliki format nalazi se CCD senzor veličine 40,3 x 53,7 mm, kojim se snimljena fotografija teška 480 megabajta sačuva u roku od jedne i po sekunde. Fotografije se snimaju na Compact Flash memorijske kartice ili preko Firewire protokola direktno u kompjuter. Cena ovog dodatka koji je kompatibilan većini fotoaparata srednjeg formata biće 24.000 evra. Detaljnije informacije mogu se pronaći na: www.leaf-photography.com.

Olympus ZUIKO ZUM

Najnoviji "Olympusov" patent, prema japanskom sajtu koji prati prijavljivanje patenata (<http://egami.blog.so-net.ne.jp/2010-08-28-english>), odnosi se na kompaktni digitalni fotoaparat sa Zuiko zum objektivom izuzetno velike svetlosne moći: f/1,8 - 2,4 i ekvivalentom zuma 26-100 mm, odnosno vidnog polja od 78,41° do 27,5°. Pored toga, ovaj proizvođač već je predstavio za sada najlakši i najmanji teleobjektiv, čiji je ekvivalent 600 mm.

To je **M-Zuiko Digital ED f:1,4,8-6,7 / 75-300 mm** zum objektiv koji je mase svega 430 grama, a namenjen je upotrebi na mikročetvorotročinskim "Olympusovim" fotoaparatima. Predviđena cena ovog objektivu iznosi 899 evra. Za istu seriju fotoaparata izbačen je na tržište još jedan Zuiko zum objektiv - **M-Zuiko Digital ED 1:4,0-5,6 / 40-150 mm**, čija će predviđena cena biti 329 evra. Detaljnije informacije na: www.olympus.rs.

Lensbaby PRAVI HIT

Još od prošle Fotokine "Lensbaby" je pravi hit s inovativnim rešenjima u svetu fotografije (mogli bi se nazvati i "budževinama"). Ove godine su na sajmu predstavili dodatak za decentriranje bilo kog objektivu koji nosi ime **Lensbaby Tilt Transformer**. Pored toga, predstavljen je i nov Lensbaby objektiv namenjen za mikročetvorotročinske sistemske fotoaparate **Composer Front Fokus**, čija je žižna daljina 50 mm i oni će se zajedno prodavati po ceni od oko 350 evra. Detaljnije informacije mogu se pronaći na: www.lensbaby.com.

Manfrotto OD SADA I TORBE, I GARDAROBA

"Manfrotto" je na Fotokini pokazao novu liniju proizvoda koji treba tek da se pojave u proleće sledeće godine. To su kompaktni aluminijumski stativi **serija 390, Compact i Pocket**, profesionalni stativi **serija 057, glava 050 i video-glava 504HD**. Ono što je novo u proizvodnoj liniji ove firme jeste **kompaktna video-led rasveta** koja se proizvodi u pet veličina i daje svetlost od 6.000°K, a posebno je zanimljivo da počinje i s proizvodnjom fotografskih torbi, rančeva, jakni, prsluka i kabanica. Napravljena je čak i linija fotografske odeće namenjene ženama. Ostaje nam da sačekamo proleće kada će se sve ovo pojaviti u prodaji. Više informacija potražite na sajtu: www.manfrotto.com i www.refot.com.

Minox PX 3D

Minox PX3D digitalni fotoaparat jeste konceptijski potpuno nov fotoaparat namenjen snimanju trodimenzionalne slike i to sa četiri objektivu i isto toliko senzora poredanih jedan iznad drugog, pri čemu se svakim snima jedna malo pomerena slika istog objekta. Kasnije se pomoću specijalno razvijenog programa, takođe u "Minoxu", od tih dvodimenzionalnih fotografija dobija jedna trodimenzionalna. U kasnijoj fazi očekuje se razvoj fotoaparata sa 16 objektivu. Ovaj model naći će se u prodaji idućeg leta i koštaće oko 500 evra. Detaljnije pogledajte na: www.minox.de.

Panasonic HD VIDEO I 3D

"Panasonic" je iskoristio prvi dan ovogodišnje Photokine da predstavi svoj nov mikročetvorotročinski fotoaparat **Lumix DMC-GH2**. On je naslednik DMC-GH1 i nastavlja sa svojom filozofijom da podjednako dobro snima i fotografije i video, ali daje i mnoštvo drugih mogućnosti. Mogu se u potpunosti ručno kontrolisati svi parametri koji utiču na snimanje video-zapisa. Posедуje potpuno nov senzor od 18 miliona piksela koji može da menja proporciju, a da zadrži istu dijagonalu slike, pa tako nudi izlaznu rezoluciju od 16 miliona piksela. Ovaj senzor je sposoban za puno veće izlazne brzine od svog prethodnika, što se ogleda u kvalitetnijem HD video-zapisu. Brže očitavanje takođe znači da AF sistem može češće proveriti tačnost fokusa, što znači brži autofokus s objektivima koji mogu da reaguju dovoljno brzo. Ima raspon osetljivosti od ISO 160 do 12.800. Nov DMC-GH2 je nasledio mnoge osobine koje ima DMC-G2, uključujući i nov izgled komandi i pokretni displej osetljiv na dodir. Njegova cena biće oko 1.500 evra u kompletu s objektivom 14-140 mm. Na Photokini su predstavljena i tri nova objektivu: širokougaoni **"palačinka" Lumix G 14 mm F2,5 ASPH** koji pokriva ekvivalentni vidni ugao od 28 mm, telezum objektiv **Lumix G Vario 100-300 mm F4-5,6 Mega OIS** koji pokriva ekvivalentni vidni ugao od 200 do 600 mm i **Lumix G 12,5 mm 3D** objektiv koji omogućava snimanje 3D fotografija koje možemo gledati na "Panasonicovim" Viera 3D televizorima. Više informacija potražite na: www.panasonic.rs.

Pentax K-5

"Pentax" je na štandu kao najznačajniji novitet izložio nov digitalni refleksni fotoaparat **Pentax K-5** sa CMOS senzorom APS-C veličine i 16,3 miliona piksela, novim autofokus sistemom SAFOX IX+ i Prime II procesorom u sebi. Kućište ovog modela zasnovano je na principu kućišta K-7 modela koje je zaptiveno na 77 mesta i njim se takođe može bez problema raditi i na temperaturama pri minus 10 stepeni Celzijusovih. Osetljivost se kod ovog fotoaparata može podesiti na vrednosti između ISO 80 i 51.200 i njim se može fotografisati u serijama do 7 fotografija u sekundi. Može da snima

video u punoj HD rezoluciji, a preporučena cena fotoaparata biće oko 1.460 evra. Zajedno s ovim njim predstavljen je i zum objektiv **DA 18-135 mm WR**, čija će cena biti oko 800 evra, kao i normalac **DA 2,4/35 mm AL**, čija će cena iznositi 230 evra. Za one "ozbiljnije" fotografe tu je i nov srednjeformatni **Pentax 645D**, koji je najavljen još na PMA sajmu, sa senzorom od 30 miliona piksela. Detaljnije informacije potražite na: www.pentax.eu.

Profoto ENERGIJA NA LEĐIMA

Profoto Backpack je kompaktni - portabl izvor energije smešten u rancu i namenjen je kao izvor energije za D1 rasvetna tela ovog proizvođača, ali se može koristiti i za napajanje ranijih Profoto ComPact i Acute2 jedinica. Ovaj akumulator ima snage za 300 punih okidanja za 1.000 Ws ili čak 1.200 za 250 Ws. Ovo je dodatak koji je svakako nedostajao u "Profoto" paleti, a koliko smo saznali, okvirna cena mu je oko 1.000 evra i nije previsoka u odnosu na provereni kvalitet ovog proizvođača, naročito za one kojima je potrebna pouzdana rasveta na terenu. Pored

ovoga, na istom štandu mogla su da se vide i dva nova trajna svetla **ProDaylight 400 Air** i **ProDaylight 800 Air**, kojima već i ime ukazuje na to da daju svetlost koja je identična dnevnom svetlu, odnosno 5.600 kelvina. Ova rasveta predviđena je, pre svega, za upotrebu kod HD video-snimanja, naročito onog D-SLR fotoaparata, ali je mogu koristiti i fotografi, naravno, jer su veoma jak izvor svetlosti, imaju 400 i 800 W. Detaljnije informacije potražite na: www.profoto.com ili www.refot.com.

Sigma NOVITETI

Refleksni digitalni fotoaparati sa blizu 50 miliona piksela više ne pripada domenu mašte. Sigma je na Fotokini predstavila najnoviji model **SD 1**, koji je opremljen APS-C X3 senzorom u tri sloja veličine 24 x 16 mm, s ukupno 46 miliona piksela. Sama snimljena slika je, u stvari, veličine 4.800 x 3.200 piksela (15,4 miliona piksela) i ostali pikseli neće biti vidljivi na rezoluciji same slike, ali će znatno poboljšati njen kvalitet, naročito u vršnim svetlim i tamnim delovima fotografije. Ovaj senzor, u stvari, hvata svetlost u tri sloja, pri čemu je svaki sloj za po jednu od boja: crvenu, zelenu i plavu. "Sigma" ga je razvila zajedno s "Foveonom". Kućište ovog fotoaparata ima na sebi Sigma SA bajonet sa O- prstenom kao zaštitom od prodora vlage i prašine, a predstavljeni su i novi objektiv. To su: **EX 2,8/120-300 mm DG APO OS HSM** zum objektiv s novom, poboljšanom optičkom stabilizacijom slike, i makroteleobjektiv

APO Makro 2,8/150 mm EX DG OS HSM, koji pokriva FX format senzora (ili filma lajka formata). Tu su i blicevi **EF-610 Digital** u standard i super varijanti s brojkom vodiljom 36 i čak 61. "Sigma" još nije saopštila cenu ni za jedan od svojih noviteta, a detaljnije se možete informisati na: www.sigma-photo.co.jp/english ili www.foto-oprema.com.

Schneider TILT-SHIFT OBJEKTIVI

Poznati nemački proizvođač optike "Schneider - Kreuznach" pripremio je za Fotokinu dva nova decentrirajuća objektivna izuzetnih optičkih karakteristika. Objektiv oznaka **PC-TS Super-Angulon 2,8 / 50 HM** i **PC-TS Macro-Symmar 4,0 / 90 HM** moći će da se kupe za "Canon", "Nikon", "Sony Alpha" i "Pentax K" digitalne refleksne fotoaparate. Najavljen je i jedan objektiv od 120 mm namenjen Phase One sistemu srednjeformatnih fotoaparata. Cena ovog poslednjeg biće 3.900 evra, prvog 2.800 i drugog 2.700 evra. Detaljnije informacije na: www.schneiderkreuznach.com.

Ricoh ŠIROKOUGAONI MODUL

"Ricoh" je na Fotokini predstavio najnoviji modul za GXR koncept fotoaparata gde su senzor i objektiv u posebnom izmenjivom delu u odnosu na telo fotoaparata. Na ovom modulu objektiv je žižne daljine f2,5/28 mm, sačinjen je od devet sočiva u šest grupa i ima CMOS senzor APS-C formata sa 12 miliona piksela. U ovom modulu primenjen je nov način uoštavanja, čime je delimično otklonjena sporost koja je bila primenjena u prethodnim modelima. Cena ovog modula do danas još nije obznanjena, a detaljnije informacije mogu se pronaći na: www.ricoh.com.

Samyang JEFTINI OBJEKTIVI

U poslednje vreme primetan je sve češći prodor koreanskog "Samyanga" s vrlo jeftinim objektivima na evropsko i američko tržište. Ovoga puta predstavljena su dva objektivna: **AE 14 mm f/2,8 ED AS IF UMC** i riblje oko **Samyang Video-D-SLR 8 mm F3,5 Aspherical IF MC**. Prvi objektiv je poboljšana verzija ranijeg širokougaonog objektivna koja je u potpunosti kompatibilna svim funkcijama na "Nikonu" i čija je cena svega 259 evra. Drugi model je riblje oko objektiv namenjen pre svega onima koji svoje D-SLR fotoaparate koriste za video-snimanje i koji ne bi trebalo da bude skuplji od 300 evra. Detaljnije informacije potražite na: www.samyang.pl.

Zenit TRI OBJEKTIVA ZA PANORAMU

Zenit Horizon D-L3 je panoramski fotoaparati koji su razvili stručnjaci iz ruskog "Zenita" zajedno s kolegama iz italijanske firme "Silvestri" i to na veoma zanimljiv način - sa tri objektivna poredana polukružno, s kojih svetlost pada na tri odvojena senzora. Objektivni su Zenitar 3,5/28 mm (ekvivalent), a senzori imaju po 5 miliona piksela. Fotoaparati se isporučuju zajedno s libelom i 4:3 displejom osetljivim na dodir, a očekuje se da će mu cena biti između 1.000 i 1.500 evra. Detaljnije pogledajte na: www.silvestricamera.com ili www.zenit-foto.ru.

PRIREDIO: MILAN ŽIVKOVIĆ

Creative Light RASVETNA OPREMA

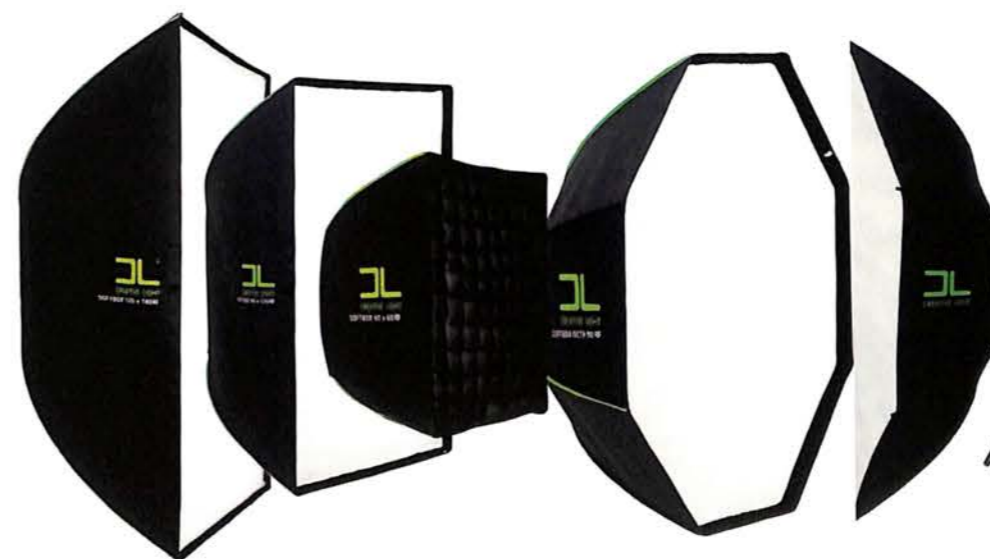
U konkurenciji proizvođača studijske opreme pojavilo se jedno novo ime Creative Light. "Rasvetna oprema za profesionalce današnjice" slogan je koji objašnjava kome je oprema namenjena: profesionalnim fotografima koji ne žele da plate skupu opremu ali ujedno ne žele ni onu koja nije dovoljno kvalitetna. Na Fotokini su predstavili kompletan proizvodni program u kojem je moguće pronaći sve što vam ikada može zatrebati: softboksovi i softgridovi, kišobrani, reflektori (zilberice), stativi i nosači. Softboksovi se proizvode u dve verzije RF i FF (Recessed Front i Full Front). Prvi tip karakteriše oko pet santimetara uvučen prednji difuzer koji se onemogućava takozvana "curenja" svetla sa strane i dozvoljava kreativnu upotrebu kompletne linije softgridova, rešetki pomoću kojih se kontroliše ugao svetlosnog snopa. Proizvode se u čak 9 veličina i oblika od oktagona, preko kvadratnih do takozvanih stripe soft boksova i dimenzija od 40x60 do 120x180 santimetara.

Druga vrsta softboksova nema uvučenu reflektujuću površinu što fotografu daje mogućnost kombinovanja dva ili više softboksova u jednu veliku rasvetnu površinu bez bojazni da će se negde pojaviti razlika u kvalitetu i intenzitetu svetla. Na raspolaganju su šest veličina u dimenzijama od 20x30 pa do 90x120 santimetara.

Kišobrani postoje u tri veličine i tri tipa: probojni beli i reflektujući beli i srebrni, a postoji i takozvani Umbrella Softboks. Već pomenuti softgrid dodaci proizvodi se u osam veličina, a na softboks se pričvršćuje velcro (čičak) trakom što daje mogućnost brze i lake montaže i demontaže. Reflektujuće površine, kod nas poznatije kao "zilberice" proizvode se u osam varijanti (gold, sunlight, silver, translucent) i u tri veličine: 60, 80 i 120 santimetara.

Kompletan sistem namenjen je korisnicima raznih svetlosnih sistema i adapteri (speedrings) se proizvode za čak 26 sistema rasvete. Više na: www.creativelight.com

ArtTrust PROBLEM AUTORIZACIJE

Rešenje problema autorizacije i broja radova koji su odštampani prvi je rešio "Epson" poznatim sistemom Digigraphie. Potpuno nov metod razvila je kompanija "ArtTrust" i on je zasnovan na tri etikete koje je skoro nemoguće falsifikovati jer se generišu posebnom Bubble Tag tehnologijom, koja u providnom polimeru generiše apsolutno slučajne mehuriće koje čak ni proizvođač ne može da ponovi. Tri etikete služe određenoj svrsi: srebrna se lepi na originalno delo, zlatna na certifikat o autentičnosti, dok plava ostaje u vlasništvu autora radi dodatne kontrole. Nalepnice su skenirane i pohranjene u arhivi

na sajtu kompanije "ArtTrust", a delo postaje zvanično obeleženo i podložno identifikaciji onog trenutka kada aktivirate broj koji je identičan na svim etiketama. Više na: www.arttrustonline.com.

Redrock VIDEO TRAŽILA

"Redrock", proizvođač video-opreme, predstavio je **Redrock micro EVF tražilo** za digitalne refleksne fotoaparate koji imaju mogućnost snimanja HD video-zapisa. Ovo tražilo, čija

će cena u Americi biti 595 dolara, ima LC ekran sa 1,2 miliona piksela i pozadinskim osvetljenjem, što garantuje dobru vidljivost u svim uslovima. Detaljnije pogledajte na: www.redrockmicro.com/evf.

Flying Lift POGLED ODOZGO

Pre više godina bio sam zagriženi modelar koji je vozio teledirigovane jedrilice i avione. Nažalost, u to vreme nije bilo digitalnih fotoaparata koji su dovoljno mali i lagani da ih može nositi jedan ovakav sistem da ih napravi za film Avatar. Ipak, i u to vreme uspeo sam da napravim nekoliko fotografija i tako što sam rasturio Smenu 8 na delove, uzeo objektiv sa zatvaračem i napravio novu mračnu komoru za samo jedan snimak, što je smanjilo masu toliko da je motor čuvene modelarske firme Rosy od 2,5 ccm uspeo da podigne i model i olakšani fotoaparat. Ovakav sistem prilično je bučan, ali je kasniji razvoj elektromotora i posebne efikasnosti baterija dao mogućnost razvoja ovakvih bežumnih letelica. U potpunosti izrađena od kompozitnih materijala i prvenstveno od karbonskih vlakana, ova mala letilica može da podigne masu od pola kilograma, što uz jedinstven sistem kontrole leta i samog snimanja daje mogućnost upotrebe tzv. Prosumer fotoaparata. Veoma je specifičan način kontrole pomoću sistema Pyrate Eye, koji pored telekomandi ima i posebne naočare sa sistemom projekcije slike u VGA rezoluciji direktno u oko, što omogućava posmatranje onoga šta će biti snimljeno čak i po sunčanom danu i to bez potrebe za dodatnim displejom. www.flyinglift.com

Transfair PRIMENA FOTOGRAFIJE

Fotografija je, kao uostalom i sve druge industrijske i umetničke discipline, zaživela onoga trenutka kada se komercijalizovala. Iako svi mi najviše volimo da pričamo o umetničkom u fotografiji, činjenica je da se i od umetničkih fotografija može napraviti posao – čak iako ih ne prodajemo u obliku fotografija.

Na ovogodišnjem sajmu Fotokina, više nego ikada, pojavile su se brojne firme koje nude mnogobrojna rešenja za kreativnu i komercijalnu upotrebu fotografija. Svaka od njih nudi ponešto, ali na štandu hamburškog "Transfaira" zadržao sam se najduže. Razlog je jednostavan: razvili su toliko različitih tehnologija pomoću kojih je fotografiju moguće prebaciti na bilo koju podlogu. U ponudi imaju, sada već standardne, metalne i keramičke šolje i staklene čaše prilagođene njihovoj tehnologiji štampe. Nude materijale i tehnologiju za štampu na najraznovrsnijim platnima i tekstilu od pamuka ili poliestera, od kojih istovremeno mogu da se naprave nebrojeni predmeti kao što su: ukrasni

jastuci, igračke za decu, platnene torbe. Možete kupiti i prave stone lampe na kojima se može štampati inkdžet štampačima ili proizvode od drveta namenjene sublimacionim metodama prenosa fotografije. A ovo je tek početak.

Štampana na aluminijskim predmetima i pločama može biti zanimljiva iz raznih aspekata fotografije. Veliki izbor majica, jakni, kravata, pa čak i kecelja za domaćice, portikli, zastavica ili platnenih kalendara... Broj dečjih igračaka koje su ujedno i lepi suveniri jeste impozantan,

a kada smo kod igre, treba reći da sam svuda nailazio na mašine koje od kaširanih fotografija prave popularne "puzzle" koje uvek imaju isti uzorak. Ovde je moguće nabaviti materijal koji je već pretvoren u slagalicu i na njemu se štampa – na različitim veličinama, uzorcima i površinama.

Kako bismo postigli sve ove mogućnosti, "Transfair" nudi različite tehnologije, od kojih je veoma interesantan Chromablast sistem boja koje se mogu koristiti uz Epson D120 / B40W / 1400 štampače i posebne Transfair papire, nakon čega se vrućom presom štampa nanosi na tekstil i s njime sjedinjuje postajući izuzetno otporna na pranje. Na taj način moguće je izradivati majice i ostale predmete s odštampanim fotografijama u izuzetno malim serijama.

Kolika je pažnja poklonjena svakom segmentu rada vidi se i po tome što postoji poseban papir s belim slojem namenjen štampi na tamnim materijalima. U kategoriju Transfair papira ubraja se i poseban papir za inkdžet štampače namenjen privremenom tetoviranju, što može biti zanimljivo svima koji, pre nego što naprave trajnu tetovažu, žele da isprobaju uzorak.

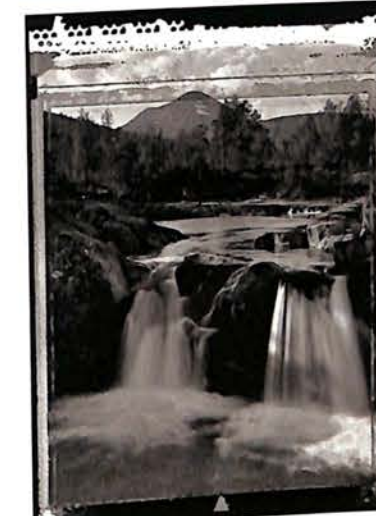
Ako vam je inkdžet štampa previše spora ili vam nije neophodan maksimum kvaliteta, postoji alternativa u obliku materijala namenjenih istom poslu, ali s laserskim štampačima. Među interesantne materijale svakako spada i papir s magnetnim slojem na kome možete štampati fotografije dece, koje će bake i deke lepiti, gde bi drugo nego na frižider.

Na veb-sajtu "Transfaira" nećete pronaći podatke o tome na čemu trenutno rade – na tehnologijama koje će omogućiti prenos fotografija i na građevinske materijale, malter, beton, pa čak i na asfaltnu podlogu. Konceptija je jednostavna: ako ne možete da nešto provučete kroz štampač – uradi transfer. www.sublimationsprodukte.de

IMPOSSIBLE project POLAROID FOTOGRAFIJA

Da još ima dovoljno onih koji se ne odriču analogne fotografije potvrđuje i potražnja materijala koji proizvodi ova kompanija, a koji je, u stvari, proizvodni program "Polaroida" koji je, kako znamo, nestao s tržišta. Kompanija je čak i osvežila ponudu potpuno novim materijalima, a kako bi vlasnici starih fotoaparata koji su koristili prednosti instant tehnologije mogli da ih upotrebljavaju i danas, počeli su s proizvodnjom i prodajom specifičnih baterija kakve se do sada nisu mogle nabaviti. Svakako, najzanimljivija ponuda jeste čuveni Polaroid 55 Film, koji istovremeno daje i fotografiju i veoma kvalitetan negativ istog formata. A najubedljivija je svakako bila ponovna premijera čuvenih fotoaparata Dr Landa (pronalazača Polaroid postupka) formata 20x24 inča. Koliko se zna on ih je napravio sedam a u upotrebi su još uvek četiri od kojih jedan

pripada Janu Hnizdu koji je na štandu Impossible projekta postavio svoj fotoaparat i čak snimio portrete devetoro gostiju i posetilaca Sajma. www.impossible-project.com

HP DIGITALNI NEGATIV

Fotografе koji su koristili i dalje koriste analogne tehnologije sigurno će zaintrigirati vest da je HP osmislio tehnologiju kojom se može napraviti negativ, s kojeg se potom može napraviti fotografija, ovoga puta u takozvanom plemenitom postupku. Reč je o procesu poznatom kao platinum print, a kako se čini, ovaj odabir nije slučajna jer trenutno u svetu veliki broj kolekcionara kupuje upravo dela nastala ovim postupkom.

Za sve je zaslužan Angel Albarran, jedan od naučnika koji rade na proučavanju boja, a koji je i pasionirani fotograf zaljubljen u alternativne fotografske tehnologije. On je otkrio da zelena boja iz palete originalnih HP mastila ima veoma dobru i linearnu reprodukciju tonova kada se eksponira UV svetlom kao što je to kod platinum procesa. Tokom rada razvio je i posebnu aplikaciju po imenu Large Format Photo Negative, koja štampaču daje instrukciju da koristi samo zelenu i crnu boju. Crna se koristi kako bi se povećala opšta gustina negativa. Treba znati da se papir oslojava posebnom emulzijom, kao i to da je za ovaj postupak bilo veoma teško naći dobru podlogu sve dok kompanija "Arches" nije ponudila tržištu materijal po imenu Platine.

Eliot Ervit ispred svoje fotografije

Veliki broj autora oduševljeno je prihvatio ovaj papir kojem je nedostajao upravo ovakav negativ kako bi postupak dobijanja fotografije bio zaokružen. Među prvima koji su iskoristili prednosti digitalnog negativa bio je čuveni fotograf Eliot Ervit, koji je napravio četiri svoje najpoznatije fotografije u formatu 76x102 centimetra, što je bilo skoro nemoguće postići standardnim fotografskim postupcima gde su kopije obično mnogo manje. Digitalni negativ koji se dobija kombinacijom kompjuterske aplikacije, tj. drajvera za štampač HP Design Jet Z3200 do sada se pokazao veoma uspešnim i kada se koristi za druge alternativne procese kakvi su, na primer, klasični crno-beli materijali, cijanotipije, fotografske gumitipije. Napomenimo na kraju i to da je Ervit svoje fotografije obeležio pomoću ArtTrust etiketa, o kojima informacije takođe možete naći u ovom broju.

Kodak PORTRA 400

"Kodak" ne odustaje od proizvodnje filmova jer je to deo industrije koju su faktički izmislili i pokrenuli. Iako to danas izgleda čudno, razvojni timovi i dalje rade i pojavljuju se novi, sve kvalitetniji filmovi koji imaju još jednu osobinu u skladu s modernim vremenima – mnogo se bolje i lakše skeniraju, tj. emulzije su takve da je digitalizacija snimaka maksimalno pojednostavljena. Novе vrste filmova, ujedno, objedinjuju osobine nekoliko prethodnih, dozvoljavajući kompaniji da smanji broj proizvoda, a da ipak ima ponudu filmskog materijala koja će zadovoljiti zahteve svakog profesionalca. Pre dve godine

pojaviо se Kodak Ektar 100, čija proizvodnja traje i danas, i pored standardnih može se kupiti i kao 9x12 sheet film namenjen velikofornatnim fotoaparatom. Nov film koji se pojavio ove godine jeste Portra 400 i u skladu sa stalnim razvojem filmova, ali i minimalizovanom konkurencijom, odmah je dobio titulu filma s najsitnijim zrnom u kategoriji ISO 400. Ovu vrstu filma i danas koriste fotografi kojima je reprodukcija tonova kože, posebno lica pri snimanju portreta, primarna. Film je napravljen tako da menja dva prethodna: Kodak Professional Portra 400NC i 400VC, koji se više neće proizvoditi. Više na: www.kodak.com

SONY
make.believe

NOVO!

SLT-A55

Revolucionarna tehnologija providnog ogledala Exmor™ APS HD CMOS s. od 16,2 MP, Live View, Full HD AVCHD, 10 fps, 7,5 cm LCD, GPS.

NOVO!

DSLR-A560

Exmor™ APS HD CMOS s. od 14,2 MP, Live View, Full HD AVCHD, 7 fps, 7,5 cm LCD.

NOVO!

NEX5

Najmanji aparat na svetu sa izmenjivim objektivima Exmor APS HD CMOS od 14,2 MP, HD 1080i v. z., LCD ek. od 7,5 cm, Sweep Panorama.

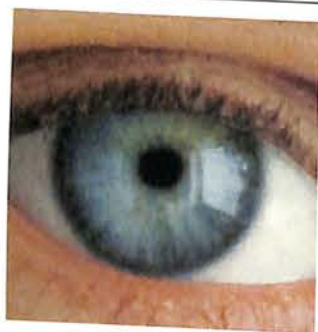
Foto Oprema d.o.o
Surčinski put 1/o
11070 N.Beograd
011/712-9136
www.foto-oprema.com
www.sony.rs

Noritsu QSS 37HD

Već dugo vremena nismo imali priliku da vidimo neku ozbiljnu inovaciju na polju laboratorijskih printera – mašina koje i danas predstavljaju osnovu rada brojnih fotografskih radnji širom sveta. Značajno povećanje kvaliteta fotografija, brzina i mogućnost rada sa raw fajlovima osobine su koje izdvajaju nove printere korporacije Noritsu Koki.

Pojava jeftinijih i kvalitetnijih tehnologija izrade fotografija kakvu nude razni uređaji, počev od kućnih inkdžet štampača, pa do široko rasprostranjenih sistema foto-kioska koje u svetu možete pronaći u svim tržišnim centrima, potisnula je u drugi plan klasične fotografske laboratorije.

Jedan od pokušaja da se korisnici vrate klasičnom načinu izrade rezultirao je potpuno novim printerom koji nudi do sada neviđene mogućnosti: rezoluciju od 640 dpi, obradu snimka u kvalitetu od 12 bitova i direktnu izradu fotografija snimljenih u raw formatu. **Noritsu QSS-37HD** laboratorijski printeri mogu da izrade 2.360 fotografija formata 10x15 na sat, a imaju i opciju izrade takozvanih džambo-panorama 30,5x91,4 centimetara. Ono što ovaj printer pruža svodi se, rečju, na neverovatno kvalitetne fotografije koje imaju toliko detalja koje ranije jednostavno niste mogli da dobijete. Uostalom, i oznaka HD u nazivu serije ovih uređaja označava High Definition, jer rezolucijom od 640 dpi na formatu A3 printer koji radi srebro-halidne fotografije u osnovi barata fotografijom od 79 megapiksela. Realno, to je fotografija koja ima pet puta veći kvalitet nego što daju ostale mašine u ovoj kategoriji.

640 DPI

300 DPI

Izrada fotografija direktno iz raw formata nije do sada viđena na printerima i da bi ovo postigli, korporacija "Noritsu Koki" napravila je poseban dogovor s kompanijom "Adobe" koja im je ustupila tehnologiju .dng formata, a obrada fajlova u potpunosti je automatizovana i veoma brza. Softverska podrška, nakon konverzije, zasnovana je na AccuSmart tehnologiji, koja po rečima proizvođača funkcioniše na način sličan izradi fotografija direktno s filma: umesto skeniranja, program učitava sirove podatke, obrađuje fotografiju kako bi maksimalizovao tonki opseg, podesio kontrast i osvetljenost i potom sliku laserski projektuje na papir.

To praktično znači da se izrada fotografija snimljenih u raw ili jpg formatu ni po čemu ne razlikuje, jer laborant jedino vodi računa o tome da ručno koriguje ekspoziciju, naravno, u onim ekstremnim situacijama kada je to neophodno. Unutar uređaja nalaze se i dobro poznati program Digital ICE (Image Correction and Enhancement), što uz program Digital Masking daje mogućnost kontrole nad svetlom, kolornim aberacijama i distorzijama, a veoma uspešno se kontrolišu i aberacije objektivna. Jedan deo tehnologije iz CameraRaw programa modifikovan je i prebačen direktno u ovu prelepu mašinu. Ali, ono što donosi dodatnu zabavu u radu ovom mašinom, naravno kada uđete u laboratoriju koja je koristi, jeste sistem interaktivnih terminala na kojima mušterije mogu pregledati, odabrati, doraditi i potom poručiti fotografije. Ovo svakako oslobađa radnike dugotrajne pretrage po fajlovima ili izrade kontakt-kopija i dogovaranja s mušterijama.

Softver EZ napravljen je tako da korisnicima maksimalno olakša rad, posebno sada kada jednostavna fotografija deluje tako obično pored novih proizvoda kakvi su foto-knjige. Veliki izbor mogućnosti sigurno će privući brojne korisnike, a ono što će ih oduševiti kod laboratorija opremljenih ovakvim uređajem jeste brzina. Za početak, printeri ove serije imaju takozvano dnevno održavanje koje počinje automatskim uključivanjem, proverom sistema i hemije, a potom se izrađuje i test-

fotografija koja se automatski ulaže u ugrađeni kolorimetar. Na taj način mašina je potpuno spremna za rad pre nego što u radnju stignu prve mušterije. Brzina se postiže i pomoću sistema za ubacivanje papira. Ako imate veliki obim rada, postoji sistem koji istovremeno podržava čak četiri magacina za papir tako da nema potrebe za menjanjem različitih vrsta i širina rolni. Kada pričamo o brzini, treba reći da postoji pet verzija ovog uređaja koji se razlikuju po količini izrađenih fotografija i koja se kreće od 900 do već pomenutih 2.360 fotografija na sat.

Na sajmu Fotokina "Noritsu" je predstavio i **D1005 HR** – novu mini-laboratoriju koja ima mogućnost obostrane štampe, a od prethodnih modela razlikuje se rezolucijom od 1.440 dpi. Ova mašina zauzima veoma mali prostor, a sposobna je da odgovori na sve zahteve jer radi veoma kvalitetno, brzo i do formata 30,5x90,4 centimetra. Opremljena je mnogim kontrolama: kao što je svetlosni signal za obavješavanje prekinutog posla koji je prekinut kako bi se uradila hitna narudžbina, tako da nema grešaka prilikom isporuke. Ujedno, može paralelno da koristi rolnu i sečeni materijal kako bi se postigla maksimalna produktivnost, posebno kada je u pitanju rad s popularnim foto-knjigama. Unutar printera nalazi se prostor za čak četiri rolne, a EZ aplikacija služi i za brzo biranje efektivne rezolucije između 720 i 1.440 tačaka, što je korisno kada treba uraditi puno posla u prosečnom kvalitetu i manje posla ako je zahtev maksimalni kvalitet. Osnovu sistema čini inkdžet printer sposoban da štampa velikom brzinom (950 fotografija formata 10x15 cm i u rezoluciji od 720 dpi) u arhivskom kvalitetu, i uz korišćenje četvorobojnog sistema mastila koja imaju šest gradacija po tački. Odštampane fotografije otporne su na svetlo i reakciju s ozonom. Kao i ostale "Noritsu" mašine, i ova koristi sve prednosti AccuSmart tehnologije kako bi što brže i jednostavnije zadovoljila potrebe mušterija. Više informacija na: www.noritsu.eu/cms/front_content.php?idcat=42

Kodak SKENERI

U svakoj oblasti života ponekad se dešavaju čudne stvari, pa izuzetak nije ni foto-industrija. Jedan od najvećih svetskih giganta i lider u tehnološkim inovacijama polako prepušta svoje pozicije u oblastima koje su nama, običnim korisnicima, tako da nema grešaka prilikom isporuke. Kako biste shvatili priču o "Kodaku", podsetimo vas da su upravo oni smislili transparentni film, da je "Kodak" prvi osmislio koncept "idiot" fotoaparata i slogan "Vi samo pritisnete dugme, mi ćemo uraditi ostalo!" i to još davne 1888. godine. "Kodak" je osmislio i koncipirao digitalne formate, prve senzore, skener...

I, nažalost, nikada nije uspeo da sve te pronalaskе u potpunosti isplati. Ali, iako u problemima, "Kodakovi" inženjeri dizajniraju fantastične uređaje koji često nemaju skoro nikakvu konkurenciju. Među takve uređaje ubrajaju se i **dokument skeneri** koji imaju neverovatne karakteristike. Nekoliko različitih modela razlikuju se prvenstveno po brzini skeniranja i maksimalnoj rezoluciji, ali ono što im je zajedničko jeste neverovatno kvalitetno što im je zajedničko jeste neverovatno kvalitetno manipulisanje papirima, jer se posao ulaganja i izlaganja dokumenata s površine za skeniranje obavljaju munjevito i precizno bez ikakve potrebe da brinete o veličini, vrsti dokumenta ili njegovoj debljini. Zahvaljujući softveru PerfectPage skener automatski prepoznaje orijentaciju strane, odseca viškove belina i ispravlja krive strane. Kompletan mehanizam podseća na šasiju sportskog automobila jer je skoro u potpunosti izrađena od specijalnog aluminijuna. Izbor materijala ne treba da čudi, posebno kada vam otkrijemo da je

Perfect Page

najveća brzina 120 strana u minutu (za crno-bela dokumenta i u rezoluciji 200 dpi), a da je maksimalni dnevni obim 50.000 strana (nije greška). Ako samo razmislite koliko bi vremena trebalo da taj posao uradite na klasičnom skeneru, sve je jasno... A ako se zapitate kome to treba, pomislite na ogromne korporacije koje imaju tone papira koji treba arhivirati, premeštati i konačno u svemu tome pronaći određeni dokument. S pratećim programima u koje je čak uključen i OCR (Optical Character Recognition), koji skeniranu stranu ponovo pretvara u klasičan tekst, sva ta arhiva može se pohraniti na jedan ili dva hard-diska, a željeni dokument pronaći za nekoliko minuta.

Sa druge, fotografske strane, idealno arhiviranje brojnih fotografija i njihovo pronalaženje u arhivi nezamenljivi su kada su u pitanju muzeji i biblioteke. A ako ste pomislili da problem može nastati zbog toga što su fotografije potpisane na poleđini – i za to postoji rešenje oličeno u nekoliko uređaja koji imaju takozvanu Duplex opciju, jer skeniraju prvo jednu, pa drugu stranu. U sistem je moguće ubaciti i klasičan skener kada je neophodno skenirati veće dokumente ili u većoj rezoluciji uz korišćenje prednosti softverske kontrole. Postoji i opciona štampač koji će obeležavati skenirana dokumenta radi kasnijeg jednostavnijeg pronalaženja. Pokušavao sam da pronađem neki imaginarni posao koji ovi uređaji ne bi mogli da urade, ali nije mi uspeo jer osim neke ekstremne rezolucije i veličine iznad A3, sposobni su za svaki posao – brzo i efikasno. Dodatne informacije: <http://graphics.kodak.com/docimaging>.

Harman DIREKTNO POZITIVNI PAPIRI

Jedinstveno iskustvo rada s direktno pozitivnim fotografskim materijalom nastavlja se na potpuno novom nivou. Pre dve godine, na Fotokini upoznali smo Suzanu Kraus, koja je izložila ogroman fotoaparati koji su konstruisali i izradili njen otac i njegov kolega. Osnova celokupnog sistema fotografisanja u prirodnoj veličini zasnovana je na takozvanom direktno pozitivnom postupku, gde se eksponiranjem materijala i njegovim razvijanjem dobija crno-bela analogna fotografija s ispravno reprodukovanim tonovima, tj. pozitiv. Tada smo ovom postupku, fotoaparatu i priči o Suzani Kraus posvetili puno prostora.

Tokom ove dve godine održavali smo kontakt i pratili njenu neprekidnu borbu i napore da proizvede dovoljne količine materijala kako bi Imago 1:1, fotoaparati u koji morate da uđete, ne da biste fotografisali, već bili fotografisani, nastavio da radi. Saznali smo, onako između redova, da sprema nešto potpuno novo jer je i proizvodnja Efke/Ilford papira, koju je u međuvremenu pokrenula u saradnji s "Ilfordom" i "Fotokemikom", stala. A kada smo se susreli na štandu, bilo je to potpuno iznenađenje jer nije bilo glavnog aktera, fotoaparata Imago, već je prostor bio popunjen veliki formatnim fotoaparatom i fotografijama. Okolo su stajale reklame i kutije novog, klasičnog, analognog, crno-belog i povrhu svega preobratnog ili direktno pozitivnog fotopapira – **Harman Ilford Direct Positive Paper**.

Suzana nam je otkrila da je protekli period provela u konstantnom traganju da negde proizvede papir koji bi mogla da koristi i da je konačno sreća inženjere (neke sada već u penziji) s kojima je osmislila nov proizvod koji je nadmašio i njena najsmelija očekivanja. Videli smo kako izgleda rad na ovom materijalu u praksi, jer je na štandu bila montirana i foto-laboratorija, a papir postoji u dve verzije: RC – s plastičnom,

i Fiber – s klasičnom papirnom podlogom. Materijal je idealan za rad sa pinhol fotoaparatom, za snimanje veliki formatnim fotoaparatom, izradu fotograma... Mali doprinos dali smo i mi jer na pitanje zašto u spisku mogućnosti nema izrade crno-belih fotografija direktno s dijazoziva, Steven Brierley (inženjer odgovoran za razvoj ovog papira), odgovorio je kako to nikome nije palo na pamet, ali da je apsolutno moguće uraditi i takve fotografije.

Na štandu je bilo mnogo zaljubljenika u analognu fotografiju, ali su, takođe, bili brojni i znatiželjni posetioci od kojih su mnogi, isključivo digitalno orijentisani, pitali ljude iz Harmana da li je to uopšte potrebno i isplativo. Ne znamo hoće li se isplatiti, ali je pojava ovakvog materijala donela lavinu komentara, oduševljenja i znatiželje kakva odavno nije viđena. Ako uzmemo u obzir da postoji ogromna fotografska organizacija "Lomographie", da je zaživeo projekat "Impossible" s instant materijalima, pojava pozitiv fotopapira daće neviđene mogućnosti pinhole fotografiji. Mi smo dobili malo papira koji ćemo isprobati u narednom periodu.

Više informacija: www.ilfordphoto.com/products

MALO STATISTIKE

Oni koji se bave istraživanjem tržišta došli su do podataka koji pokazuju neumitno nestajanje analognih fotoaparata. Dok je 2007. oko 61 posto korisnika barem jednom godišnje iskoristilo svoj analogni fotoaparati, danas je ta brojka na granici od 30 odsto. Istovremeno, broj korisnika kamera i fotoaparata ugrađenih u mobilne telefone skočila je sa 70 na 90 procenata u periodu od tri godine. Iako popularnost ovih uređaja raste, korisnici su obično frustrirani jer na zahtev da "uploaduju" snimak na Internet ili da ga prebace na disk kućnog računara, više od 60 odsto njih to nije uspelo da uradi, iako je čak 90 procenata korisnika to je želelo. Zaključak je da ni sa najsavremenijom tehnologijom još nije moguće automatski obaviti neki naizgled jednostavan posao.

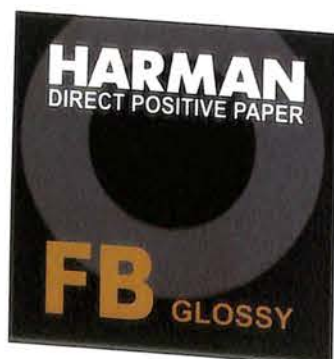
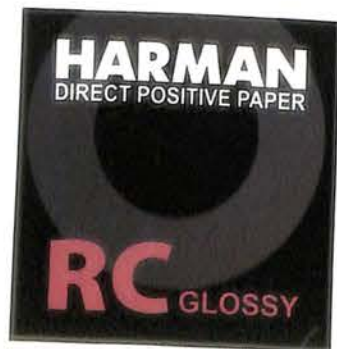

Foto-konkurs Beograd U FOKUSU

Učestvujte i vi na foto-konkursu koji smo pokrenuli u saradnji s televizijom Studio B i firmom Refot B, uvoznikom fotoaparata Nikon. Opšta tema konkursa je "Beograd u fokusu" koja ima svojih pet podkategorija

KATEGORIJE KONKURSA:

- "Lica Beograda" (snimate portrete u ambijentu grada)
- "Svetla Beograda" (atmosfera grada noću koja nije samo „noćni život“, već i igra svetlosti)
- "Beograd na tačkovima" (saobraćaj i sve što je na tačkovima)
- "Ljubav u gradu" (snimate zaljubljene sugrađane svuda oko nas)
- "Beograda, dobro jutro" (u duhu slogana Duška Radovića, zabeležite atmosferu grada koji se budi)

Prima se do deset fotografija po kategoriji. Format je minimalno 13 x 18 cm (za digitalne fajlove 300 dpi).

U svakom broju objavljujemo izbor najboljih fotografija, a finalni izbor biće objavljen u januarskom broju časopisa Refoto. Jedanput nedeljno u jutarnjem programu TV Studia B, utorkom od 9:30, biramo najbolju od primljenih fotografija te nedelje koja dobija mini-pretplatu (3 broja) na Refoto.

Poslednji termin za prijem radova je **18. 11. 2010.**

Fotografije slati na adresu: REFOTO, Pčinjska 15a, 11000 Beograd, za konkurs "Beograd u fokusu" ili poslati elektronski na adresu: www.refoto.rs – link Konkursi UPLOAD

www.studiob.rs

40 godina **Simbol Beograda**

D-SLR fotoaparati i video

Pojava D-SLR fotoaparata sposobnih da snimaju Full HD video uzdrmao je filmsku i video produkciju. Jeftiniji od profesionalnih video-kamera i s velikim izborom objektivna, od alata za snimanje amaterskih video-zapisa, postali su sredstvo ozbiljnih produkcijskih kuća. Ono što je ograničavalo upotrebu vrednost fotoaparata u sistemu video-produkcije bila je kontrola, jer je fotoaparat ipak namenjen snimanju fotografija, a ne pokretne slike, tako da su fokusiranje, zumiranje, ali i kadriranje bili neprecizni i neudobni. Nezavisne kompanije reagovala su munjevito i ponudile tržištu dodatnu opremu koja pruža sve ono što je nedostajalo fotoaparatu da bi se pretvorio u ozbiljnu filmsku kameru.

Kinomatik MOVIE TUBE PR HD

Jedna od kompanija koje su ponudile veoma ozbiljnu opremu namenjenu profesionalnim snimateljima jeste "Kinomatik". Modularni sistem ima sve što snimatelju ikada može trebati, tako da su i izbor i korišćenje objektivna veoma olakšana jer svakako nije isto snimati standardnim i teleobjektivima, a uz sve to imati i lep kontinualan zum različite brzine – kada zatreba.

Modularnost sistema ogleda se i u tome što je lako demontirati sve nepotrebne delove i pretvoriti **Movie Tube PR Production HD** sistem u Lite Rig, koji se potom lako montira na Steadycam, kran ili posebne nosače za snimanje s automobila.

Sachtler BRZA MONTAŽA

Kada koristite fotoaparat kao video-kameru, onda sve treba podrediti ovakvoj vrsti snimanja. Iako većina modernih glava za stativ može da se iskoristi, pravi osećaj i kontrolu daju takozvane hidraulične video- glave. Jedan od poznatijih proizvođača jeste i nemački "Sachtler", koji nudi masivne, a istovremeno kompaktne uređaje koji će vam pružiti maksimalnu kontrolu nad pozicioniranjem kamere. Svaki njen pokret, gore-dole ili levo-desno, praćen je odgovarajućom količinom fricije koja je i zaslužna za glatko kretanje bez podrhtavanja. Svaka ploča namenjena brzom montaži i demontaži ima sistem dvostrukih šrafova za montažu, tako da se mogu koristiti sve vrste kamera i fotoaparata. Više informacija potražite na www.sachtler.de.

Kinomatik MOVIE TUBE PR PRODUCTION HD

Oprema druge generacije Kinomatik profesionalnih nosača unapređena je u brojnim segmentima, ali je i dalje u potpunosti kompatibilna prvim proizvodima. Ako pogledamo ilustraciju, videćemo da je za početak D-SLR fotoaparat montiran na poseban nosač koji ima ergonomski oblik, tako da je držanje prilikom snimanja sigurno i udobno. Posebno konstruisano tražilo montira se na tražilo fotoaparata i daje snimatelju prikaz kakav standardno postoji na klasičnim video-kamerama i koji omogućava direktno posmatranje u svim svetlosnim uslovima, bez problema kakve obično stvara jako sunčevo svetlo. Moguć je i izbor između kolornog i crno-belog prikaza u zavisnosti od toga šta snimate. Mesto oslonca za rame takođe je i mesto u koje se ubacuje baterija čija težina služi kao kontratna težina objektivu,

a služi za napajanje fotoaparata, kontrolnih displeja, bežičnih uređaja za fokusiranje, transmitera snimljenog materijala ili LED rasvete. Dužina oslonca za rame je podesiva, kao i prednjeg dela na kojem su dve ručke za držanje i nosači posebnog kompendiuma ili profesionalnog protisunčanog zaslona koji se koristi i kao nosač filtera. www.kinomatic.com

(6) Sistem dvostrukih ručki snap-on sistem od 15 i 19 mm sa rotacijom od 360° i naginjanjem sa strane. Sva podešavanja moguća su bez upotrebe dodatnog alata.

Manfrotto ODNOS KVALITET CENA

Priča o video-glavama za stativ bila bi nedovršena ako ne bismo pomenuli ime "Manfrotto", koje dobro znaju svi fotografi. U proizvodnom programu "Manfrotto" ima kompletan sistem opreme studija za video- snimanja, a takođe i video-glave. Premda postoji veliki broj modela, jedan od onih koji imaju odličan odnos kvaliteta i cene jeste i Manfrotto 701HDV. Sve kontrole su zahvaljujući hidrauličnom sistemu glatke, uz odgovarajuću količinu otpora pri pokretanju. Dodatne informacije potražite na www.refot.com.

GlideCam STABILIZACIJA

Korišćenje kamera i D-SLR fotoaparata za snimanje "iz ruke" nije lako jer problem predstavlja podrhtavanje ljudskog tela, a često je i sama oprema lagana, pa se primeti svaki pokret. Kompanija "GlideCam" proizvodi sisteme namenjene stabilizaciji kamere (ili D-SLR fotoaparata koji može da snima HD video) pri snimanju u pokretu. Zahvaljujući sistemima kontrole položaja kamera klizi u jednoj ravni

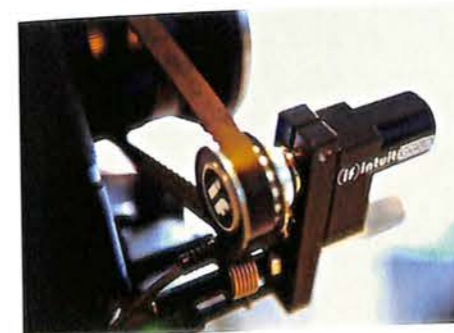
bez potresa uz mogućnost okretanja nosača oko vertikalne ose. Postoji nekoliko sistema koji se razlikuju pre svega po maksimalnom opterećenju odnosno težini kamere koju mogu da ponesu. Kada smo već kod težine nismo saznali težinu nekog od uređaja ali jedno je sigurno: niti su to lagane sprave niti je njima lako rukovati. A i "teške" su oko 1.500 evra. www.glidecam.com

Intuitfocus KAIŠEVI

Kada se pojavila mogućnost snimanja HD filmova D-SLR fotoaparata, izgledalo je da je to samo još jedna od mogućnosti koja će možda nekada nekome da zatreba. Danas se više ne diskutuje o tome koliko kvalitetno mogu da se snimaju filmovi, već su postale neophodne potpuno nove spravice koje će olakšati korišćenje fotoaparata, odnosno dati nam mogućnost da radimo kao da u ruci držimo pravu kameru. Pored brojnih sistema za držanje i kontrolu fotoaparata u, da ga tako nazovemo, "kamera modu", firma "Intuitfokus" napravila je sistem kojim se preko gumenih kaiševa, bez ikakvih modifikacija, mogu kontrolisati fokus i zum.

Kaiševi su prilagodljivi i ima ih u nekoliko veličina tako da svi objektivni raznih proizvođača mogu biti u potpunosti iskorišćeni. Sistem daje veoma dobru kontrolu i specifičan "feedback" kojim doslovno osećate proces fokusiranja. Kontrola fotoaparata moguća je i s daljine od šest metara zahvaljujući posebnom kablju. Detaljnije informacije mogu se pronaći na www.dinkel-foto.de.

Canon

PROFESIONALNI
CANON DSLR APARATI
OD SADA SA
GARANCIJOM OD 3 GODINE *

2 GODINE GARANCIJE

Foto Oprema d.o.o.
Surčinski put 1/o
11070 N. Beograd
011/712-9136
www.foto-oprema.com

Axel Foto Store d.o.o.
Resavska 28
11000 Beograd
065/444-9696
065/444-8585
www.axelfoto.com

BM Foto d.o.o.
Jurija Gagarina 149 lok.40,
TC Piramida - Top Shop
11070 Novi Beograd
011/311-9988
www.bmfoto.co.rs

* Važi samo za sledeće modele:
7D, 50D, 5DMkII, 1DMkII

www.foto-oprema.rs

Pentacon PENTACON SCAN 6000 / 7000

Veoma je lep osećaj kada vidite nešto za šta ste bili ubeđeni da više ne postoji. Veliki plavi logo fabrike "Pentakon" delovao je ubeđljivo, ali ispod njega više nisu bili izloženi nikakvi SLR Praktica fotoaparati, već je štand u potpunosti posvećen sistemu za visokokvalitetnu reprodukciju, ultraprecizno merenje snimljenih predmeta i njihovo predstavljanje u maksimalnoj rezoluciji na Internetu.

U osnovi, ovo je digitalan fotoaparat koji umesto klasičnog senzora ima skenirajući element, pa je moguće fotografisanje samo statičnih objekata uz korišćenje takozvane "flickerfree" rasvete, to jest osvetljenja bez variranja u intenzitetu. Tri paralelne linije senzora osetljive su na RGB, a to što svaka linija snima jednu boju smanjuje pojavu digitalnog šuma uz istovremeno povećanje dinamičkog opsega. Ovakve sisteme razvijaju još firme "BetterLight" i "Anagramm", ali to su digitalna leđa namenjena pojedinim fotoaparatima, dok je "Pentakon" razvio fotoaparat sposoban da koristi ili "Schneiderove" ili "Nikonove" objektivne.

Jedan od stotina reprodukovanih herbarskih tabaka i detalj fotografije

Tycoon TYCOON DZM-530

Kada smo već kod snimanja objekata vezanih za naučna istraživanja, treba pomenuti i proizvode firme "Tycoon" iz grada Fujiana u Kini. Iako su prvenstveno okrenuti proizvodnji teleskopa i astronomske opreme, u proizvodnom programu imaju i mikroskope koji predstavljaju spoj nekoliko tehnologija: kvalitetne optike i mehanike kojom je izrađen mikroskop na koji je montiran digitalan fotoaparat koji se direktno povezuje s računarom. Mikroskop je opremljen objektivom koji ima zum od 5 do 30 puta, što olakšava rad jer

nema potrebe za promenom objektivna fiksni žižnih daljina, a fotoaparat u ovom slučaju zamenjuje klasičan okular, pa je na displeju moguće posmatrati kvalitetnu sliku. Iako rezolucija fotoaparata od dva megapiksela može izgledati mala, treba znati da je i površina koja se posmatra mala, a kako se pomeranja predmeta dešavaju u jednoj ravni, veoma je jednostavno spajati pojedinačne fotografije u jednu veliku i mnogopikselsnu fotografiju. Više informacija možete potražiti na sajtu: www.yxgx.com

Postoje dva modela, sa dve verzije koje se razlikuju po rezoluciji koja je najveća kod modela 7000 i iznosi maksimalnih 20.000 x 20.000 piksela, tj. 400 megapiksela. Kvalitet fotografije koji daju ovakvi uređaji izuzetno je visok, dok je cena mnogo niža od digitalnih leđa, pa bi mogla biti veoma zanimljiva svima koji se bave stok-fotografijom, pogotovu danas kada zahtevi za kvalitetom rastu iz dana u dan. Polje primene kreće se još i u digitalizaciji dijapozitiva, fotografskih ploča, rendgenskih i aero-snimaka. Veoma dobri rezultati postižu se i u makro, mikro i krimi fotografiji, a pomenućemo i muzeje i razne projekte gde je vrhunski kvalitet reprodukcije skopčan i s preciznim merenjima.

Ovakva merenja mogu se obaviti pomoću specijalnog reprotola gde se predmet snima, a od dobijene fotografije, nakon vektorizacije, dobija se fajl koji se direktno može koristiti u CAD aplikacijama ili za izradu duplikata na NC mašinama. Veličina merne površine je 48x40 cm, a preciznost je pet stotih delova milimetra.

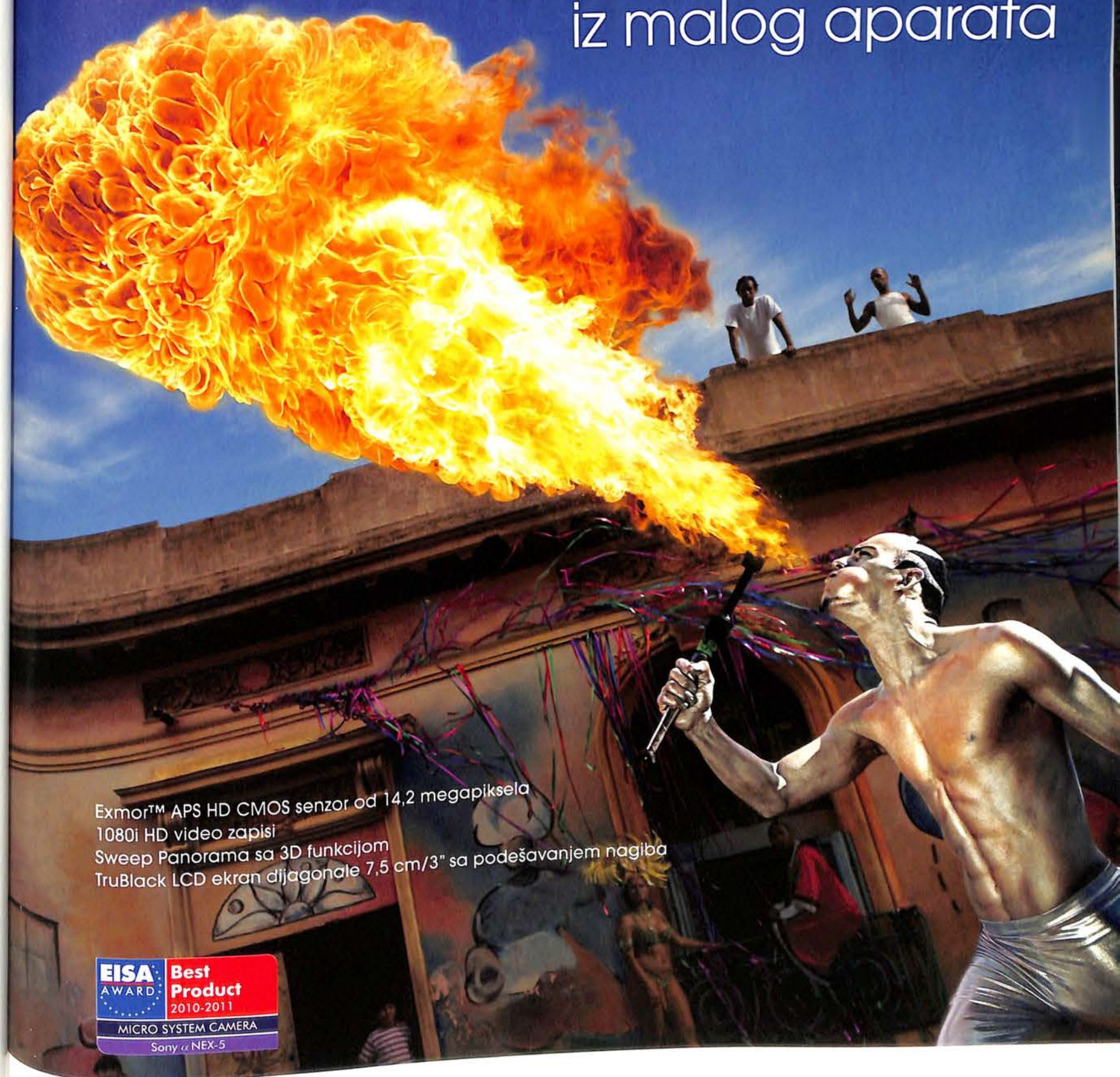
Što se muzeologije tiče, postoje potrebe za pregledanjem muzejskih eksponata u visokoj rezoluciji i tu ovakvi fotoaparati u kombinaciji s pratećim softverom kakav je, na primer, Rembrandt, koji je razvio "Pentacon", daju odlične rezultate u brzini pregledanja i s kvalitetom fotografija od čak 500 MB. Nikakav dodatni program nije potreban, osim servera na kojem su fotografije i instalacija ovog programa. On ujedno ima zaštitu od neželjenog kopiranja, a može se i ograničiti broj pristupa ili napraviti lista željenih fotografija kojima se može pristupiti.

Postoji nekoliko realizovanih projekata od kojih je Herbar Digital svakako najzanimljiviji, jer su digitalizovani muzejski tabaci (koji se inače čuvaju u posebno kontrolisanim uslovima i nisu dostupni osim za naučnu upotrebu) Botaničke bašte i Botaničkog muzeja u Berlinu.

Više na: www.scanner.pentacon.de

SONY
make.believe

profesionalni snimci,
iz malog aparata

Exmor™ APS HD CMOS senzor od 14,2 megapiksela
1080i HD video zapisi
Sweep Panorama sa 3D funkcijom
TruBlack LCD ekran dijagonale 7,5 cm/3" sa podešavanjem nagiba

NEX-5

Zamislite profesionalnu fotografiju bez ikakvog napora. Uz Sony NEX-5 ultra brzi fotoaparat, u mogućnosti ste da zamrznete momente u deliču sekunde u savršenom fokusu. To je fotografija definisana vašom maštom, kroz svet najmanje kamere sa izmenjivim objektivima i sa full HD video snimcima.

www.sony.rs

3D FOTOGRAFIJA

Priča o 3D fotografiji mora se podeliti na dva dela jer postoje dva veoma različita pristupa. Prvi je postizanje efekta trodimenzionalnosti snimanjem takozvanih stereo-parova koje posmatramo pomoću specijalnih naočara ili kao superimponirane fotografije kroz poseban linijski lentikularni sistem. Drugi način namenjen je dobijanju trodimenzionalnih objekata od kojih je potom moguće napraviti komercijalne animacije ili koristiti ih u programima za rad u virtuelnom 3D prostoru

MILAN ŽIVKOVIĆ

Na zapadu ništa novo...

Mnoge korporacije u marketinškim kampanjama koriste termine kao što su: revolucionarno nove tehnologije ili neviđeno unapređenje postojećih sistema, ali činjenica je da su mnoge tehnološke smernice postavljene još pre nekoliko vekova. Danas je zavladała sveopšta 3D pomama, ali tako nešto već se desilo i to još u viktorijanskom vremenu jer je stereo-fotografija stara podjednako kao i fotografija uopšte. Pronalazak jednostavne sprave za posmatranje stereo ili 3D fotografija vezuje se za 1830. godinu i ser Olivera Vendela Holmsa (Sir Oliver Wendell Holmes). U tadašnje vreme snimani su takozvani stereo-parovi koji su zahtevali posebne sprave za posmatranje i tada su reklamirani kao zabava za celu porodicu.

Fotoaparati Nimslo 3D lako je prepoznatljiv jer mu četiri objektiva daju karakterističan izgled

DANAS JE ZAVLADALA SVEOPŠTA 3D POMAMA

ALI TAKO NEŠTO VEĆ SE DESILO

I TO JOS U VIKTORIJANSKOM VREMENU

Holmsov stereoskop i jedna od prvih ručno bojenih stereo-fotografija s kraja XIX veka.

Primenjena 3D fotografija

Pre više od četvrt veka, kada sam počeo da radim u Prirodjačkom muzeju, imao sam prilike da vidim stereo-fotografije koje su ilustrovale paleontološke naučne radove i koje su bile upravo to – istovremeno snimljeni parovi iste scene koji su zahtevali da se fotografija posmatra pomoću posebnih naočara. Na ovaj način moguće je videti dimenzije i reljef snimljenog objekta.

Prvi put bez naočara

Negde osamdesetih godina prošlog veka na tržištu se pojavio "Nimslo", fotoaparati koji je koristio drugačiju tehnologiju koja je davala efekat trodimenzionalnosti bez korišćenja ikakvih pomagala. Pomoću četiri objektiva na filmu dobijena su četiri snimka koji su posebnim postupkom projektovani na zadnju stranu papira, koji je potom razvijeni i laminirani. Fotografija se sastoji od četiri kombinovane i u tankim linijama preklapljenе slike, a efekat trodimenzionalnosti postignut je pomoću linearnih prizmi, tj. mikroskočiva koja se nalaze tačno iznad tih linija. Jedno vreme čak je vladala i sveopšta pomama za razglednicama koje su masovno prodavane svuda u svetu. Identične tehnologije koristi danas i veliki broj proizvođača modernih digitalnih 3D fotoaparata. Ipak, svi ovi sistemi namenjeni su postizanju iluzije trodimenzionalnosti i zasnovani su na našem sistemu posmatranja, odnosno spajanju dve slike koju dobijamo čulom vida.

Ono što je zaista zanimljivo jeste korišćenje fotoaparata kao sredstva za dobijanje takozvanih 3D objekata kojima je moguća manipulacija u raznim programima, ili kao što je to nama najbliži slučaj, u editoru fotografija Photoshopu.

Efekat trodimenzionalnosti moguće je postići i snimanjem fotografija koje se posmatraju kroz posebne naočare sa dva obojena filtra: crvenim i zelenim. Ovakve fotografije nazivaju se anaglifima, a snimaju se fotoaparatom koji na jednoj fotografiji daju dve pomerene slike snimljene takođe kroz obojene filtre.

Danas na tržištu postoji veoma velik broj raznovrsnih dodataka (identični adapteri postojali su i u vreme filma, tj. analogne fotografije), od kojih je prvi namenjen APS-C fotoaparatom, a drugi kompaktnim fotoaparatom i manjim video-kamerama.

Iluzija 3D prostora

Postoje dva sistema za postizanje trodimenzionalnosti i razlikuju se po nameni. Prvi je namenjen postizanju efekta ili iluzije trodimenzionalnog prostora, a zasnovan je na razmaku između dva oka i različitim slikama koje stižu do mozga. Najčešće metode zasnovane na ovom principu jesu anaglifske fotografije i modernizovani lentikularni sistem koji razvija "FujiFilm" korporacija

FujiFilm

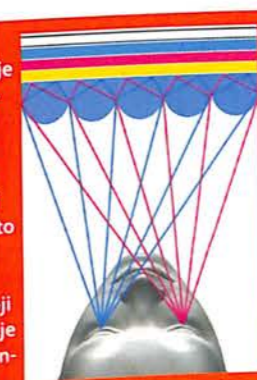
FUJIFILM FinePix Real 3D System

"FujiFilm" je pre dve godine na Fotokini predstavio FinePix Real 3D, prvi fotoaparati koji je imao mogućnost stereo 3D snimanja zasnovan na fenomenu zvanom paralaksa. Od tog trenutka razvojni timovi ovog giganta rade na pomeranju granica, pojednostavljenju i pojeftinjenju tehnologija namenjenih snimanju 3D fotografija. Godinu dana kasnije "Fuji" je predstavio FinePix Real 3DW1, a nešto pre ovogodišnjeg sajma Fotokina predstavljen je nov, unapređeni model digitalnog 3D fotoaparata – FinePix Real 3DW3. Nov model koristi "Real Photo Technology" koja implementira sisteme kao što su: visoke rezolucije sa malo šuma. Prošireni dinamički opseg, inteligentno prepoznavanje scene i korišćenje blica, prepoznavanje lica... što uz primenu novog tipa senzora Fujifilm Super CCD EXR sloganu "snimajte fotografije onako kako ih vaše oči vide" daje puno značenje.

Displej fotoaparata FinePix Real 3D W3 i FinePix REAL 3D V1 digitalnog foto-rama koriste istu Parallax Barrier tehnologiju za postizanje iluzije trodimenzionalnog prostora

"Fuji" je zaokružio proces 3D fotografije specijalnim printerom koji štampa dve "isprepletene" fotografije s jasno odvojenom levom i desnom stranom, što uz pomoć lentikularne folije stvara efekat paralakse koji našem čulu vida daje efekat trodimenzionalnosti.

Fotoaparati poseduju i takozvane napredne 2D funkcije, od kojih su najzanimljivije mogućnosti da se dve fotografije istovremeno snime s različitim žižnim daljinama ili različitim ekspozicijama.

Posmatranje i izrada 3D fotografija

Iluzija trodimenzionalnosti zasnovana je na sistemu dva objektiva kojima se snimaju odvojene fotografije, koje se potom superimponiraju jedna u drugu pomoću posebnog printera. Kompletan sistem izrade fotografija radi na posebnim materijalima i pomoću jedne od najkvalitetnijih tehnologija namenjenih dobijanju fotografije – DyeSub. Ovaj sistem štampe zasnovan na isparavanju boje, a po kvalitetu realno je jedina prava konkurencija visoko-kvalitetnim printovima koje daju moderni inkjet štampači. Maksimalna rezolucija koju je moguće postići jeste 300x1.200 dpi. Postoje određena ograničenja u maksimalnoj veličini fotografije koju možemo dobiti i pored standardnih najveća fotografija ima dimenzije 15x23 cm. Ovaj maksimum svakako je u vezi s načinom posmatranja, zapravo, lentikularnim sistemom koji najbolje funkcioniše na malim fotografijama. Da sâm proces nije jednostavan, govore i podaci o brzini štampanja koja iznosi skoro 3 minuta za najveću fotografiju.

Kako bi korisnicima pružio maksimum uživanja u radu ovim sistemom, kupcima je ponuđen i FinePix REAL 3DV1, osmočini trodimenzionalni digitalni ram na kojem je moguće posmatrati snimljene fotografije. Ovaj uređaj koristi isti metod koji je primenjen i na displeju fotoaparata po imenu "Parallax Barrier System". Njegova funkcija jeste da precizno usmeri

zrake svetla dve odvojene fotografije u dva ljudska oka. Jedina mana ovog uređaja jeste njegova cena od preko 600 evra.

Prednosti i mane

Glavna prednost sistema kakav nudi "FujiFilm" jeste da fotografije ne zahtevaju nikakav poseban sistem za posmatranje, odnosno možemo ih gledati u ruci i čak ih možemo držati u albumu s ostalim fotografijama. I sâm fotoaparati nudi veoma zanimljive mogućnosti, kakve nema nijedan drugi kompaktni digitalac, kada ga koristimo van 3D režima snimanja. Mane su u vezi s novim sistemom koji još nije toliko rasprostranjen, ali koji je "Fuji" donekle prevazišao plasiranjem 3D digitalnog foto-rama. Zanimljiva je i cena pojedinačnih fotografija koja za dimenziju 13 x 18 cm iznosi oko sedam evra. Kada se sve sabere, za uživanje u trodimenzionalnosti treba odvojiti nešto manje od 1.000 evra za fotoaparati i isto toliko za digitalni ram, a fotografije ćemo svakako pažljivo birati pre izrade.

Ne treba zaboraviti da su slične sisteme ponudili i proizvođači s Dalekog istoka, na primer, 3D inlife, ali da su rezultati i primenljivost još diskutabilni.

Specijalni printer koji je "Fuji" napravio kao podršku svom 3D sistemu

3D

IZ BILO KOG UGLA

Zahvaljujući posebno razvijenim tehnologijama spajanja fotografija objekta koji rotira ispred fotoaparata dobija se animacija koja postaje nezamenljiva u prodaji najraznovrsnijih proizvoda. Danas kada je on-lajn trgovina u svetu postala uobičajena, postojao je samo jedan problem, a to je kako kupcu pokazati proizvod. Metod koji je ostvario snove, kako kupaca, tako i trgovaca jeste 3D snimanje kojim se, uz korišćenje odgovarajućeg softvera, fotografije pretvaraju u jedinstvenu animiranu sliku na kojoj je objekat moguće posmatrati iz bilo kog ugla

ScanBull

Pretvoriti običan u 3D internet...

Davne 1997. godine ovo je bila ideja koja je pokretala ljude u ovoj firmi da razviju svoje uređaje i softversku podršku namenjenu radu trodimenzionalnim fotografijama. Danas nude kompletna rešenja potpuno automatizovanog snimanja i obrade snimljenog materijala: od aplikacija za pregled, do softvera koji daje prave 3D objekte kojima je moguće uraditi sve ono što je nezamislivo u radu klasičnim fotografijama. Osnovu sistema čine razne platforme koje se, kao i fotoaparati, kontrolišu računarsom, a najjednostavnija i najjeftinija svakako je ona s imenom **Scanbook QuickCap Basic**. Zanimljivo je to što je ovaj sistem izuzetno mobilan jer se sklapa, pa je lako otići do klijenta i na licu mesta snimiti proizvode. Rezultat je veb-kompatibilna 3D animacija za čije snimanje nije potrebno više od 2,5 minuta. To znači da je uz prateći softver QuickCap Enterprise moguće postići izuzetnu produktivnost.

Postoji i verzija softvera pod nazivom QuickCap Evolution X3M, koja daje prezentaciju koju možemo rotirati u dve ravnini.

Ostvarenje snova svih koji u radu koriste 3D jeste program **ScanWare**, kojim se lako dobijaju pravi 3D objekti kojima je, u virtuelnom prostoru, moguće uraditi sve, tj. postaviti različite objekte u željeni položaj, a potom ih eksportovati kao fotografiju. Znamo da se kvalitet fotografije meri količinom piksela. U 3D prostoru kvalitet se meri brojem poligona, tj. zatvorenih površina koje zajedno definišu oblik. Maksimalan broj poligona koje je moguće dobiti

ovim programom jeste 35.000.

Ako vam ovo nije dovoljno, tu je i program **3D Marlin**, kojim je moguće redefinisati izgled tekstura i ostalih osobina objekta kao što su stepen refleksije i providnost i potom objekat ubaciti u virtuelnu scenu. Postoje različite veličine ovih platformi, ali, takođe, postoji i platforma koja je zaista nešto posebno: **3D Beast 144 BodyScanner**. Brojka u imenu odgovara broju fotoaparata koji simultano snimaju i prenose sliku u računar na dalju obradu. Kao što mu ime govori, namenjen je izradi 3D objekata ljudi.

BEZ MNOGO KOMPLIKOVANIH DELOVA, SISTEM SE SASTOJI OD PLATFORME KOJU OKREĆE STEP-MOTOR KONTROLISAN RAČUNAROM

OrbitVu

Jednostavno i efektno...

Jedan od najjednostavnijih i najjeftinijih sistema koji je dobar za fotografisanje malih objekata proizvod je poljske firme "OrbitVu". Bez mnogo komplikovanih delova, sistem se sastoji od platforme koju okreće step-motor kontrolisan računarsom. Opremljen je Manfrotto Quick Release sistemom za montiranje, a za lako pozicioniranje koristi i Manfrotto Magic Arm, hidraulični sistem gde se položaj fotoaparata ili objekta koji snimamo postavi u bilo koji položaj u kojem ostane jer kada završimo ručicu, svi pokretni delovi zavrave se u tom položaju. Za postavljanje nisu potrebni nikakvi posebni uređaji jer se ceo sistem može postaviti na podlogu ili što je još bolje montirati na malo jači stativ, što kompletan postupak čini veoma jednostavnim. Osnovu sistema, tj. kutiju s motorom možemo

okrenuti i naopako kako bismo fotografisali objekte koji vise. Posebno razvijen softver OrbitVu Editor instaliran u laptop računaru, stativ za fotoaparati i stativ za OrbitVu sistem jeste sve što vam je potrebno da odete kod klijenta i na licu mesta snimate proizvode ili da, ako je potreban bolji kvalitet, to uradite u svom studiju koristeći profesionalnu rasvetu. Distribucija snimljenog materijala i njegovo pregledanje obavlja se pomoću programa OrbitVu Viewer, koji ima svoje pogodnosti jer je moguće zumirati, a maksimum uvećanja zavisi samo od kvaliteta pojedinačnih snimaka.

Foto-robot

Na ovoj ilustraciji prikazana je svaka druga fotografija, a sve one zajedno daju veoma lepu animaciju kojom se na jedinstven način anajrazličitiji objekti.

3D perfekcija...

Iako su sva rešenja namenjena snimanju 3d fotografija zasnovana na preciznom pozicioniranju tokom rotiranja objekta, kompanija "FotoRobot" izdvaja se od svih. Robotizovani uređaji koji mogu da snimaju iz bilo koje pozicije i ugla i najraznovrsnije platforme, od kojih je najveća sposobna da nosi teret od čak 4.000 kilograma, daju mogućnost snimanja najraznovrsnijih objekata uz najveći mogući kvalitet i maksimalnu efikasnost. Kompanija poseduje i svoj studio u Engleskoj, a jedna od poruka ispisanih na štandu bila je i poziv da pokušate da pronađete objekat koji njihovom opremom ne može da se snimi.

Osnovni deo opreme jeste **Cube**, uređaj koji pomoću step-motora okreće objekat koji fotografiramo. Brilljantno osmišljen, može se koristiti na nekoliko načina i u kombinaciji s ostalim uređajima. Može biti postavljen na sto ili okrenut naglavačke i podignut tako da rotira okačene objekte ili postavljen na pod kao platforma za fotografisanje manekena.

Robotic turntable predstavlja najsavršeniju mašinu namenjenu radu trodimenzionalnim fotografijama. Osnovno rotiranje izvodi se pomoću platforme, ali je moguće montirati i već pomenutu Cube jedinicu i tada se mogu sinhronizovano rotirati i objekat na postolju i drugi okačen dva uređaja koja bi slobodno mogli nazvati i specijalizovanim reprotolovima.

Prvi je **Tent Table** i namenjen je snimanju objekata unutar Light Boxa kako bi se smanjili problemi s ravnomernom rasvetom. **Centerles Table** je još jedna inovacija jer umesto da je osnovna ploča montirana na osovinu step-motora, ovde motor, pomoću posebnog frikcionog prenosa na obodu staklene ploče, okreće objekat dajući pri tom utisak da objekti lebde u prostoru.

Turning platform je uređaj specijalizovan za fotografisanje velikih predmeta mase do 1.500 kilograma. Konstruktori su čak predvideli dva režima rada: brzi za čvrste predmete i spori kojim su uspešni da snime baštenski bazen napunjen vodom sa sve modelima unutar njega.

Najveća platforma ima naziv **Carousel 5000** i namenjena je snimanju najvećih objekata, a najčešće su to automobili. Kako bi pojednostavili postavljanje objekata na platformu, za šta se inače koriste posebni kranovi, konstrukcija je izvedena tako da se motor nalazi van ploče koja je na samo desetak centimetara od tla, a uz to ima i kosi deo, pa se automobil dovede, snimi i odveze s platforme.

Mogućnosti snimanja uvećavaju se mnogostruko kada se fotoaparati montiraju na **robotic arm** uređaje kojih ima tri: dve su samostalne jedinice, a treća koja simulira ljudsku ruku namenjena je radu u sklopu već pomenutih uređaja. Poslednji uređaj stavlja tačku na "1" jer je njime moguće snimiti objekte velike kao kuća. Zove se **Spider** i kreće se oko objekta na konopcima dužine do 40 metara.

DVE SU SAMOSTALNE JEDINICE, A TREĆA KOJA SIMULIRA LJUDSKU RUKU NAMENJENA JE RADU U SKLOPU VEĆ POMENUTIH UREĐAJA

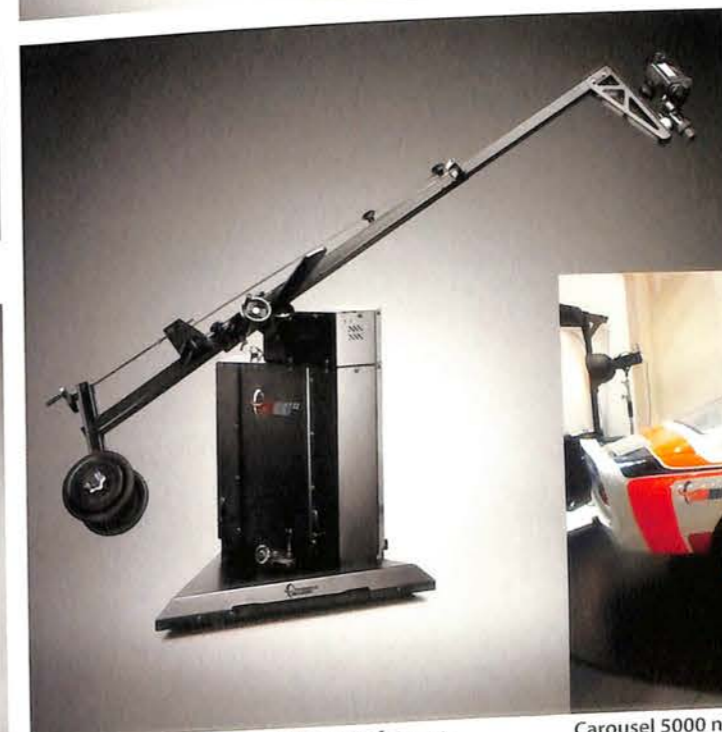
Tent table namenjen lakom snimanju sjajnih predmeta

Rotirajuća platforma može da izdrži teret od čak 500 kg

Potpuno robotizovan sto za fotografisanje

Robotska ruka može poneti i najteže fotoaparate i pozicionirati ih s lakoćom i preciznošću

Carousel 5000 namenjen fotografisanju automobila i drugih velikih objekata

TRISTOTKA U MALOM

Nikon D7000

Mnogo je bilo glasina o nasledniku fotoaparata D90, koji je trenutno jedan od najprodavanijih D-SLR fotoaparata na tržištu. Nov D7000 po svojoj tehničkoj specifikaciji i kvalitetu izrade nije samo njegov naslednik već on nudi mnogo više i s pravom se može nazvati tristotka u malom

BORIS BJELICA

Prijemnik za daljinski okidač
Ima prijemnik koji nam omogućava korišćenje bežičnog infracrvenog daljinskog okidača ML-L3.

Rukohvat
Gumeni rukohvat sada čini držanje ovog fotoaparata udobnijim.

Objektiv
Isto kao D300s, D700 i D3 serija potpuno je kompatibilan svim "Nikonovim" autofokusnim objektivima, ali podjednako dobro funkcioniše i s manualnim objektivima u svim ekspozicijskim režimima rada. U meniju je dovoljno definisati maksimalni otvor blende i žižnu daljinu, a jedino je potrebno ručno izoštriti, što će posebno obradovati one koji planiraju da koriste svoje stare objektivne. Prodavače se samo telo fotoaparata, u kompletu s objektivom AF-S DX VR 18-105 mm f/3,5-5,6 ED G, koji ima optičku stabilizaciju slike, možda je konstrukciono malo slabiji, ali ima zadovoljavajući optički kvalitet.

Baterija
Koristi potpuno novu Li-jon bateriju EN-EL15 čiji su kontakti zaštićeni od kratkog spoja. Kapacitet je veći od baterije EN-EL3e koju koriste fotoaparati D90 i D300s.

snimaka u sekundi (sada mu je maksimalna brzina zatvarača 1/8.000), sinhronizacija za rad s blicem je 1/250 s, a zatvarač je testiran da napravi 150.000 snimaka. Virtualni horizont i njegov grafički prikaz kod živog prikaza slike i sliku u tražilu sada možemo videti s tačnošću od 100 odsto, što nam omogućava preciznije kadriranje – sve isto kao i kod D300s.

U RUCI: Njegove dimenzije vrlo su slične onima koje ima D90, ali osećaj koji imate kada ga držite sličniji je fotoaparatu D300s zbog toga što je napravljen od legure magnezijuma i ima udobni gumeni rukohvat. Veličina vrata za smeštaj memorijske kartice može vas zavarati da on možda koristi CF memorijsku karticu, ali kada ih otvorite, videćete da je to prostor za dve SD kartice koje se stavljaju jedna iznad druge. Dugmad za pregledanje i brisanje fotografija napravljena su u D300s stilu. Novi su poluga kojom se aktivira živi prikaz slike i dugme kojim se snima video-zapis. Primetno je da ima i nešto više izdvojenih komandi nego D90, što je dobro jer zahteva da se manje šeta po meniju fotoaparata kako bi se postavili željeni parametri. Može se reći da je D7000 jedan od najatraktivnijih D-SLR fotoaparata u svojoj klasi kada su u pitanju kvalitet izrade i udobnost rukovanja.

NOVOSTI: Nov autofokusni senzor MultiCam 4800DX ima 39 autofokusnih polja koja su dobro raspoređena po kadru, a devet njih je krstasto orijentisano, što je znatna nadogradnja u odnosu na D90. Uz RGB senzor od 2.016 piksela, koji služi za merenje svetlosti, moguće je i 3D praćenje objekta koji se fotografise u pokretu. Kada se aktiviraju živi prikaz slike i opcija AF-F, možemo automatski izoštravati za vreme živog prikaza slike i tokom snimanja filma. Može da snima brzinom od šest

Podešavanje

Točičić za izbor ekspozicijskih režima rada je standardan i postoji na većini D-SLR fotoaparata, ali D7000 ima ispod njega još jedan točičić kojim se bira način okidanja. Ovaj točičić ima kočnicu, a položaj označen sa "Q" je tihi način okidanja.

Tražilo

Isto kao i kod D300s ima tražilo sa stoprocentnom pokrivenosti kadra, prizma je staklena, a ne od slepljenih ogledala, što omogućava da slika u tražilu bude jasna i svetla. Na displeju unutar tražila moguće je videti veliki broj informacija koje su nam potrebne u toku fotografisanja. Staklo

napravljeno od tečnog kristala između prizme i mat stakla daje lepo osvetljen prikaz AF polja, a ako želimo, u meniju možemo aktivirati pomoćne vertikalne i horizontalne linije koje nam mogu koristiti prilikom snimanja arhitekture i nema potrebe za kupovinom i komplikovanim menjanjem mat stakla.

Poluga

Na zadnjoj strani fotoaparata ima polugu kojom se aktivira živi prikaz slike i dugme za snimanje video-zapisa. Dobro su pozicionirani, lako se koriste i izgledaju identično kao na modelu D3100. Pored toga što omogućava izbor između autofokusnog ili ručnog izoštravanja, ima na sebi dugme i kada ga pritisnemo biramo način izoštravanja i način rada autofokusnih polja.

Ležište za memorijsku karticu

Kada otvorite poklopac za memorijsku karticu, videćete da on sada ima prostor za dve SD memorijske kartice koje mogu da rade paralelno ili serijski (može se koristiti ukupni kapacitet obe memorijske kartice, snimati na obe kartice iste fotografije, snimati na jednoj fotografije, a na drugoj video-zapis, snimati na jednoj fotografije u RAW formatu, a na drugoj u JPEG i kopirati fotografije sa jedne na drugu memorijsku karticu).

Virtualni horizont

Slično kao i kod fotoaparata D300s, D700 i D3 serije može se videti virtualni horizont i njegov grafički prikaz kod živog prikaza slike.

Retuš meni

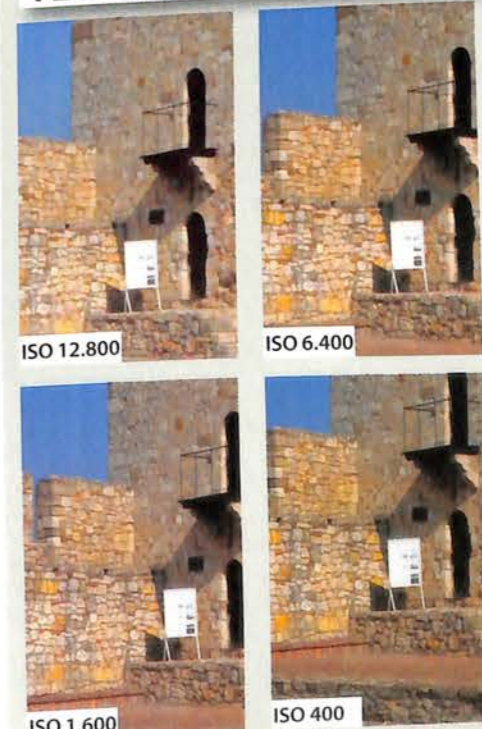
Kao i svi ostali "Nikonovi" D-SLR fotoaparati, ima retuš meni koji omogućava da već snimljenu fotografiju, a sada i snimljeni kratki film, možemo obraditi u samom fotoaparatu.

Priključci

Pored klasičnog video-izlaza ima i HDMI video-izlaz za prikaz fotografije i video-zapisa na televizorima velike rezolucije. Ima, takođe, i priključak za eksterni mikrofoni i priključak za žičani daljinski okidač MC-DC2 ili GPS dodatak (GP1). Kada koristimo GP-1 i spojimo ga s fotoaparatom u EXIF podacima imamo podatke o geografskoj dužini i širini lokacije s koje fotografise.

TEST ISO OSETLJIVOSTI

Snimljene fotografije i s višim osetljivostima kao što je ISO 6.400 veoma su upotrebljive jer postojeći šum ne kvari konačan izgled fotografije, a čak i dodatne osetljivosti od ISO 12.800 (Hi1) i 25.600 (Hi2) daju upotrebljive fotografije manje zahtevnim korisnicima za manja povećanja. "Nikon" je uradio dobar posao kada je u pitanju redukcija šuma jer njegov senzor ima više piksela, što je otežavajući zadatak, a na njemu je čak i podigao prag ISO osetljivosti i upotrebljivosti snimljenih fotografija s višim osetljivostima.

VIŠE PIKSELA I VEĆA OSETLJIVOST:

D7000 ima CMOS senzor sa čak četiri miliona piksela više od D90 i D300s. Ta mu rezolucija omogućava da pravimo veća povećanja i što je još bolje, više prostora za popravku ako je potrebno naknadno napraviti isečke iz snimljene fotografije. Merenje daje odlične i ujednačene rezultate u različitim uslovima fotografisanja, pa će njegovi korisnici veoma retko imati potrebu za naknadnom obradom snimljenih fotografija. Novina jeste da ima dva tipa automatskog balansa belog: klasičan – koji je označen sa "Auto1", i drugi – "Auto2", osmišljen da daje malo toplije boje. "Nikon" je znatno unapredio algoritam za redukciju šuma i uspeo je da postigne nizak nivo šuma i tamo gde ga ima malo utiče na kvalitet snimljenih fotografija. Snimljene fotografije i s višim osetljivostima kao što je ISO 6.400 veoma su upotrebljive, ali dodatne osetljivosti od ISO 12.800 (Hi1) i 25.600 (Hi2) daju manje upotrebljive fotografije zbog šuma koji je vidljiv na većim povećanjima.

VIDEO-ZAPIS S VEĆOM KONTROLOM:

Snimanje video-zapisa više nije samo dodatak na D-SLR fotoaparata, jer sve veći broj profesionalnih snimatelja pravi filmove D-SLR fotoaparata i sasvim je normalno što u ovom segmentu nov Nikon D7000 nudi mnogo više nego svi ostali aktuelni D-SLR fotoaparati ovog proizvođača. Isto kao i D3100 ima mogućnost snimanja video-zapisa u punom HD kvalitetu (1080 p) sa 24 sličice u sekundi i vreme video-zapisa ograničeno je na 20 minuta i preporučuje se da SD memorijska kartica ima veću brzinu zapisa. "Nikon" je, takođe, zamenio AVI format koji je do sada koristio mnogo popularnijim MOV formatom s kompresijom H.264 koja se obavlja u samom fotoaparatu. Automatsko izoštravanje za vreme video-zapisa (AF-F) moguće je i mnogo je bolje nego što se može videti na većini ostalih D-SLR fotoaparata, ali je primetno na snimljenom

RAZLIKE IZMEĐU D7000 I D90

- veća rezolucija CMOS senzora (16,2 prema 12,3 miliona piksela);
- ima EXPEED II procesor;
- izbor između dvanaestobitnog ili četrnaestobitnog RAW formata;
- širi raspon ISO osetljivosti (od ISO 100 do 25.600);
- video-zapis u punom HD kvalitetu (1080 p);
- moguće je AF kod video-zapisa;
- brži rad autofokusa kod živog prikaza slike;
- novi AF sa 39 autofokusnih polja;
- tihi način rada;
- virtuelni horizont;
- zatvarač je testiran na 150.000 snimaka;
- može da radi s manualnim objektivima slično kao i D300s;
- telo od legure magnezijuma;
- tražilo pokriva 100 odsto vidnog polja;
- brzina fotografisanja od šest snimaka u sekundi;
- tihi način rada;
- može da koristi dve SD memorijske kartice i podržava SDXC memorijsku karticu;
- nov vertikalni rukohvat s nosačem baterija MB-D11 (napravljen od legure magnezijuma);
- nova baterija EN-EL15.

View NX 2

S fotoaparatom se dobija CD s novim programom View NX 2. Ima novi dizajn i njim možete brzo i jednostavno obaviti pregled snimljenih fotografija, uraditi selekciju, organizaciju snimljenih fotografija i osnovnu manipulaciju. Ovim programom možete konvertovati RAW u JPEG format, s mogućnošću podešavanja balansa belog, korekcije ekspozicije i kontrole slike. Za ozbiljniji rad i najbolju obradu "Nikonovog" RAW (NEF) formata potrebno je da kupite Nikon Capture NX2, a za kontrolu direktno snimljenih fotografija u računaru tu je Camera Control Pro 2.

materijalu kretanje sočiva i čuje se propratni zvuk ako ne koristimo eksterni mikروفon. Ako aktiviramo opciju u meniju, mogu se i ručno kontrolisati parametri kao što su: ekspozicija, osetljivost, balans belog i otvor blende. Efekat treperenja slike (flicker) kada se snima u prostorijama osvetljenim fluorescentnom ili sličnom rasvetlom može se otkloniti ako u meniju podesimo frekvenciju strujne mreže (50 ili 60 Hz) i neće više biti poklapanja frekvencija i neželjenog efekta na snimljenom video-zapisu. Šum na snimljenom video-zapisu s višim ISO osetljivostima dobro je kontrolisan, a kvalitet snimljenog video-zapisa zaista je odličan i može se porediti s onim koji daje Canon EOS 5D Mark II. Ima priključak za eksterni mikروفon koji može da snima stereo-zvuk.

! UTISAK

Sudeći po karakteristikama: kvalitetno i udobno telo, dobar kvalitet snimljenih fotografija, kvalitetan video-zapis u punom HD i dosta mogućnosti koje poseduju i D-SLR fotoaparati više klase, reč je o odličnom fotoaparatu. Čak i oni koji su hteli da zamene D90 za, na primer, D300s, pokolebani su karakteristikama novog D7000. "Nikon" je, naravno, mislio i na one manje iskusne i njima namenio automatiku i programe sa scenama. U protivničkom taboru konkurencija mu može biti jedino Canon EOS 60D koji ima dva miliona piksela više i pokretni displej, a sve ostalo je na strani Nikona D7000. Ako malo diskutujemo o ceni, ona se u ovom trenutku može učiniti visokom jer premašuje magičnu cifru od 100.000 dinara, ali vredi svaki novčić uloženi u njega.

OCENA

KONSTRUKCIJA I RUKOVANJE	★★★★★
MOGUĆNOSTI	★★★★★
KVALITET FOTOGRAFIJE	★★★★★
SOFTVER I OPREMLJENOST	★★★★★
CENA / KVALITET	★★★★★
UKUPNA OCENA	★★★★★

TEHNIČKI PODACI

OSNOVNE INFORMACIJE	NIKON D7000
Cena (sa PDV)*	116.494 din. (1.099 evra)
Priključak za objektiv-bajonet	Nikon F-bajonet
Faktor uvećanja žižne daljine	1,5x
Tip senzora / veličina	CMOS/ 23,6 x 15,6 mm
Odnos strana senzora	1,5 (3:2)
Maksimalni efektivni broj piksela	16,2 miliona piksela
Format u kojem snima	JPEG, RAW, RAW + JPEG, H.264/MPEG-4 (video-zapis) pokriva 100% vidnog polja, uvećanje 0,94x, korekcija dioptrije -3 do +1 m ⁻¹
Tražilo	3 inča (7,5 cm) TFT LCD sa 921.000 piksela
Displej	Sistem sa 39 AF polja / devet krstastih / -1 do 19 EV, izoštravanje na osnovu kontrasta kod živog prikaza slike na displeju
Autofokus / osetljivost za ISO 100	da
AF osvetljivač	30 s do 1/8.000 s i B
Brzina zatvarača	1/250 s
Sinhronizacija blica	Auto, P, A, S, M, U1, U2 i 17 programa sa scenama
Ekspozicijski režimi rada	3D Color Matrix II, centralno i spot (2,5%)
Merni sistem	Auto i ručno (od 100 do 6.400 s korakom 1/3) sa proširenjem do ISO 25.8600
Ekvivalentna osetljivost (ISO)	+/- 5 EV (korak 0,3 EV)
Korekcija ekspozicije	-3 do +1 EV (korak 0,3 EV)
Korekcija snage blica	ne
AutoBracketing	Auto, 6 definisanih opcija i prethodno izmereni
Balans belog	da / da
Bracketing / fino podešavanje balansa belog	GN 13 (ISO 100) i pokriva polje objekta do 18 mm
Ugrađeni blic	i-TTL
Blic TTL sistem	2 x SD/SDHC/SDXC
Tip memorijske kartice	ML-L3 (bežični), elektronski žičani MC-DC2
Daljinski okidač	MB-D11
Nosač baterija s vertikalnim rukohvatom	da
Kontrola dubinske oštine	da
PictBridge standard	da
Živi prikaz slike na displeju	da
Snimanje video-zapisa	da
Stabilizacija slike	ne
Prikljucci	USB 2.0, video-izlaz, HDMI i daljinski okidač, stereo-mikروفon
Napajanje	Li-jon baterija EN-EL15 (1.900 mAh)
Karakteristike baterije (prema CIPA standardu)	oko 1.050 snimaka
Dimenzije / masa (bez baterija i objektiv)	132 x 105 x 77 mm / 690 g
Sadržaj kutije	Li-jon baterija EN-EL15, punjač MH-25, kabl, USB i video kabl, CD s programima
Informacije	REFOT B, www.refot.com, www.nikon.rs 011/64-56-151
KARAKTERISTIKE	
Vreme spremnosti za rad	0,15 s
Vreme zapisa na memorijsku karticu / veličina	JPEG 0,8 s / 8,8 MB RAW (12 bit) 1,2 s / 17,5 MB
Brzina kontinualnog fotografisanja	RAW+JPEG 2 s / 26,3 MB 6 snimaka u sekundi

*Cene su okvirne i podložne promenama

- + Kvalitet izrade i rukovanje, kvalitet video-zapisa i snimljenih fotografija, prostor za dve SD kartice, odlične karakteristike, mnoge mogućnosti su preslikane sa D300s.
- Mislim da bi cena mogla da bude malo niža, nova baterija će razočarati one koji menjaju fotoaparata, nije moguće blokirati ogledalo kod živog prikaza slike.

Gospodara Vucica 21 • Beograd • tel: +381 (11) 38.11.500

www.absoft.rs • office@absoft.rs

godina
sa Vama

ABSsoft

Poslovni informacioni sistemi

- savremeni ERP informacioni sistemi
- web aplikacije
- mobilni uređaji
- upravljanje ljudskim resursima
- proverena platforma MS-SQL Server

Microsoft
GOLD CERTIFIED

Partner

POTPUNA KONTROLA

Canon PowerShot S95

"Canonov" PowerShot S90 jeste poboljšana verzija ranijeg modela kompaktnog digitalnog fotoaparata džepnih dimenzija, koji sada ima mogućnost potpune kontrole nad skoro svim parametrima koji utiču na kvalitet snimljene fotografije. Ima isti visokoosetljivi senzor efektivne rezolucije deset miliona piksela, a novine su ...

B. BJELICA

Blic

U telu fotoaparata krije se blic koji se podiže po potrebi u automatskim režimima rada ili kada želimo da ga koristimo.

Objektiv

On se nije menjao i pokriva vidni ugao ekvivalentan žižnoj daljini od 28 do 105 mm, a pohvalna je svetlosna jačina objektiva od f/2,0 za širokougaoni položaj objektiva. Poboljšana je stabilizacija slike koja sada kompenzuje više vrsta kretanja.

Kontrolni prsten

Ovim prstenom, u zavisnosti od toga koju mu ulogu dodelimo, možemo: zumirati, ručno izoštravati, postavljati ISO osjetljivost, korigovati ekspoziciju i balans belog, birati proporciju u kojoj želimo da snimamo.

Nakon što je oživeo S-seriju kompaktnih digitalnih fotoaparata, "Canon" je odlučio da malo poboljša model PowerShot S90. Ovo je moderan džepni kompaktni digitalni fotoaparati s opsegom kontrole za podešavanje koje smo navikli da vidimo samo kod D-SLR fotoaparata. Možemo fotografisati u RAW i RAW+JPEG formatima, ručno podešavati otvor blende i ekspozicije, a sve to govori da kreativnost ostaje u rukama fotografa, što većina korisnika želi da ima kod svog džepnog fotoaparata.

ŠTA JE NOVO: U njemu se nalazi visokoosetljivi senzor rezolucije deset miliona piksela i "Canonov" DIGIC 4 procesor, koji zajedno imaju zadatak da se bore protiv šuma na snimljenim fotografijama. Standardna ISO osjetljivost s maksimalnom rezolucijom iznosi od ISO 80 do ISO 3.200, ali ako se koristi u režimu rada

za lošije svetlosne uslove (simbol sveće na točkiću za izbor režima rada), ona može da se proširi do ISO 12.800, ali s rezolucijom od 2,5 miliona piksela. Senzor je, prema rečima proizvođača, malo unapređen u odnosu na prethodni model Canon PowerShot S90, ali nisam to video u kvalitetu snimljenih fotografija. Malo je poboljšan algoritam za redukciju šuma (HS System) koji ima zadatak da snimljene fotografije u lošim svetlosnim uslovima izgledaju još kvalitetnije.

Glavno unapređenje odnosi se na mogućnost ovog fotoaparata da snima video-zapis u HD kvalitetu s rezolucijom od 1.280 x 720 piksela sa 30 sličica u sekundi. Korisnici digitalnih fotoaparata sve su zahtevniji i žele da kvalitet video-zapisa bude bolji, a to je sigurno jedan od glavnih razloga zašto je nastao ovaj nov model fotoaparata.

NA TESTU

Podvodno kućište za ovaj model može se dodatno nabaviti

Druga novina jeste unapređena optička stabilizacija slike koja sada omogućava efikasnije kompenzovanje različitih vrsta pokreta tokom fotografisanja.

VISOK NIVO KONTROLE:

Ima jednostavan dizajn i moderne linije, a na crnoj matiranoj površini kućišta ne ostaju tragovi prstiju. Kada držite ovaj fotoaparati, morate ga čvrsto stisnuti jer glatka površina i sām oblik uslovljavaju da malo proklizava u ruci. Sve komande lako su dostupne kao i kod njegovog prethodnika. Najinteresantnija mogućnost jeste kontrolni prsten oko objektiva koji omogućava brz pristup jednom od parametara kao što su: ISO osjetljivost, korekcija ekspozicije, ručno izoštravanje, korekcija balansa belog, zumiranje izbora proporcije snimljene fotografije. Svaki put kada okrenete prsten, ukoliko ga, na primer, koristite za zumiranje, objektiv će se pomeriti s ekvivalentnim žižnim daljinama 28, 35, 50, 85 i 105 mm. Postoje, takođe, i standardna podešavanja u svakom režimu rada, na primer, otvor blende u prioritetu otvora blende. Za njega je kao dodatna oprema predviđeno i podvodno kućište.

KVALITET FOTOGRAFIJA:

Pokazao se veoma dobro u različitim svetlosnim uslovima, ako ga uporedimo s ostalim kompaktnim digitalnim fotoaparati. Boje izgledaju vrlo prirodno u Auto režimu rada i zasićenije su nego, na primer, u Programu. Imaju prijatnu oštrinu i kontrast, malo su mekše na ivicama, a kod širokougaonog položaja objektiva primetna je umerena burasta distorzija. Kada se koristi s višim ISO osjetljivostima – do ISO 800 daje odlične rezultate, ali nećete biti razočarani ako koristite i maksimalnu osjetljivost od ISO 3.200. S maksimalnim osjetljivostima primetan je šum, ali su fotografije upotrebljive, pogotovo za manja povećanja.

TEHNIČKI PODACI

OSNOVNE INFORMACIJE	CANON POWERSHOT S95
Cena (sa PDV)*	48.429 din. (457 evra)
Efektivna rezolucija	10 miliona piksela
Tip senzora	CCD, 1/1,7 inča
Objektiv	3,8X, 6,0 – 22,5 mm (ekv. 28–105 mm)
Maksimalni otvor blende	f/2,0 – f/4,9
Min. daljina izoštravanja	5 cm
Stabilizacija slike	da (optička)
Format u kojem snima	JPEG, RAW, RAW+JPEG
Ekspozicijski režimi rada	Auto, P, Tv, Av, M, C i 19 programa sa scenama na čitavoj površini, centralno i spot
Merni sistem	Auto i ISO 80/100/200/400/800/1.600/3.200
Ekv. osjetljivost (ISO)	do 4 GB ili 1h / MOV/ 1.280 x 720 piksela, 24 snimaka u sekundi
Video-zapis: dužina / format / maks. rezolucija	3 inča (7,5 cm) sa 461.000 piksela
Displej	SD / SDHC / SDXC
Tip memorijske kartice	Li-jon NB-6L
Tip baterije	200 snimaka
Karakteristike baterije (prema CIPA standardu)	99,8 x 58,4 x 29,5 cm / 193 g
Dimenzije / masa (s bat. i karticom)	traka za nošenje, poklopac za objektiv, Li-jon NB-6L baterija, punjač, USB / videokabl i CD s programom
Sadržaj kutije	www.canon.rs.
Informacije	

KARAKTERISTIKE

Vreme spretnosti za rad	2 s
Vreme zapisa na memorijsku karticu / veličina JPEG-RAW	2,1 / 2,7 MB – 2,8 / 15,2 MB
Brzina kontinualnog fotografisanja	1,9 snimaka u sekundi

* Cene su okvirne i podložne promenama

- + Kompaktno telo, dosta ručnih opcija za podešavanje, koristan kontrolni prsten oko objektiva, RAW format, optička stabilizacija slike, dobar kvalitet snimljenih fotografija, video.
- Objektiv nije tako dobar kao kod G11 i G12, malo je nestabilan u ruci.

OCENA

KONSTRUKCIJA I RUKOVANJE	★★★★
MOGUĆNOSTI	★★★★
KVALITET FOTOGRAFIJE	★★★★
SOFTVER I OPREMLJENOST	★★★★
CENA / KVALITET	★★★★
UKUPNA OCENA	★★★★

UTISAK

Ovaj fotoaparati predstavlja savršen primer kako jedan kompaktni digitalac može da izgleda. Ima odličan balans između ručnih podešavanja koja omogućavaju potpunu kontrolu nad svim parametrima koji utiču na kvalitet snimljenih fotografija i potpuno automatskih režima rada koji će omogućiti da fotoaparati vodi glavnu reč. Kvalitet snimljenih fotografija s višim ISO osjetljivostima bolji je nego što se može očekivati od jednog kompaktnog digitalnog fotoaparata. Međutim, osim mogućnosti snimanja video-zapisa u HD kvalitetu, ovaj fotoaparati ne donosi ništa novo u odnosu na njegovog prethodnika PowerShot S90.

SADA I SA STABILIZACIJOM

Sigma 70–200 mm f/2,8 EX DG OS HSM

"Sigma" je modernizovala telesum objektiv 70–200 mm f/2,8, koji sada ima potpuno novu konstrukciju (mehaničku i optičku) i prvi put za ovu klasu objektivu stabilizaciju slike. Poznato je da "Sigmini" objektivu koštaju znatno manje od objektivu istih tehničkih karakteristika koje nude "Canon" ili "Nikon", a mi smo proverili šta je to bolje kod ove nove verzije ovog objektivu

BORIS BJELICA

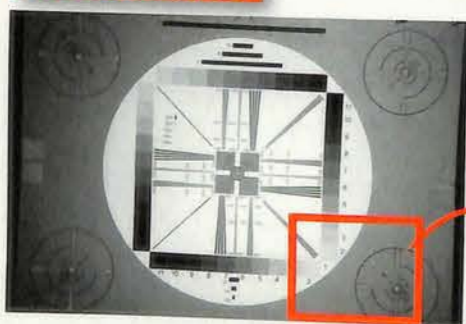
N e treba ponavljati koliko vam objektiv s ovim rasponom žižne daljine i ovim otvorom blende može pomoći prilikom fotografisanja različitih situacija. Zato su ovi objektivu popularni i kod profesionalaca, i kod amatera. Njihova cena nije niska, ali je poznato, takođe, da "Sigmini" objektivu imaju prihvatljiviju cenu. Od kad se pre deset godina pojavio prvi telesum objektiv 70–200 f/2,8 sa APO dizajnom ovog proizvođača, ovo je peti objektiv koji ima u potpunosti novu konstrukciju i prvi put stabilizaciju slike.

NOVINE: Ako uporedimo nov i stari Sigma 70–200 mm objektiv, vidljive su znatne razlike i u samom spoljašnjem izgledu. Prvo što se može primetiti jeste da je prsten za izoštravanje pomešten na prednji deo, a da je prsten za ručno izoštravanje sada tanji. Ovaj nov izgled objektivu nastao je kao posledica nove

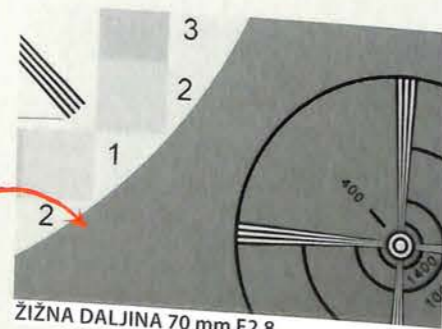
optičke konstrukcije objektivu, jer se sada sočiva za izoštravanje nalaze u sredini objektivu. Optička konstrukcija sada sadrži 22 sočiva raspoređena u 17 grupa, od čega su dva sočiva napravljena od "Sigma" ih zove, FLD stakla, i imaju veoma malu disperziju i redukovana je hromatska aberacija na celom opsegu zuma i na ivicama fotografije.

Druge veće novine jeste da poseduje sistem za optičku stabilizaciju slike (OS) koji vrlo efikasno omogućava fotografisanje sa četiri stepena dužim ekspozicijama. Brzine i tačnosti izoštravanja zahvaljujući HSM motoru na zavidnom su nivou, a moguće je direktno ručno izoštravanje. Kontrolni deo objektivu na bočnoj strani poseduje dva prekidača: za izbor načina izoštravanja i za uključivanje stabilizatora slike i izbor režima rada sa stabilizatorom slike. Jedina mala zamerka jeste što ne poseduje limitator za skraćivanje opsega izoštravanja.

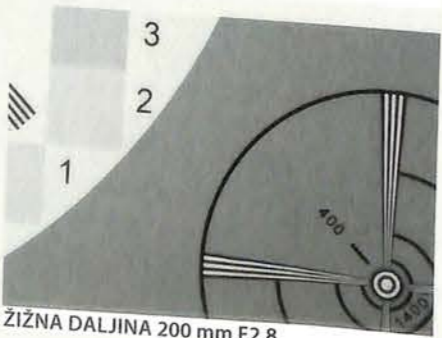
NA TESTU

Fotografisali smo našu test kartu fotoaparatom Nikon D3x kako bismo procenili i prikazali optičke performanse ovog objektivu u kontrolisanim uslovima. Situacija je sledeća: s maksimalnim otvorom blende centralni deo kadra je oštar, ali je primetno opadanje oštine i kontrasta na ivicama. Kada se blenda zatvori na f/5,6, kvalitet se poboljšava i sve do otvora blende f/11 dosta je ujednačen. Hromatska aberacija za ovaj objektiv veoma je niska, što se može reći i za distorziju koja i pored toga što postoji u stvarnom svetu fotografije, ne može biti znatnije izražena.

ŽIŽNA DALJINA 70 mm F2,8

ŽIŽNA DALJINA 200 mm F2,8

STABILIZACIJA SLIKE: Ovo je prvi "Sigmin" objektiv u ovoj klasi koji ima ugrađen sistem za stabilizaciju slike – OS (eng. Optical Stabilizer – optički stabilizator). Na prekidaču gde se isključuje sistem za stabilizaciju slike nalaze se još dva režima rada. Režim rada Mode 1 aktivira stabilizator slike i tada se

obavlja stabilizacija u obe ose, dok Mode 2 detektuje samo vertikalna pomeranje i redukuje neoštrinu, što je veoma efikasno za objekte koji se kreću horizontalno jer na taj način omogućava praćenje. "Sigma" preporučuje da se stabilizacija isključi kada se objektiv koristi na stativu.

Produžetak senila

Ako ga koristimo na fotoaparatu sa APS-C formatom, "Sigma" je predvidela da se stavlja produžetak senila od 10,7 cm koji se dobija s objektivom. Na taj način smanjuje se mogućnost refleksije.

Kontrolni deo objektivu

Na bočnoj strani poseduje dva prekidača: za izbor načina izoštravanja i za uključivanje stabilizatora slike i izbor režima rada sa stabilizatorom slike.

! UTISAK

Jedna od veoma važnih stvari kada se razmatra kakav je objektiv jeste oština koju taj objektiv daje. U ovom segmentu, međutim, "Sigma" se ne može nositi s novim "Canon" i "Nikon" 70–200 mm F2,8 objektivima koji su postavili veoma visoke standarde. Objektiv daje dobru oštrinu u centru kadra, ali je na najširem otvoru blende malo mekan i daje nizak nivo kontrasta na ivicama. Znatnije poboljšanje, kao i odlični rezultati, postiže se ako blendu zatvorimo na f/5,6. Konstrukcija objektivu je robustna i generalno daje utisak da je reč o dobrom objektivu koji nudi dobar odnos između cene i kvaliteta.

- + Brz, tačan i tih autofokus s direktnim ručnim izoštravanjem, odličan kvalitet snimljenih fotografija, efikasna stabilizacija slike, kvalitet izrade.
- Nema limitator fokusa, slabija oština na ivicama na f/2,8.

TEHNIČKI PODACI

OSNOVNE INFORMACIJE	SIGMA 70–200 mm 1:2,8 EX DG OS HSM
Cena (sa PDV)*	149.990 din. (1.415 evra)
Bajonet	Canon EF, Nikon F, Pentax, Sigma, Sony α
Žižna daljina	70–200 mm
Ekvivalentna žižna daljina za format od 35 mm kada se koristi na APS-C i APS-H formatu	91–260 mm (1,3 x) 105–300 mm (1,5 x) 112–320 mm (1,6 x) 119–340 mm (1,7 x)
Maksimalni otvor blende	f/2,8
Minimalni otvor blende	f/22
Konstrukcija (br. sočiva / br. grupa sočiva)	22 / 17
Broj lamelica blende	9
Stabilizator slike	da
Minimalna daljina izoštravanja	1,4 m
Informacija o rastojanju	da
Prečnik filtra	77 mm
Senilo	LH850-02
Dimenzije / masa	86 x 197 mm / 1.430 g
Sadržaj kutije	prednji, zadnji poklopac, torbica, APS-C poklopac za prednji deo i senilo
Informacije	011/71-29-136, www.foto-oprema.com, www.sigma-photo.co.jp/english

*Cene su okvirne i podložne promenama

OCENA

KONSTRUKCIJA I RUKOVANJE	★★★★
MOGUĆNOSTI	★★★★
KVALITET OPTIKE	★★★★
CENA / KVALITET	★★★★
UKUPNA OCENA	★★★★

KAKO RADI: Kretanje prstena za zumiranje širine je 53 mm i njegov položaj na prednjem delu objektivu u praksi se pokazao dobro, a njegovo kretanje je glatko i precizno. Prsten za ručno izoštravanje pomešten je nazad, takođe omogućava dobro ručno izoštravanje, ali ipak imam jednu zamerku, a to je njegova širina od samo 8 mm. Ima skalu s postavljenim udaljenostima, čak i skalu za kontrolu dubinske oštine, što je danas prava retkost kod objektivu. Međutim, nakon naše provere nije se baš pokazala preciznom na kraćim udaljenostima, tako da ove vrednosti možete smatrati samo okvirnim. Poseduje i prstenasti nosač za stativ koji se može lako skinuti, ako vam smeta.

Ako ga koristimo na fotoaparatu sa APS-C formatom senzora, pokrivaće vidni ugao koji je ekvivalentan žižnoj daljini od 105 do 300 mm, a u tom slučaju je "Sigma" predvidela da se stavlja produžetak senila od 10,7 cm koji se dobija s objektivom. Na taj način smanjuje se mogućnost refleksije, ali se povećavaju dimenzije objektivu i postaje nepraktičan, iako je ovo dobra ideja. Detalji na fotografijama su dobri, aberacije su minimalne, a na testu je objektiv pokazao svoju punu snagu na otvorima blende od f/5,6 do f/11 na celom opsegu žižne daljine. Koristi prečnik filtra od 77 mm, a senilo, torba i produžni prsten dobijaju se uz objektiv. Veoma se uspešno mogu koristiti jedan od dva telekonvertora koji povećava žižnu daljinu za 1,4 puta, i maksimalni otvor blende smanjuje na f/4 ili koji povećava žižnu daljinu za 2 puta i maksimalni otvor blende smanjuje na f/5,6.

Dobro došli na YC.RS!

Sajt YC.RS svakodnevno je osvežavan aktuelnim vestima iz oblasti koje prati Yellow Cab, nudi najaktuelnije informacije o događajima u gradu, ali i tekstove o dizajnu, arhitekturi, ekologiji... Na adresi YC.RS delimo karte za bioskope, pozorišta, koncerte...

Prijatan surf!

SUPERZUM

Olympus M. Zuiko Digital ED 14-150 mm f/4-5,6

"Olympus" dopunjava ponudu objektiv za fotoaparate iz Pen-serije. Ovaj superzum objektiv ima raspon od 10,7 puta i pokriva vidni ugao ekvivalentan žižnoj daljini od 28 do 300 mm. Biće sigurno zanimljiv svim korisnicima koji žele da imaju sve u jednom objektivu

BORIS BJELICA

Pостоji mali i kompaktn Pen fotoaparat, a potreban nam je jedan univerzalni objektiv koji pokriva veliki raspon žižne daljine i koji će da bude dobar pratilac na putovanju kada izbegavamo da nosimo suvišnu opremu. Ovaj objektiv pripada kategoriji superzum objektiv jer pokriva veliki raspon žižne daljine. Njegova konstrukcija je proizvod složene optike koja se sastoji od 15 sočiva raspoređenih u 11 grupa, od kojih su tri asferična i jedno sočivo je napravljeno od ED stakla radi ispravljanja aberacija. U poređenju s objektivima koji pokrivaju sličan raspon žižne daljine, on je manji za oko 35%, a autofokusni sistem je brz i tih. Već smo navikli da ova klasa objektiv ima i stabilizaciju slike, međutim, ona nije potrebna ako koristimo Pen fotoaparate koji imaju stabilizaciju u samom telu zasnovanu na pomeranju senzora. To, ujedno, znači i da će korisnici "Panasonicov" G-serije fotoaparata koji imaju isti bajonet biti uskraćeni za ovu mogućnost. Ovaj objektiv košta znatno manje nego sličan Panasonic Lumix G Vario 14-140 mm HD F4-5,8 OIS objektiv koji ima stabilizaciju slike.

KONSTRUKCIJA:

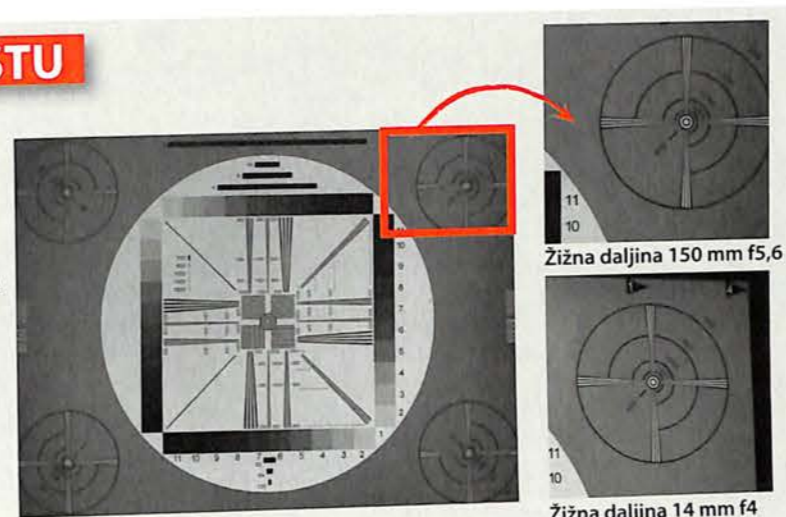
Ovo je dug i tanak objektiv i veoma lagan za ovu kategoriju objektiv jer je za veći deo njegove konstrukcije korišćena plastika. Kada se zumira u maksimalni telepoložaj, dužina objektiv povećava se sa 83 mm na 142 cm, što na fotoaparatu kao što je Pen ne izgleda tako malo. Dominantni prsten za zumiranje je širine 26 mm i nije presvučen gumom, ali omogućava malo kruto, ali lagano zumiranje i ostaje čvrsto u položaju u kojem ga postavimo. Automatsko izoštravanje je tiho jer svi koriste takozvani "Fokus-by-wire" sistem za izoštravanje. Kada okrećemo prsten za ručno izoštravanje ne pomera se mehanička grupa sočiva za izoštravanje, već se daje signal motoru za pomeranje, što stvara osećaj glatkog i laganog ručnog izoštravanja. Već smo navikli da nema skalu s postavljenim udaljenostima, kao i većina modernih objektiv drugih proizvođača, ali meni nedostaje i pored toga što se većina korisnika danas oslanja na rad autofokusa.

S KOMPROMISOM: Optički objektiv pruža prilično dobre rezultate za ovu klasu objektiv jer, kao što sam više puta ponovio, veći raspon žižne daljine neminovno znači neke kompromise u optičkom kvalitetu. Tako ovaj objektiv ima dobru oštrinu na centralnom delu kadra, ali su uglovi malo mekani i primetna je blaga hromatska aberacija na oba kraja raspona zuma, dok je u sredini raspona kvalitet snimljenih fotografija znatno bolji. Distorzija je na nivou ostalih objektiv u ovoj klasi, mada ima integrisani sistem za korekciju

NA TESTU

Objektiv ima dobru oštrinu na centralnom delu kadra, ali su uglovi malo mekani i primetna je blaga hromatska aberacija na oba kraja raspona zuma, dok je u sredini raspona kvalitet snimljenih fotografija znatno bolji.

distorzije koju ima mikročetvorotrećinski sistem i softverski ispravlja tako da je nećete ni primetiti. Ako ste zabrinuti zbog hromatske aberacije i to takođe može biti ispravljeno prilično lako ako fotografisemo u RAW formatu i naknadnom obradom lako je ukloniti te nedostatke. Generalno, ovaj superzum objektiv s optičkim karakteristikama koje poseduje zadovoljiće većinu korisnika i u kombinaciji s Pen serijom fotoaparata čini vrlo fleksibilan sistem za opštu upotrebu i može da se nosi sa D-SLR fotoaparatom.

- + Veliki raspon žižne daljine i zgodan je za putovanje, tačan i tih autofokus, dobar kvalitet snimljenih fotografija za ovu kategoriju objektiv.
- Za korisnike "Panasonic" fotoaparata nema optičku stabilizaciju slike, na najširem delu 15 snimljenih fotografija su mekše, senilo se ne dobija uz objektiv.

! UTISAK

Jedna od glavnih prednosti ovog objektiv jeste da jedan objektiv u vašoj torbi menja više objektiv - od širokougaonog do teleobjektiv. Idelan je za opštu namenu i putovanja, a najmanji je u svojoj klasi i ima dobar kvalitet slike. Nedostatak optičke stabilizacije slike nije za korisnike Pen serije fotoaparata jer oni imaju stabilizaciju zasnovanu na pomeranju senzora, ali vlasnici "Panasonicovih" fotoaparata koji imaju isti bajonet biće uskraćeni za ovu mogućnost ako nameravaju da kupe ovaj objektiv.

TEHNIČKI PODACI

OSNOVNE INFORMACIJE	OLYMPUS M. ZUIKO DIGITAL ED 14-150 mm 1:4-5,6
Cena (sa PDV)*	56.710 din. (535 evra)
Bajonet	Micro 4/3
Žižna daljina	14-150 mm
Ekvivalentna žižna daljina za format od 35 mm kada se koristi na APS-C i APS-H formatu	28-300 mm (2x)
Maksimalni otvor blende	f/4 (14 mm) i f/5,6 (150 mm)
Minimalni otvor blende	f/22
Konstrukcija (br. sočiva / br. grupa sočiva)	15/11 (2 ED sočiva i 3 asferična)
Broj lamelica blende	7
Stabilizator slike	ne
Minimalna daljina izoštravanja	0,5 m
Maksimalno uvećanje	0,24 X
Informacija o rastojanju	da
Prečnik filtra	58 mm
Senilo	LH-61C
Dimenzije / masa	63,5x 83 mm / 280 g
Sadržaj kutije	prednji, zadnji poklopac i senilo
Informacije	011/22-22-900, www.olympus.rs

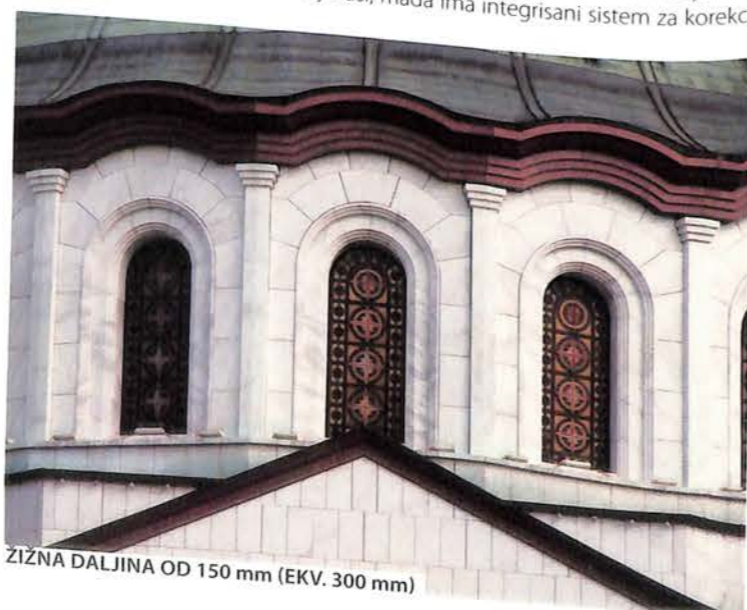
*Cene su okvirne i podložne promenama

OCENA

KONSTRUKCIJA I RUKOVANJE	★★★★
MOGUĆNOSTI	★★★★
KVALITET OPTIKE	★★★★
CENA / KVALITET	★★★★
UKUPNA OCENA	★★★★

ZIŽNA DALJINA OD 14 mm (EKV. 28 mm)

ZIŽNA DALJINA OD 150 mm (EKV. 300 mm)

**Najstariji i najtiražniji
kompjuterski mesečnik
u Srbiji**

**Na kioscima svakog
prvog u mesecu**

RAZOTKRIVAMO

Sony SLT tehnologija

Za razliku od svih ostalih D-SLR fotoaparata, nov "Sony" digitalni fotoaparati α55 i α33 poseduju jednostruko polupropusno ogledalo (Single Lens Translucent Mirror). Ovo ogledalo omogućava da oko 70 odsto svetlosti pada ravno na CMOS senzor za stvaranje slike, a preostali deo reflektuje se na AF senzor sa 15 autofokusnih polja i omogućava izoštravanje na osnovu detekcije faza slike. Zbog toga je za oko 1/3 EV smanjen prenos svetla za živi prikaz slike i fotografisanje, ali AF senzor uvek prima svetlo i omogućava brzo izoštravanje. Polupropusno fiksno ogledalo nije sasvim nova ideja i vidali smo ga u prošlosti kod analognih SLR fotoaparata, ali je "Sony" ovu tehnologiju iskoristio kako bi dobio živi prikaz slike i autofokusni sistem zasnovan na detekciji faza koji omogućava neprekidno izoštravanje i za vreme fotografisanja. Takođe, α55 može da snima deset snimaka u sekundi i autofokus će, ako je potrebno, izoštriti svaki snimak. Postoji mogućnost da se ono podigne radi čišćenja senzora.

- [1] Konvencionalni AF senzor čiji je rad zasnovan na detekciji faza;
- [2] polupropusno ogledalo;
- [3] poluga za podizanje ogledala radi čišćenja senzora.

Više informacija potražite na: www.sony.rs.

ZA LAKŠE NOŠENJE

Blackrapid RS-7

Tradicionalno nošenje fotoaparata oko vrata ili na ramenu može biti veoma nezgodno jer ograničava pokrete prilikom snimanja fotografije. BlackRapid RS-7 sistem koristi jednostavan, patentiran dizajn, a napravljen je od plastičnog najlona. Naramenica je udobna i tapacirana, a kaiševi su u potpunosti podesivi prema visini i željama korisnika. Jednostavno se montira tako što se metalni D-prsten zavrne u mesto za stativ na fotoaparatu, a zatim se zakači karabin koji se dodatno osigura.

Kada sam prvi put video kako nose D-SLR fotoaparate na ovom kaišu, prvo sam pomislio na sigurnost fotoaparata, ali nakon što sam probao, moja strahovanja nestala su jer je fotoaparata stabilan i kada je potrebno da se potruči, dovoljno je malo rukom stabilizovati fotoaparata. Dodatno se može nabaviti i kaiš za osiguravanje remena.

CENA: 59 američkih dolara
INFORMACIJE: www.blackrapid.com
OCENA: ★★★★★

! UTISAK

BlackRapid RS-7 sistem ima jednostavan, ali prilično revolucionaran dizajn koji rasterećuje vaše rame i omogućava brzu dostupnost fotoaparata. S druge strane, postoji dugoročno potencijalna mogućnost da metalni delovi u nekom položaju izgrebu donju ivicu fotoaparata. Generalno, ovo je koristan dodatak koji vredi kupiti jer znatno olakšava nošenje fotoaparata u dugim šetnjama.

VODIČ ZA KONTROLU DUBINSKE OŠTRINE

ExpoAperture²

vodič jedan je od načina kako brzo i jednostavno možemo odrediti dubinsku oštrinu (otvor blende, objektiv žižne daljine i udaljenost objekta). Kao alat za svakodnevnu upotrebu lako može stati u džep košulje ili torbu s fotoaparatom i uvek vam je na dohvat ruke. Sastoji se od tri kružna odštampana diska koji se mogu okretati i funkcioniraju kao kompaktan mehanički kalkulator. Jednostavno se odabere veličina senzora fotoaparata ili filma i željena žižna daljina. Vodič brzo daje rezultate dubinske oštine za određenu blendu ili, alternativno, određuje otvor potreban za postizanje željene dubinske oštine. Sastoji se iz dva diska: jedan disk je za objektiv sa žižnom daljinom od 10 do 135 mm, a drugi je za žižne daljine od 70 do 600 mm, može se koristiti za izračunavanje udaljenosti od 12 cm do beskonačnosti, što omogućava korišćenje ovog vodiča od makrosnimanja do snimanja pejzaža. U kompletu se nalazi uputstvo za upotrebu, izdržljiva plastična torbica za čuvanje i referentna tabela za različite veličine senzora i film.

CENA: 39,95 američkih dolara
INFORMACIJE: www.expoimaging.com
OCENA: ★★★★★

! UTISAK

BORIS BJELICA

ExpoAperture² je odličan alat za kontrolu dubinske oštine, a takođe može poslužiti i kao vodič za razumevanje dubinske oštine jer se mogu jednostavno uporediti promenljive vrednosti koje na nju utiču. Džepne dimenzije i kvalitetna izrada omogućavaju da ih možemo nositi uvek sa sobom i upotrebiti kada je potrebno.

Šta izdvaja fotografe
National Geographic
magazina od ostalih?
RAZMISLITE.

NATIONAL GEOGRAPHIC
SRBIJA

U PRODAJI SVAKOG PRVOG PETKA U MESECU

Društvo National Geographic je osnovano u Vasingtonu kao neprofitna neucobrazovna organizacija sa ciljem „produkcije i širenja znanja iz oblasti geografije“. Od 1898. godine Društvo je podržalo više od 9000 projekata, doprinivši tako boljem poznavanju tla, mora i neba.

Razmena iskustava

Nastavljena su nedeljna fotografska takmičenja, a u ovom broju predstavljamo vam najbolje s prošlomesečnih, na teme: "Starost", "Zid", "Autoportret" i "Drvo"

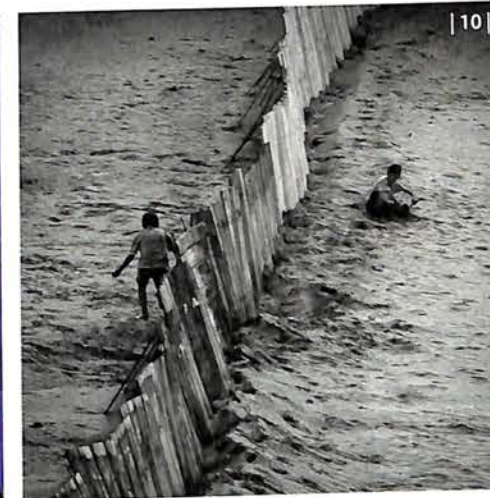
Ovom prilikom želimo istaći sve veći broj mlađih kolega (srednjoškolci, pa i osnovci), koji su redovni korisnici sajta, a posebno nam je drago što oni ističu to da im je sajt veoma pomogao i da su mnogo naučili za vrlo kratko vreme od starijih kolega. To im je bila davnašnja želja, ali kako u njihovim sredinama i nemaju mnogo prilike za razmenu iskustava i dobijanje kritika za svoje fotografije, FotoFiniš i časopis *Refoto* i te kako su značajni u njihovom daljem radu i pravom fotografskog putu. S obzirom na to da dolaze zima i hladnije vreme, raduju se što jedan takav sajt postoji na našem prostoru i jeziku.

Zbog toga se u narednom periodu očekuje još veća dnevna poseta i duže vreme provedeno na sajtu, te i kvalitetnije virtuelno druženje s puno korisnih komentara. Želimo istaći i pravo druženje na foto-safariju "Travnik 2010", Asocijacije za umetničku fotografiju BIH i Foto-kluba "FOT" iz Travnika, gde smo imali priliku za upoznavanje i druženje s ljudima koje smo znali samo po fotografijama. Dogovorena je dalja saradnja, nova druženja i zajednička fotografisanja, a domaćinima zahvaljujemo za gostoprimstvo i iskrenu promociju FotoFiniša.

WWW.FOTOFINIS.ORG

- | 1 | Prvo mesto: SSKENDER, tema "Drvo"
- | 2 | Prvo mesto: DRRIS66, tema "Autoportret"
- | 3 | Prvo mesto: LIMBONIC, tema "Zid"
- | 4 | ZEKA661, "Biblioteka u Havani"
- | 5 | VULEZVRK, "Još jedan dan kiše"
- | 6 | Treće mesto: MIRKONI, tema "Drvo"

- | 7 | Prvo mesto: ALEKSA-COM, tema "Starost"
- | 8 | ADOLF, "Where are you"
- | 9 | DAREZARE, "The Wich"
- | 10 | DJOLE_U2, "Igre bez granica"
- | 11 | Drugo mesto: MIRSDAD, tema "Drvo"
- | 12 | TOSKE, "Fotoshopping"

predstavlja...

Travelhotels

Hotelski rezervacioni sistem: 100.000 hotela širom sveta!!!

Stvarno
dobre
cene!

Rezervišite hotele
širom sveta na sajtu:
www.travelmagazine.rs

Garantujemo
potpunu
bezbednost!

Pozovite nas za pomoć prilikom pravljenja rezervacije.
Stojimo Vam na raspolaganju za sve savete.
Svakim radnim danom od 09 do 17h. Tel. 011 2910 258, 011 2638 315

NOVO

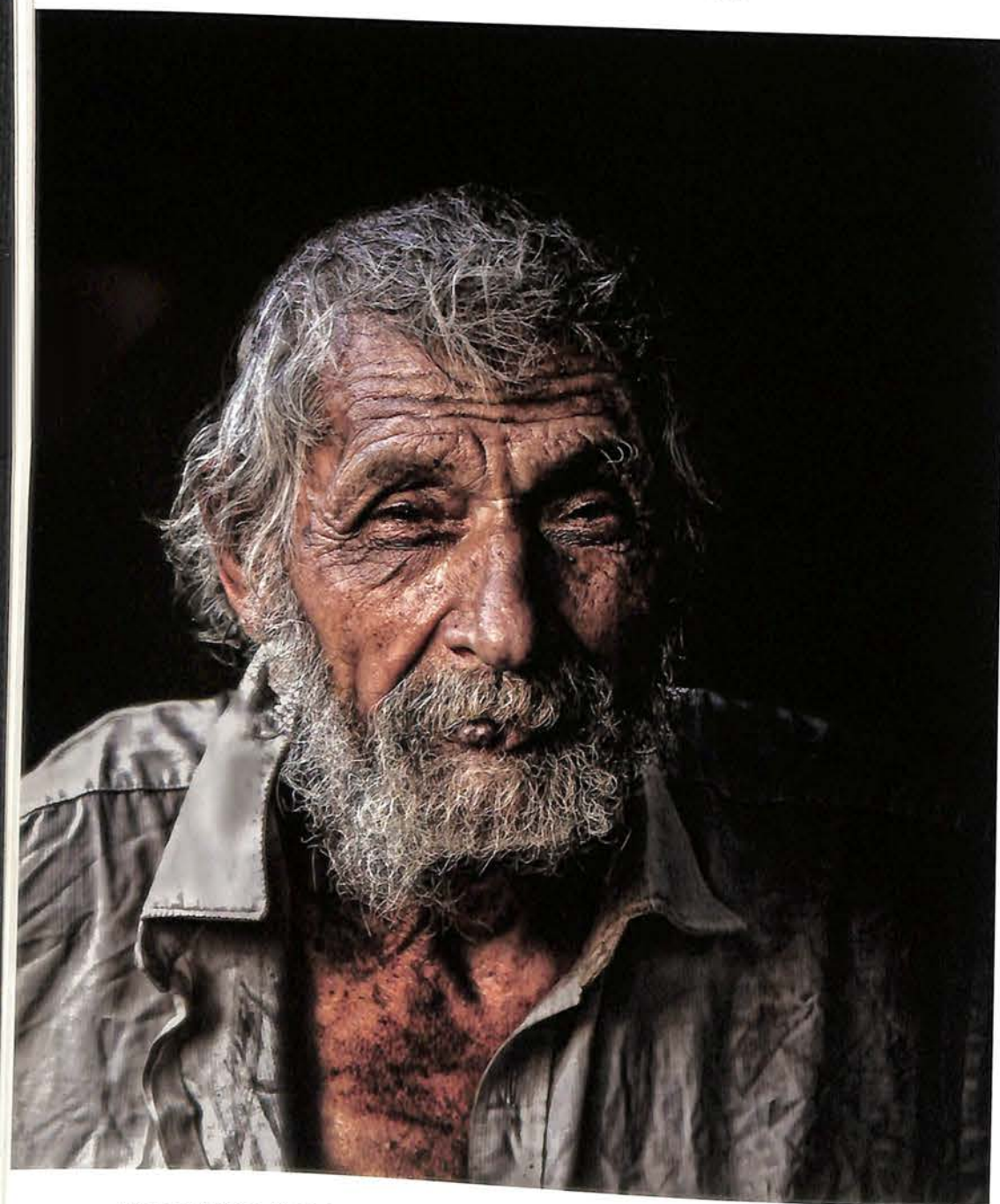

* za rezervaciju Vam je potrebna kreditna kartica!

FOTO *klinika*

analiza ... saveti ... obrada

NOV NAČIN KOMENTARISANJA VAŠIH FOTOGRAFIJA

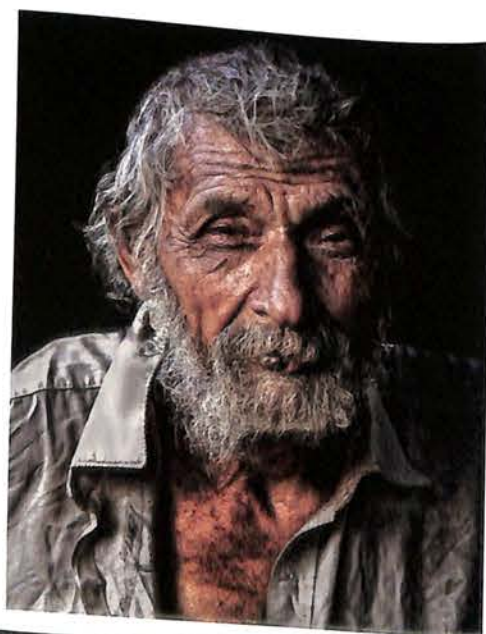
Starac

Predrag Petković, Smederevo

Stari ljudi veoma su zahvalni za fotografisanje jer su njihova lica veoma ekspresivna, prepuna tragova života.

Da život nije lak znamo svi odavno, ali lica poput ovog koje je snimio Predrag to jasno potvrđuju. Duboke bore paraju starčevo lice poput jesenjih oranica. Sitne i umorne oči kao da ne mogu više da upijaju slika, pa se stvaraju pred mnoštvom vizuelnih stimulansa koji ga i dalje "bombarduju". Na ovoj fotografiji skoro sve je dobro: bočno difuzno svetlo lepo "crta" brojne teksture (starčevo lice, kosa, brada, košulja); smanjena saturacija dala je monohromatičan izgled fotografiji, što nam pomaže da se fokusiramo na detalje, a dopada mi se što je ton košulje identičan tonu kose i brade. Predrag je, očigledno, uspostavio dobru komunikaciju sa starcem, što potvrđuje frontalni položaj tela i pogled direktno usmeren ka nama, ne toliko zbog poverenja, već sigurnosti da nema šta da krije. Ono što nakon ove poduže pohvale dolazi na red jeste loša kompozicija. Za mene čak neshvatljiva jer je glava smeštena tačno u centar, kao na snimcima za pasoš ili ličnu kartu. I sâm format fotografije je neobičan: ni kvadrat, ni pravougaonik. Ovako dobar portret zaslužuje bolji kadar, pa je to ujedno i moj jedini predlog za izmenu.

KREATIVNOST ★★★★★
REALIZACIJA ★★★★★

Dokumentarni portret često ostavlja najveći utisak na nas, pre svega zbog neposrednosti, iskrenosti i empatije koju fotograf time iskazuje

ZAKLJUČAK

- + Bočno, difuzno svetlo koje naglašava brojne teksture.
- + Monohromatski kolorit koji fokusira pažnju na lice i detalje.
- + "Jak" izraz lica koji privlači našu pažnju.
- Loš kadar, centralna kompozicija.

KOMENTATORSKI PAR
IVANA & MILAN

Pošaljite nam vaše fotografije za rubriku Foto-komentar. Broj fotografija za slanje nije ograničen, a ako imate bilo kakvu zanimljivu priču "iza fotografije", slobodno je priključite uz fotografiju i rado ćemo je objaviti. Refoto, za "Foto-kliniku", Pčinjska 15a, 11000 Beograd; citaoci@refoto.co.rs za foto-kliniku

Saksija

Lidija Aničić, Zemun

Na početku dvadesetog veka fotografija je krenula u potragu za svojim specifičnim vizuelnim jezikom koji je značio definitivno razdvajanje od slikarstva i prihvatanje fotografije kao specifične umetnosti. Pokret koji je obeležio taj period zove se Novi Objektivizam (Jelena Matić pisala je ovoj temi u rubrici "Popularna istorija fotografije"). U to vreme fotografi su otkrivali svu raznovrsnost, lepotu, neobičnost, asimetričnost, asocijativnost... svakodnevnih, običnih stvari koje nas okružuju. Svakom od tih motiva pristupali su kao umetničkom delu s punim poštovanjem njegove specifične strukture i forme bez obzira

KREATIVNOST ★★★★★
REALIZACIJA ★★★★★

na njegovu primarnu namenu. Lidija je na sličan način "otkrila" neobičnu i lepu igru senki koju pravi "obična" sobna biljka. Naglašenim kontrastom i konverzijom u crno-belo usredsredila je našu pažnju na grafički aspekt ovog prizora. Kompozicija je dobra, možda previše predvidljiva i očekivana kao i sama fotografija. U tom istraživanju običnih stvari oko nas treba pokušati doneti neka nova viđenja, nove perspektive, snimiti samo jedan detalj koji tako izdvojen potpuno gubi vezu s njegovom upotrebom namenom. Malo više igre i mašte uz smelije kadrove i možda krupnije planove, od iste ove situacije kreirali bi nešto sasvim novo i interesantno.

ZAKLJUČAK

- + Grafički prikaz postignut redukcijom boja i naglašenim kontrastom
- + Dobra kompozicija
- Stereotipno viđenje

SAVET

- Kad god ugledate neki zanimljiv motiv pokušajte da iz njega izvučete maksimum. Istražujte, igrajte se poput deteta koje svakog dana otkrije nešto novo.
- Pored menjanja kadra i planova, igrajte se i formatom fotografije. Ne mora biti standardni pravougaonik, već možda kvadrat ili sasvim izduženi format poput panorame.

Na vrhu

Dalibor Galić, Banjaluka

Često bespotrebna jurnjava za velikom dubinskom oštrinom u makro fotografiji dovodi do toga da se često glavni objekat gubi, odnosno nije dovoljno istaknut kada je na fotografiji sve podjednako oštro. Crno-crvena buba na zelenoj travi vidljiva je u oba slučaja ali je ovakav, "mekani" pristup likovno lepši, a često i prijemčiviji za oko. Dalibor je lepo definisao polje dubinske oštine a zanimljiv je i blago panoramski izrez koji je skoro u odnosu 16:9 - kao kod modernih monitora iako je fotografisao Canonom 350D. Ovom uspehom fotografijom Dalibor nam je pokazao da za dobru fotografiju ne treba ići daleko - dovoljno je i malo zelenila ispred kuće. Napomenuću da se polje oštine prostire u jednoj ravni koja je paralelna senzoru tako da treba voditi računa o uglu snimanja kako bi kontrolisali neoštrinu.

KREATIVNOST ★★★★★
REALIZACIJA ★★★★★

Šine

Mihajlo Stojinović, Sombor

Fotografija snimljena zarad efekta nikada nije dugovečna, a čini mi se da je Mihajlo jedino bio opčinjen donjim rakursom i širokim uglom. Svakako je dobro pokušati prikazati već viđene stvari iz novog ugla, pa iako je donji ugao gledanja, iliti žablja perspektiva, sasvim čest prilikom snimanja pruge ili šina, uvek je dobra polazna tačka za neku priču. Problem je što ovde priče nema, tek je nagoveštena, tj. mogla se desiti, ali nije. Noge jedne osobe sasvim su vidljive, druge kao da su slučajno upale u kadar. Naglašena je perspektiva, ali horizont malo pada na desnu stranu, pa sve deluje kao da ljulja. Nije loše poigrati se i s horizontom, ali da ta namera bude sasvim jasna i u službi priče. Zamislite da na šinama vidimo i neku ruku ili lice osobe koja je skoro legla na šine i okreće se da vidi da li je neko prati. Priča bi mogla biti emotivna, socijalna, detektivska, sve zavisi od toga na koji način bismo uklopili čoveka. Ova scena mogla je biti i estetska studija različitih tekstura i uzoraka ali, za mene, to bi bilo najmanje zanimljivo. Svi najviše volimo priče bilo u knjigama, u filmovima, fotografijama, pozorištu...

KREATIVNOST ★★★
REALIZACIJA ★★

Fotografija **bez priče** je kao lepo pakovanje **bez sadržaja**

SAVET

- Trudite se da svakom fotografijom prenesete neku priču, iskoristite svaku situaciju da obogatite neki zanimljiv prizor jednako zanimljivom situacijom. Prevezidite estetiku i eksperiment i usredsredite se na sadržaj.

Motorista

Nenad Matić, Beograd

Motocikli predstavljaju oličjenje brzine i snage pa treba istaći upravo te osobine i to prvenstveno izborom odgovarajućeg ugla snimanja. Na primer, snimak širokougaonim objektivom kada je fotoaparat u nivou puta snažno će istaći prednji deo: gumu, masku... Drugi, mnogo veći izazov odnosi se na snimke u pokretu kada brzina motora i izbor odgovarajuće ekspozicije kreiraju fantastične efekte. Uglova za snimanje ima mnogo i zahtevaju dobru saradnju vozača i fotografa koji može da ustane i napravi snimak odozgo prema "cajgerima" ili da u krivini spusti ruku s fotoaparatom nisko... Ako vas je više možete s jednog motora snimiti odlične akcione fotografije drugog. A ukoliko snimate sami postoje specijalni Manfrotto nosači kojima je moguće pričvrstiti fotoaparat na motor, a fotoaparat okidati daljincem. U suprotnom fotografija je samo uspomena sa neke od vožnji.

KREATIVNOST ★★★
REALIZACIJA ★★

ZAKLJUČAK

- Centralna kompozicija, loš ugao snimanja i izbor trenutka u kojem je motor na ravnom potpuno su uništili bilo kakav osećaj akcije
- Veoma čudan izbor kolorita s jakom zelenkastom dominantom

SAVET

- Fotografisanje akcije nije jednostavno ali je najvažnije dobro osmisliti svaki snimak. Velik broj zanimljivih fotografija nije nastao kao proizvod fotoaparata i slučajnosti već pažljivog planiranja i pripreme.

Pro Runner™ AW

**Prijatelj putnika.
Kompaktan.
U šest veličina
koje će odgovarati
vašem svakom
snimanju.**

Pro Runner™ 300 AW

Potpuno obložena i podesiva unutrašnjost

All Weather AW Cover™ Zaštitna presvlaka

Mesto za pričvršćivanje stativa

Da biste videli kompletnu seriju, uključujući i dva modela sa točkicama, posetite lowepro.com/prorunner

© 2010 DayMen Photo Marketing LP

lowepro

The Trusted Original™
Since 1967

Foto-konkurs
u saradnji sa

Beograd U FOKUSU

EL GVOJOS, Beograd, "Sabajle metež", BEOGRADE, DOBRO JUTRO

MAJA RANČIĆ, Beograd, "Dobro jutro", BEOGRADE, DOBRO JUTRO

NEDELJNA NAGRADA: IVAN NIKOLIĆ, Beograd, "Modelar", LICA BEOGRADA

SLAVOLJUB MACIĆ, Beograd, "Utočište", BEOGRAD NA TOČKOVIMA

DIANA DIDULICA, Sisak, HR, "Novi Beograd noću", SVETLA BEOGRADA

NEDELJNA NAGRADA: MAJA ANDELKOVIĆ, Beograd, "Na konjiću", LICA BEOGRADA

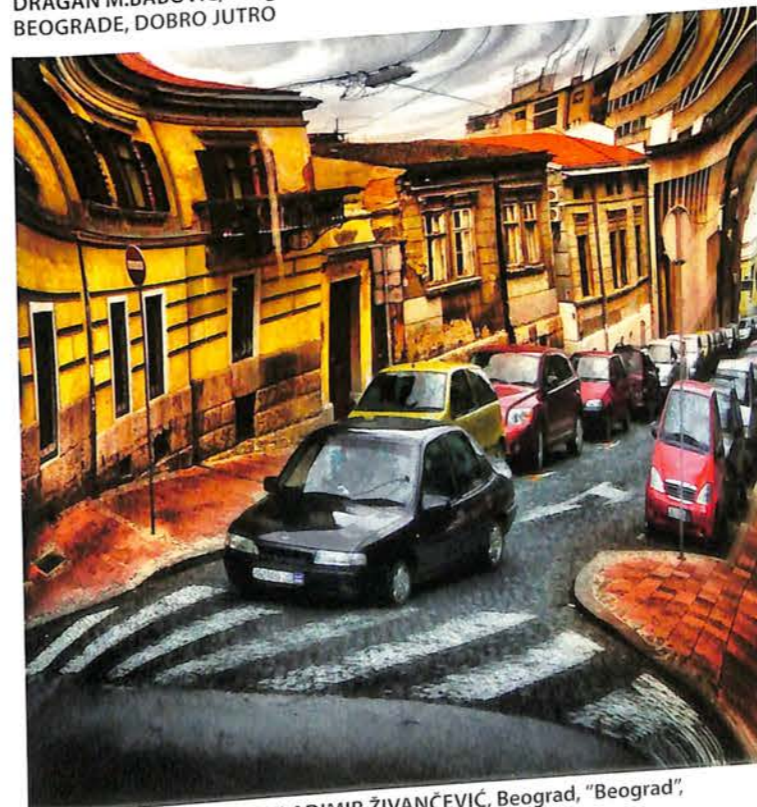
MILAN JOVANOVIĆ, Zemun, "Ekipa", BEOGRADE, DOBRO JUTRO

DRAGAN M.BABOVIĆ, Beograd, "Po jutru se dan poznaje", BEOGRADE, DOBRO JUTRO

MILIVOJ VASILJEVIĆ, Omoljica, "Život u boji", BEOGRADE, DOBRO JUTRO

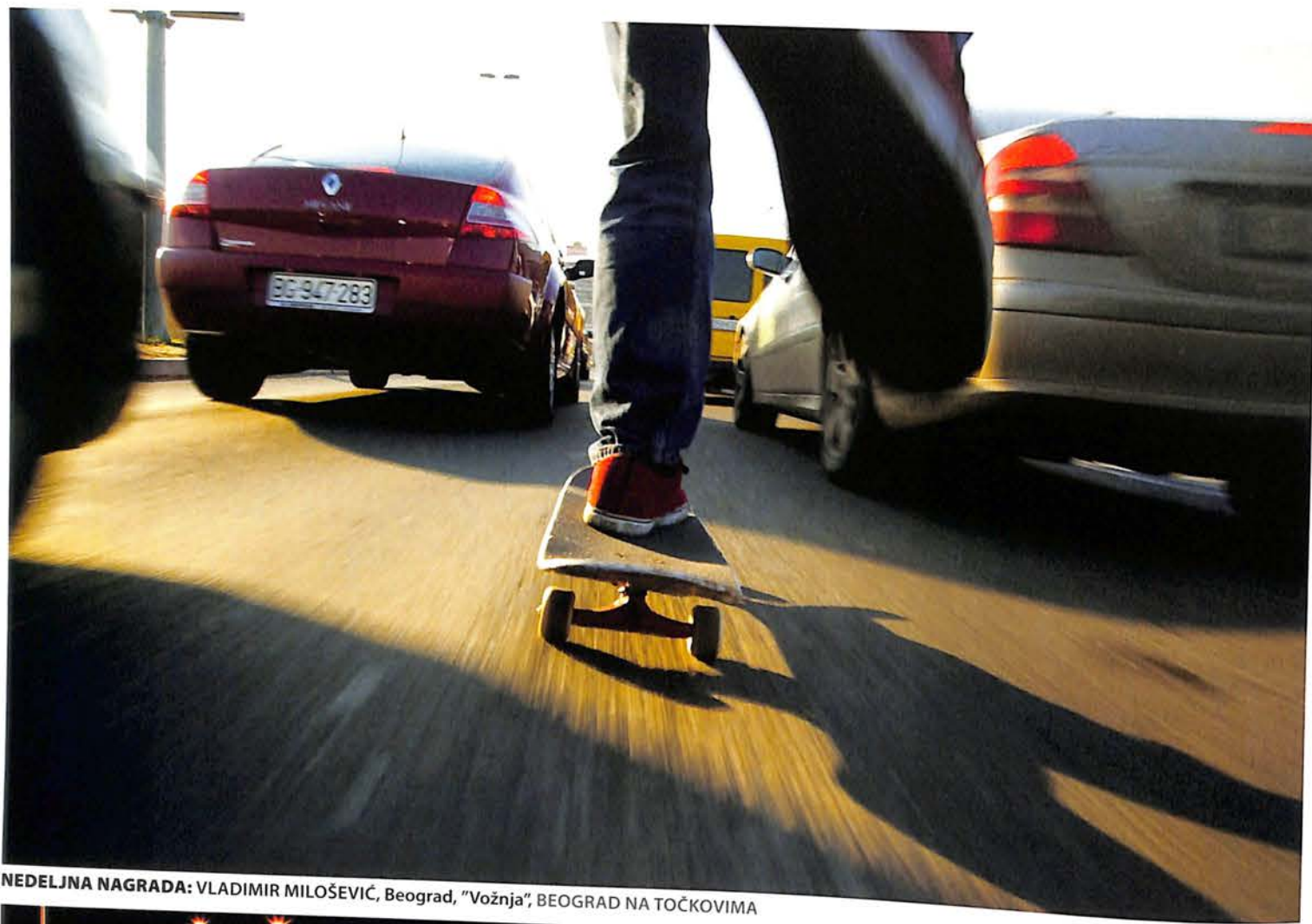
NEDELJNA NAGRADA: VLADIMIR ŽIVANČEVIĆ, Beograd, "Beograd", BEOGRAD NA TOČKOVIMA

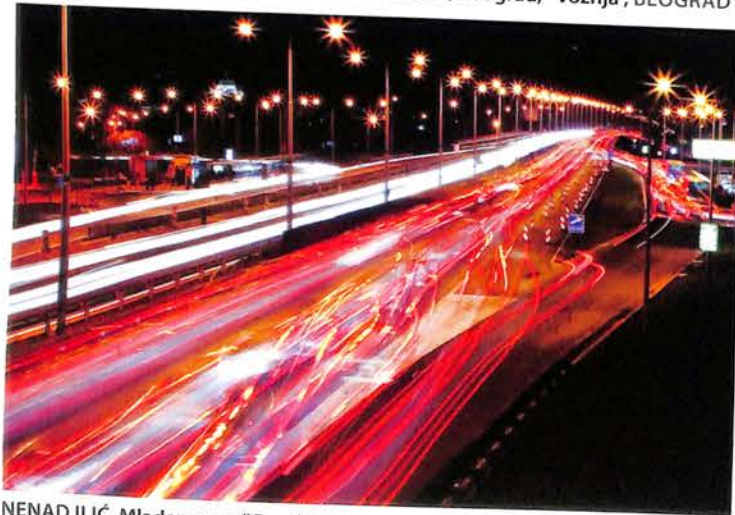
MARKO MIŠIĆ MARCELLO, Beograd, "Kalemegdan", SVETLA BEOGRADA

MIŠA KOSTIĆ, Beograd, "Niz", SVETLA BEOGRADA

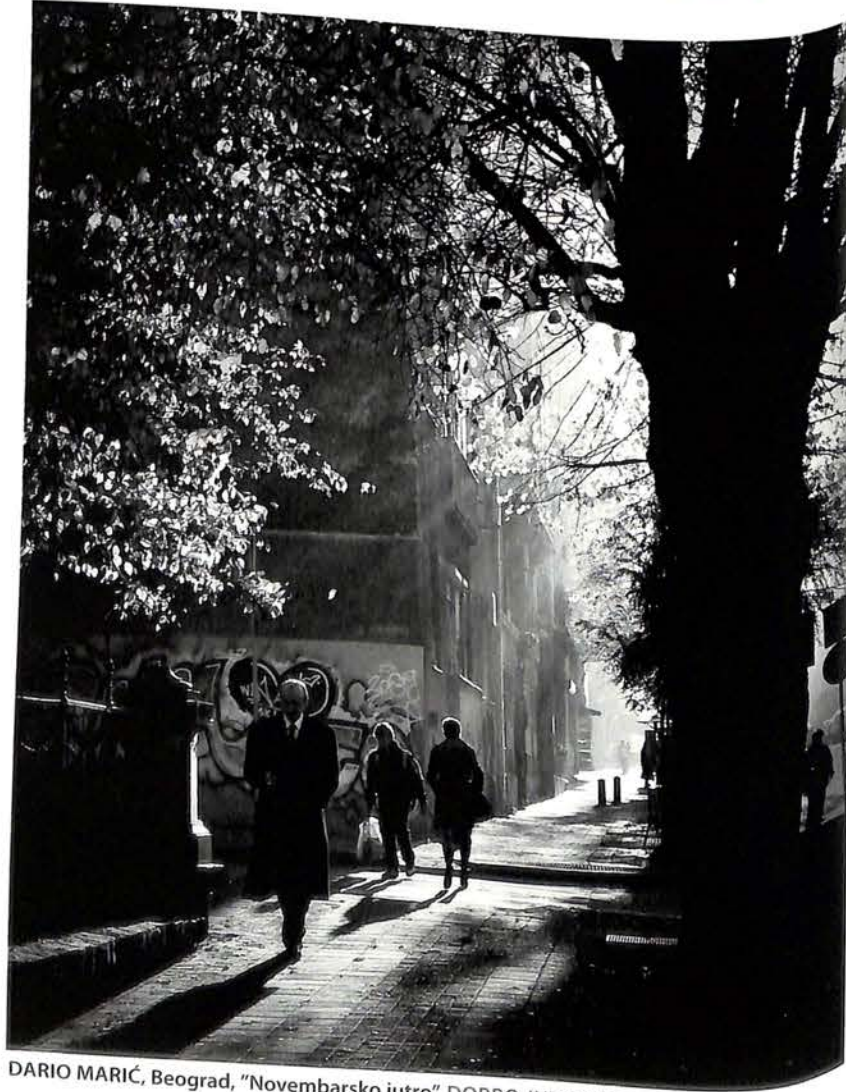
NEDELJNA NAGRADA: VLADIMIR MILOŠEVIĆ, Beograd, "Vožnja", BEOGRAD NA TOČKOVIMA

NENAD ILIĆ, Mladenovac, "Gazela", BEOGRAD NA TOČKOVIMA

NEMANJA ZDRAVKOVIĆ, Beograd, "Performans", LICA BEOGRADA

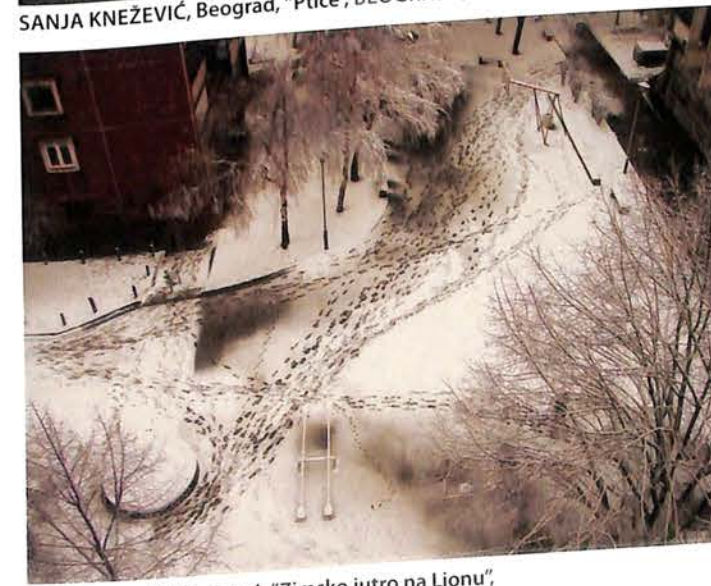
DARIO MARIĆ, Beograd, "Novembarsko jutro", DOBRO JUTRO, BEOGRADE

BUDIMIR NOVAKOVIĆ, Beograd, "Far", BEOGRAD NA TOČKOVIMA

SANJA KNEŽEVIĆ, Beograd, "Ptice", BEOGRADE, DOBRO JUTRO

VLADIMIR ILIĆ, Beograd, "Zimsko jutro na Lionu", BEOGRADE, DOBRO JUTRO

BORIS MRDA, Beograd, "Oluja iznad RTS-a", SVETLA BEOGRADA

DANILO PETERNEK, Beograd, "2010 G", LJUBAV U GRADU

PROPOZICIJE KONKURSA

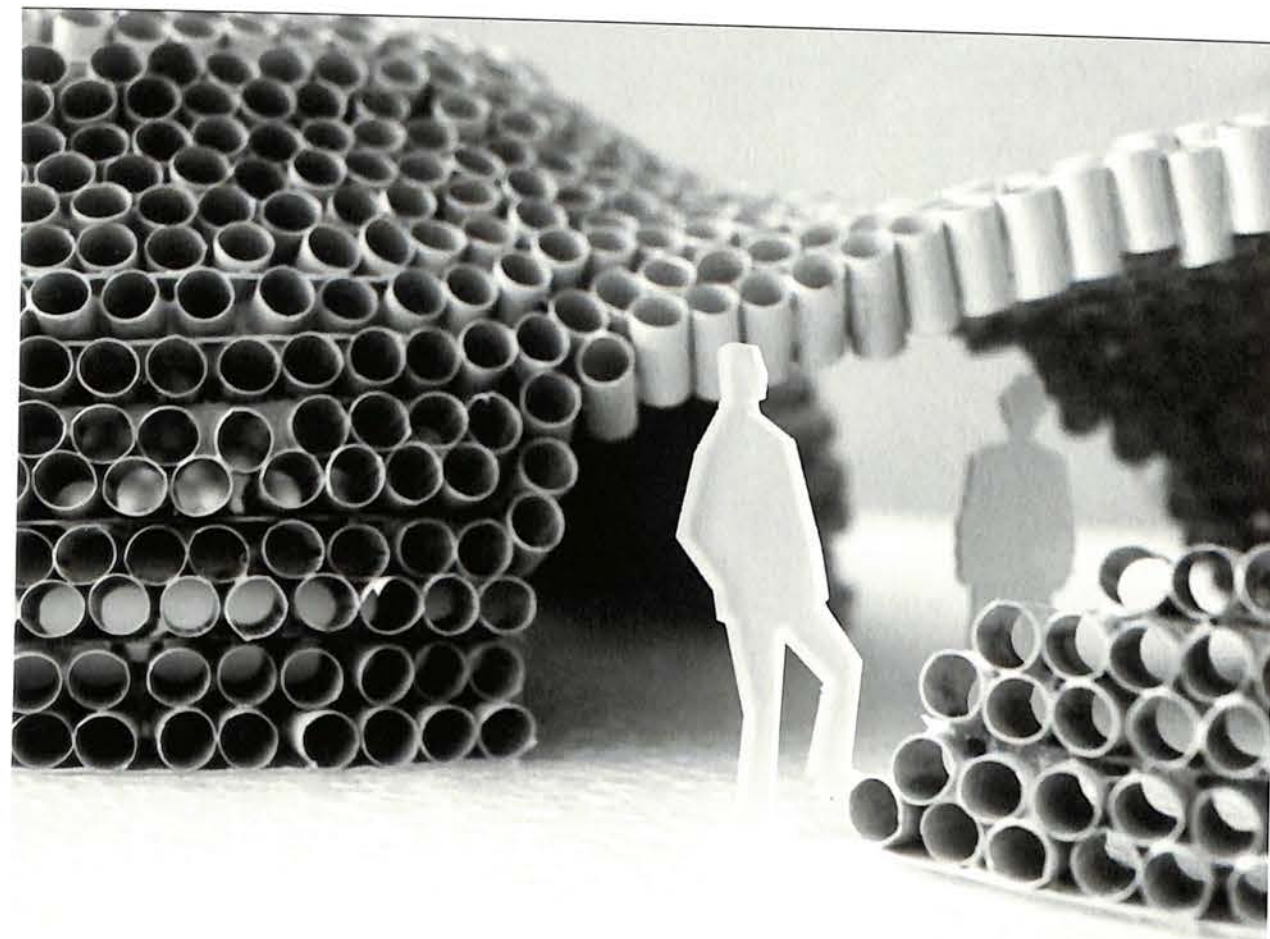
Tema: Beograd u fokusu
Kategorije konkursa: Lica Beograda, Svetla Beograda, Beograd na točkovima, Ljubav u gradu, Beograda, dobro jutro
Broj radova: do 10 fotografija po autoru
Tehnika: analogne i digitalne fotografije
Format: minimalno 13 x 18 cm za fotografije koje se šalju poštom (za digitalne fajlove 300 dpi). Ukoliko šaljete preko sajta, pročitajte ograničenja na stranici za upload.
 U svakom broju objavljujemo izbor najboljih

fotografija, a finalni izbor biće objavljen u januarskom broju časopisa Refoto. Jedanput nedeljno u jutarnjem programu TV Studia B biramo najbolju od primljenih fotografija te nedelje koja dobija mini-pretplatu (3 broja) na Refoto.
POSLEDNJI ROK ZA SLANJE: DO 18. 11. 2010.
Fotografije slati na adresu:
 REFOTO, Pčinjska 15a, 11000 Beograd za konkurs "Beograd u fokusu" ili na www.refoto.rs – link Konkursi UPLoad

SPONZOR KONKURSA

ZLATAN VEBER, Niš, "Dve ljubavi - Beograd i ti", LJUBAV U GRADU

Tema za naredni broj je Slobodna. Pošaljite vaše fotografije koje smatrate drugačijim, originalnim po temi i prezentaciji. Dobar tehnički kvalitet fotografija je obavezan u skladu s rubrikom koju ovaj konkurs prati "Praksa na delu", a koja se bavi zanatskim aspektima fotografije.

Nagrada: EPSON STYLUS SX125: JOVANA MILETIĆ, Beograd, "Kuća"

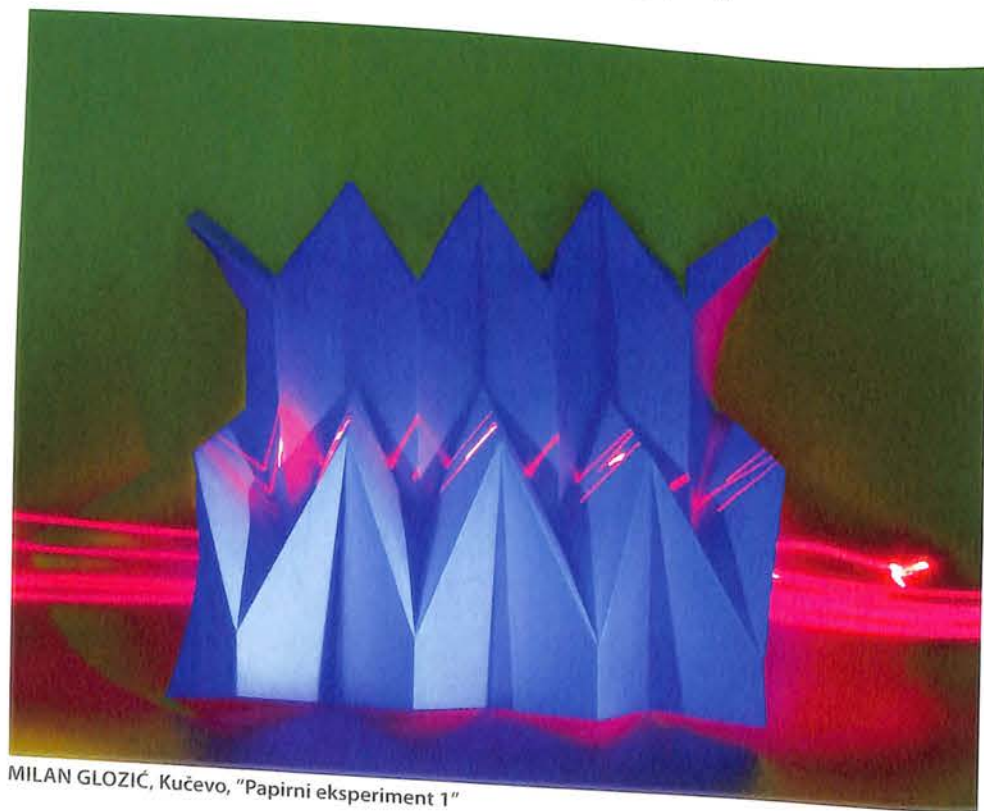

KONKURS PRAKSA NA DELU

tabletop FOTOGRAFIJA

SLAVKO SAVIĆ, Beograd, "Stare kovane novčanice"

MILAN GLOZIĆ, Kučevo, "Papirni eksperiment 1"

ALEKSANDAR RADLOVAČKI, Zrenjanin, "Limena ptica"

PREDRAG ĐERMANOVIĆ, Bajina Bašta, "Neven"

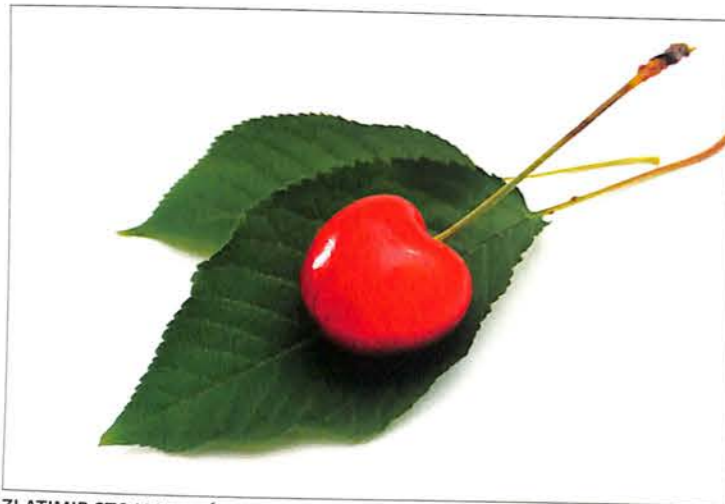
ZORAN RODIĆ, Beograd, "Eklikticizam"

BORIS MRĐA, Beograd, "BULB"

ESAD BAZDULJ, Nikšić, Crna Gora, "Vočko"

ZLATIMIR STOJANOVIĆ, Kragujevac, "Trešnja"

IVAN VUKELIĆ, Skopje, Makedonija, "Little Apple"

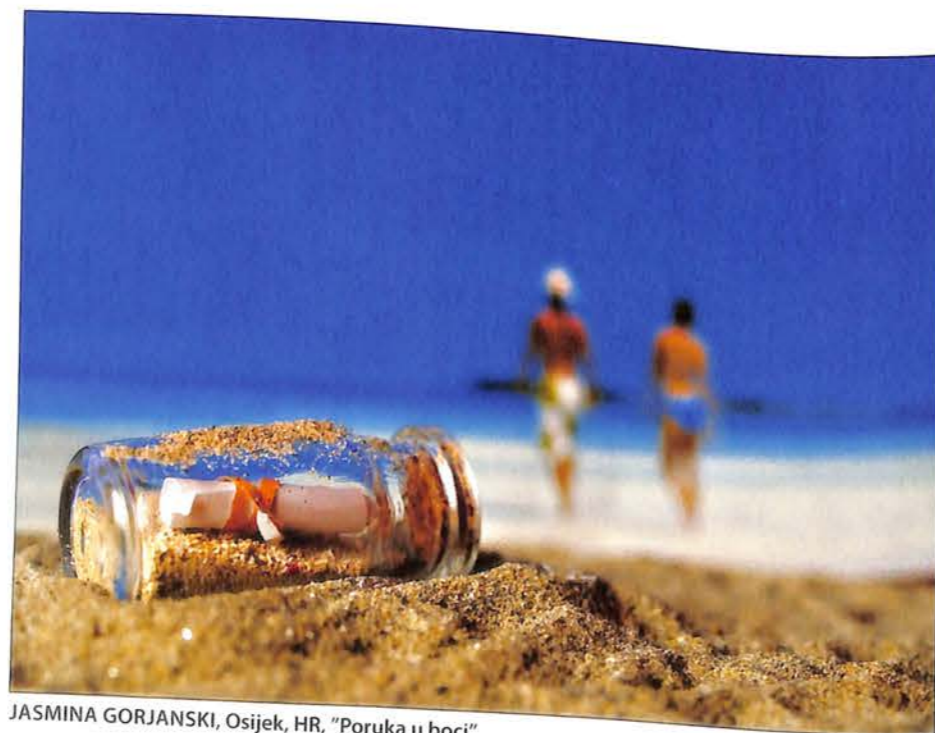
GORAN HRUBI, Zagreb, HR, "Fresh"

ERVIN KREBS, Subotica, "SMart"

DARE PRISTOV FERJAN, Bled, Slovenija, "Odklop"

JASMINA GORJANSKI, Osijek, HR, "Poruka u boci"

MISA KOSTIĆ, Beograd, "Nostalgija"

PROPOZICIJE KONKURSA

Tema: vezana za rubriku *Praksa na delu*
Broj radova: do 10 fotografija po autoru
Tehnika: analogne i digitalne fotografije
Format: minimalno 13 x 18 cm za fotografije koje se šalju poštom (za digitalne fajlove 300 dpi). Ukoliko šaljete preko sajta, pročitajte ograničenja na stranici za upload. Radovi moraju biti propisno obeleženi (na

početku fotografije, kod digitalnih fajlova u File Info ili File Properties, upisati naziv fotografije, ime i prezime autora, adresu i telefon, naziv fotoaparata)
ROK ZA SLANJE: DO 15. 11. 2010.
Fotografije slati na adresu:
 REFOTO, Pčinjska 17, 11000 Beograd za konkurs "Praksa na delu"

SPONZORI KONKURSA

BSProcessor
 Zajedno možemo mnogo.

EPSON
 EXCEED YOUR VISION

ROBERT SEMNIC, Novi Sad, "Kompozicija s želeom"

Konkurs za najbolju fotografiju na temu

PRAKSA NA DELU

UČESTVUJTE U NAGRADNOM FOTO KONKURSU "PRAKSA NA DELU" KOJI ORGANIZUJU EPSON I ČASOPIS REFOTO, UZ PODRŠKU KOMPANIJE BS PROCESOR.

Konkurs će biti otvoren do 10. novembra 2010. godine. Nakon završenog konkursa najbolji radovi će biti nagrađeni od strane Epsona i adekvatno prezentovani javnosti. Više informacija o konkursu i propozicijama možete pronaći na www.refoto.co.rs i www.bsprocessor.com/fotokonkurs.

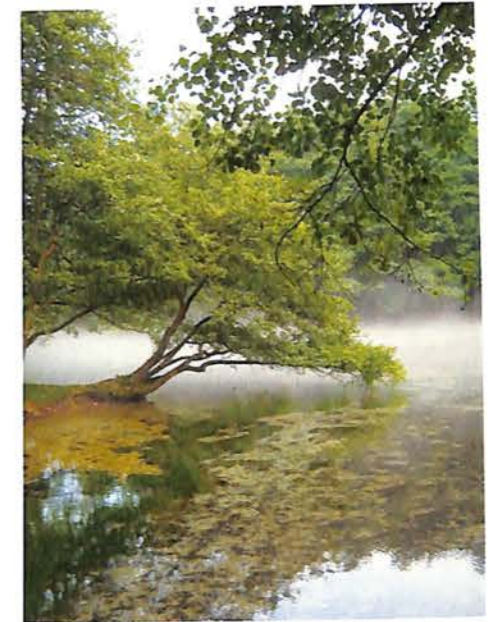
Autor fotografije: Srđan Kalinić

ALEKSANDAR TOPIĆ, Subotica, "Čekajući vetar"

IVANA DŽAMIĆ, Vrnjačka Banja, "Devojka s fotoaparatom"

MILENA SAVIĆ, Gradiška, Republika Srpska, "Slutnje u magli"

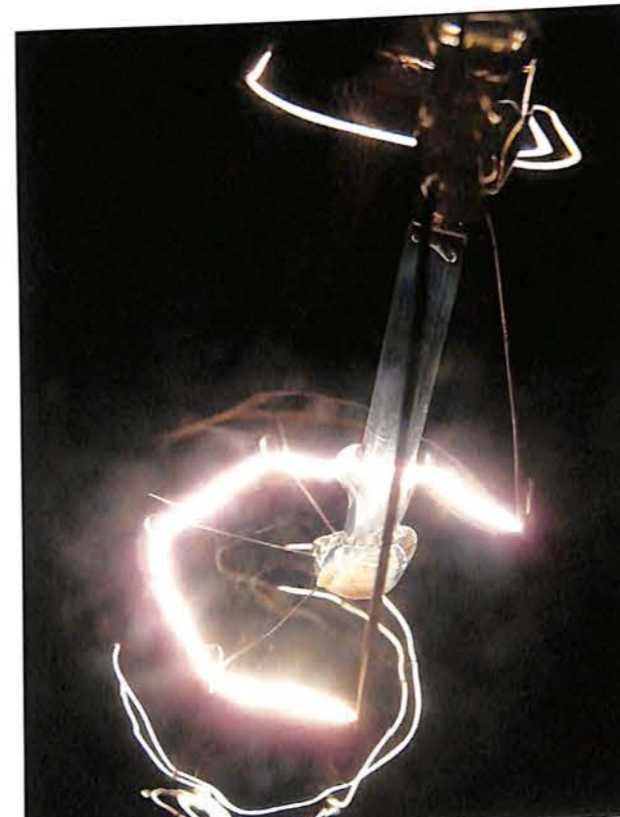

NEMANJA SPOLJARIĆ, Beograd, "Negliže"

Igra svetlosti

SANDA VITOROVIĆ, Beograd, "Duboke misli"

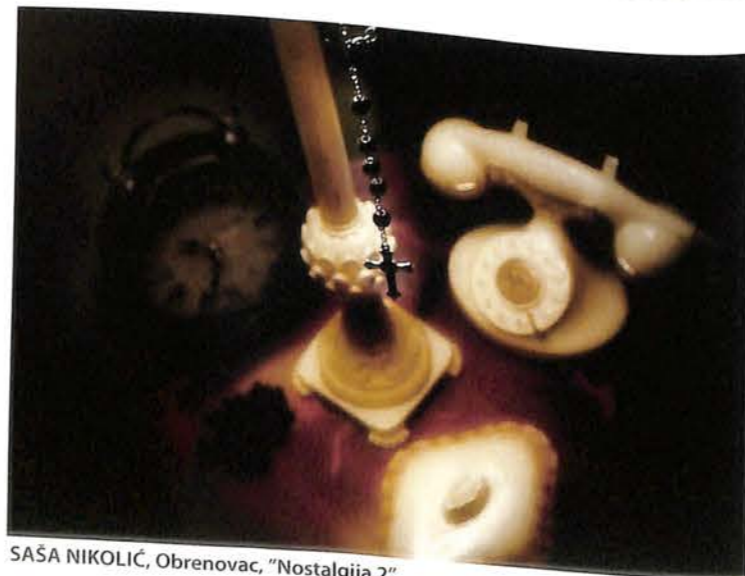
SAŠA LALIĆ, Sombor, "I bi svetlo..."

MARINKO BABIĆ, Pula, HR, "Hippocampus"

BUDIMIR NOVAKOVIĆ, Beograd, "Igra svetlosti"

SAŠA NIKOLIĆ, Obrenovac, "Nostalgija 2"

SLAĐANA SAULIĆ, Subotica, "...Tenerrezza"

IGOR BOŠKIĆ, Rijeka, HR, "Mačak"

DALIBOR TALAJIĆ, Rovinj, HR, "Svetlost u Stockholmu"

VLADIMIR PAVLOVIĆ, Beograd, "Morz"

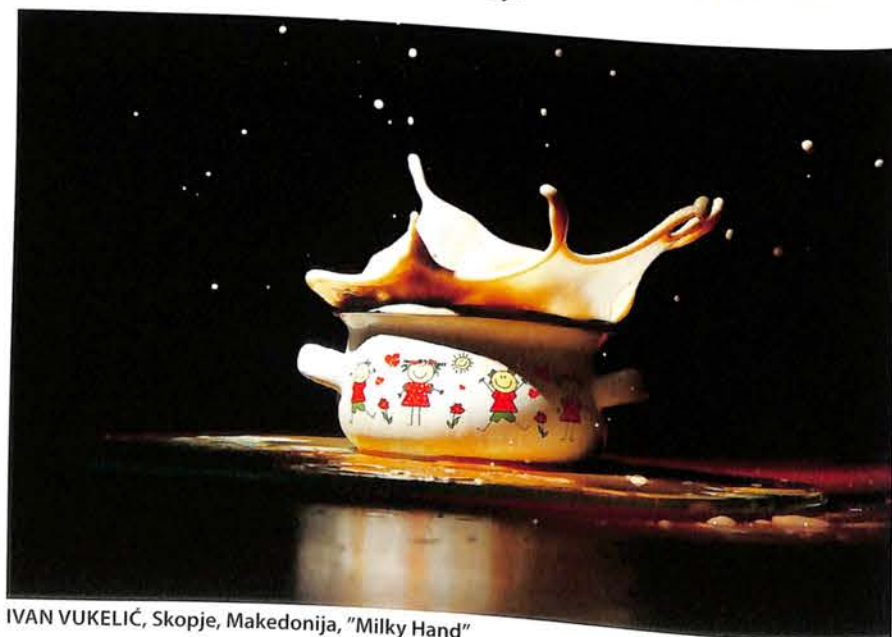
NEVEN GRUJIĆ, Kikinda, "Usamljenost 2"

MARKO VOJNOVIĆ, Niš, "Refleksija"

PREDRAG ĐERMANOVIĆ, Bajina Bašta, "Crno-beli san"

IVAN VUKELIĆ, Skopje, Makedonija, "Milky Hand"

SPONZOR KONKURSA

PROPOZICIJE KONKURSA

Tema: Igra svetlosti
 Broj radova: do 10 fotografija po autoru
 Tehnika: analogne i digitalne fotografije
 Format: minimalno 13 x 18 cm za fotografije koje se šalju poštom (za digitalne fajlove 300 dpi). Ukoliko šaljete preko sajta, pročitajte ograničenja na stranici za upload. Radovi moraju biti propisno obeleženi (na poledini fotografije, kod digitalnih

fajlova u File Info ili File Properties, upisati naziv fotografije, ime i prezime autora, adresu i telefon, naziv fotoaparata)
POSLEDNJI ROK ZA SLANJE: DO 15. 11. 2010.
 Fotografije slati na adresu:
 REFOTO, Pčinjska 17, 11000 Beograd, za konkurs "Praksa na delu" ili poslati na adresu: www.refoto.rs – link Konkursi UPLOAD

ŠTAMPA FOTOGRAFIJA VISOKOG KVALITETA
 NA PENI, SLIKARSKOM PLATNU...
BIG PRINT
 Đorđa Stanojevića 4, 11070 Novi Beograd,
 Tel: 011 3016 525, Fax: 011 3016 528;

SS digit www.ssdigit.com

 Servis fotoaparata, kamera i foto opreme
 Kraljice Marije 29
 011/322-36-74 | 065/33-70-330

Nikon | Servis
 Foto Servis: Deli Radivoja 1, 11000 Beograd,
 email: servis@refot.com, tel/fax: 011 / 644 - 7958

Nikon SONY **FOTO STAR**
Canon TAMRON **NOVI SADRŽAJ SERBIJA**
Pentax SIGMA **BULEVAR OSLOBODENJA 49**
Panasonic **WWW.FOTOSTAR.SR**
OLYMPUS BOWENS **064/6406331**
SVI APARATI IMAJU GARANCIJU 2 GODINE
RASPRODAJA DSLR FOTOAPARATA OBJEKTIVA FOTO OPREME I VIDEO KAMERA
 CANON EOS 1000 = 340 €
 CANON EOS 500D = 510 €
 CANON EOS 500D + 18-55 IS = 545 €
 CANON EOS 550D = 660 €
 CANON EOS 550D + 18-55 IS = 710 €
 CANON EOS 50D = 700 €
 CANON EOS 7D = 1240 €
 CANON EOS 5D Mark II = 1800 €
 CANON EOS 5D Mark II + 24-105 IS USM = 2640 €
 CANON EOS 1D Mark IV = 3900 €
 CANON EOS 1DS Mark III = 5710 €

JEDINSTVENA PONUDA U SRBIJI!
IZABERI KOMBINACIJU I UŠTEDI!

UŠTEDITI 1,700 € K1	UŠTEDITI 1,800 € K2	UŠTEDITI 1,900 € K3	UŠTEDITI 2,200 € K4	UŠTEDITI 4,000 € K5	UŠTEDITI 5,100 € K6	UŠTEDITI 6,300 € K7	UŠTEDITI 3,700 € K8
UŠTEDITI 1,200 € K9	UŠTEDITI 1,300 € K10	UŠTEDITI 1,500 € K11	UŠTEDITI 3,200 € K12	UŠTEDITI 2,800 € K13	UŠTEDITI 2,500 € K14	UŠTEDITI 2,800 € K15	UŠTEDITI 2,600 € K16
UŠTEDITI 3,000 € K17	UŠTEDITI 2,500 € K18	UŠTEDITI 2,600 € K19	UŠTEDITI 4,500 € K20	UŠTEDITI 4,400 € K21	UŠTEDITI 4,500 € K22	UŠTEDITI 7,400 € K23	UŠTEDITI 8,400 € K24
UŠTEDITI 3,500 € K25	UŠTEDITI 3,000 € K26	UŠTEDITI 3,100 € K27	UŠTEDITI 6,500 € K28	UŠTEDITI 6,400 € K29	UŠTEDITI 6,500 € K30	UŠTEDITI 10,400 € K31	UŠTEDITI 11,400 € K32
UŠTEDITI 3,200 € K33	UŠTEDITI 3,500 € K34	UŠTEDITI 3,100 € K35	UŠTEDITI 7,500 € K36	UŠTEDITI 7,400 € K37	UŠTEDITI 7,500 € K38	UŠTEDITI 11,900 € K39	UŠTEDITI 12,900 € K40
UŠTEDITI 3,700 € K41	UŠTEDITI 3,700 € K42	UŠTEDITI 3,500 € K43	UŠTEDITI 8,400 € K44	UŠTEDITI 8,400 € K45	UŠTEDITI 8,500 € K46	UŠTEDITI 13,400 € K47	UŠTEDITI 14,400 € K48
UŠTEDITI 3,700 € K49	UŠTEDITI 3,700 € K50	UŠTEDITI 3,500 € K51	UŠTEDITI 8,400 € K52	UŠTEDITI 8,400 € K53	UŠTEDITI 8,200 € K54	UŠTEDITI 13,400 € K55	UŠTEDITI 14,400 € K56
UŠTEDITI 4,000 € K57	UŠTEDITI 3,700 € K58	UŠTEDITI 4,000 € K59	UŠTEDITI 8,400 € K60	UŠTEDITI 8,400 € K61	UŠTEDITI 8,200 € K62	UŠTEDITI 14,400 € K63	UŠTEDITI 15,400 € K64

SVE ZA FOTOGRAFE I VIDEOSNIMATELJE
FOTO SVET
www.fotosvet.rs
 Moneta, Bulevar kralja Aleksandra 84
 011/344 84 77 • moneta93@gmail.com

Prijatelj časopisa ReFoto
40 studio B
 radio na frekvencijama
99,1 MHz
100,8 MHz
105,4 MHz

GoGo Book
 knjige fotografija
Nova internet usluga
 PROBAJ VEĆ DANAS
www.gogobook.com

* Digitalna flexo mašina za štampu iz rolne
sistem 5m
 Stanoja Glavaša 153
 16000 Leskovac
 tel: 016/3453 969,
 3452 607
 mob. 063 449 549
www.sistem5m.rs
 * Demo centar
 * Servis i tehnička podrška
 * Prodaja
 * Digitalni printer
 * Format maksimalno 325mm x 1200mm
 * Težina papira do 500 gr
XANTE
www.xantebalkans.com

VREME JE ZA D-SLR!

- izuzetan kvalitet fotografija
- veća brzina fotografisanja
- više autofokusnih tačaka
- jednostavan za rukovanje

D3100
TELO **53.990** din

Naslednik modela D3000 • 14,2 miliona piksela
• EXPEED II procesor • Živi prikaz slike (Live View)
• Full HD video (1080p) • osetljivost od ISO 12.800 •
više autofokusnih polja • u prodaji od 1. oktobra

D3100 + 18-55mm (bez VR) **61.990** din
D3100 + 18-55mm VR **64.990** din
D3100 + 18-55mm VR + 55-200mm VR **84.990** din
D3100 + 18-105mm VR **71.990** din

D5000
DUPLI VR SET **69.990** din

D5000 telo **49.990** din
D5000 + 18-55mm **54.990** din
D5000 + 18-55mm VR **59.990** din
D5000 + 18-105mm VR **70.990** din
D5000 + 16-85mm VR **99.990** din
D5000 + 18-200 VR II **109.990** din

D90
TELO **82.990** din

D90 + 18-55mm VR **85.990** din
D90 + 18-105mm VR **98.990** din
D90 + 18-105mm VR + 55-200mm VR **119.990** din
D90 + 18-105mm VR + 70-300mm VR **134.990** din
D90 + 16-85mm VR **129.990** din
D90 + 18-200mm VR II **139.990** din

D7000
TELO **117.990** din

D7000 + 18-55mm VR **121.990** din
D7000 + 18-55mm VR + 55-200mm VR **141.990** din
D7000 + 18-105mm VR **138.990** din
D7000 + 18-105mm VR + 70-300mm VR **174.990** din
D7000 + 16-85mm VR **166.990** din
D7000 + 18-200mm VR II **176.990** din

D300s
TELO **145.990** din

D300s + 18-105mm VR **169.990** din
D300s + 18-105mm VR + 70-300mm VR **209.990** din
D300s + 16-85mm VR **195.990** din
D300s + 18-200mm VR II **205.990** din

D700
TELO **223.990** din

D700 + MB-D10 **245.990** din
D700 + PDK-01 (MB D10, EN-EL4A, BL3, MH-21) **265.990** din
D700 + MB-D10 + 24-120mm F/3.5-5.6 **279.990** din

SB 400 14.190 din
SB 600 26.290 din
SB 900 45.990 din

2 godine garancije
ovlašćenog uvoznika

AF DX 10.5 mm f/2.6 G ED Fisheye 75.490 din	AF-S DX 35 mm f/1.8 G 21.490 din	AF 24 mm f/1.4G ED AF-S 212.990 din	AF 85 mm f/1.8 D 44.990 din	AF-S DX 10-24 mm f/3.5 - 4.5 G ED 85.900 din	AF 35 mm f/2.0 D 29.900 din
AF-S DX 16-85 mm f/3.5-4.5 G ED VR 64.900 din	AF-S DX Micro 85 mm f/3.5 G ED VR 53.900 din	AF-S DX 18-200 mm f/3.5 - 5.6 G IF-ED VR II 75.490 din	AF-S DX 55-300 mm f/4.5 - 5.6 G ED VR 41.900 din	AF-S 28-300 mm f/3.5 - 5.6 G ED VR 106.900 din	SUPER CENA

NIKKOR objektivni

NIKON Obj 12-24mm F4G AF-S DX IF-ED **112.900** din
NIKON Obj 16-35mm f/4G ED **117.900** din
NIKON Obj 17-55mm F2.8G DX AF-S IF-ED **155.900** din
NIKON Obj 18-35mm F3.5-4.5D AF IF-ED **62.900** din
NIKON Obj 18-55mm F3.5-5.6G AF-S DX VR **19.900** din
NIKON Obj 18-70mm F3.5-4.5G AF-S DX Zoom **37.900** din
NIKON Obj 18-105mm F3.5-5.6G ED VR AF-S DX **27.900** din
NIKON Obj 24-85mm F3.5-4.5G AF-S **48.900** din
NIKON Obj 24-85mm F2.8-4.0 D AF **74.900** din
NIKON Obj 28-85mm 1/3.5-4.5 Manualni **85.900** din

NIKON Obj 24-120mm F3.5-5.6G AF-S VR IF-ED **69.900** din
NIKON Obj 14-24mm F2.8G AF-S ED **177.900** din
NIKON Obj 24-70mm F2.8G AF-S **166.900** din
NIKON Obj 70-200mm F2.8G AF-S ED VR II **247.900** din
NIKON Obj 70-200mm F2.8 G AF-S IF VR **172.900** din
NIKON Obj 14mm F2.8D AF IF-ED **188.900** din
NIKON Obj 16mm F2.8D AF Fisheye **88.900** din
NIKON Obj 20mm F2.8D AF **215.900** din
NIKON Obj 28mm F1.4 D AF **66.900** din
NIKON Obj 28mm F2.8 D AF **214.900** din
NIKON Obj 50mm F1.4D AF **31.900** din
NIKON Obj 50mm F1.4G AF-S **33.900** din
NIKON Obj 50mm F1.8D **42.900** din
NIKON Obj 50mm F1.8D **13.900** din

NIKON Obj 85mm F1.4D AF **134.900** din
NIKON Obj 60mm f/2.8G ED AF-S **56.900** din
NIKON Obj 105mm F2.8G AF-S IF-ED VR II Micro **91.900** din
NIKON Obj 135mm F2.0 AF-DC **141.900** din
NIKON Obj 24mm f/3.5 D ED PC **215.900** din
NIKON Obj 45mm f/2.8D ED PC-E Micro **215.900** din
NIKON Obj 85mm F2.8D PC Micro **196.900** din
NIKON Obj 55-200mm f/4-5.6 AF-S DX VR IF-ED **29.900** din
NIKON Obj 70-300mm F4.5-5.6G IF-ED VR **56.900** din
NIKON Obj 80-400mm F4.5-5.6D AF VR **26.990** din
NIKON Obj 180mm F2.8D AF IF-ED **177.900** din
NIKON Obj 200mm F4.0 IF Micro **96.900** din
NIKON Obj 200mm F4.0 AF-S IF-ED **183.400** din
NIKON Obj 300mm F4.0 AF-S IF-ED **144.900** din

SanDisk® www.sandisk.com

SanDisk® SD™ i SDHC™ kartice
Vaši važni trenuci zaslužuju brzinu i pouzdanost SanDisk Ultra memorijske kartice, dostupne u kapacitetima od 2GB - 64GB, brzine 15 mb/sek, sa početnom cenom već **od 1.099** din

SanDisk® Extreme Pro™ CompactFlash® kartice
Brzine 60 mb/s, dostupne u kapacitetima od 8 GB - 32 GB, posebno su napravljene da pružaju vrhunske performanse za uređaje koji koriste CF format, sa početnom cenom već **od 7.249** din

SanDisk® Mobile microSD™/SDHC™ i Memory Stick Micro™ (M2™) kartice
su najbolji i najpouzdaniji način da svoju muziku, video snimke, fotografije, aplikacije, igrice nosite sa sobom. Dostupne u kapacitetima od 2GB - 32GB, sa početnom cenom već **od 700** din

eneloop
Ready to use Rechargeable Battery
SANYO vam predstavlja revolucionarnu tehnologiju prvih punjivih baterija spremnih za rad bez punjenja - eneloop. One kombinuju superiornu tehnologiju modernih Ni-MH punjivih baterija sa prednostima klasičnih alkalnih baterija.

Prenosno pakovanje sa brzim punjačem
MDR03 4 AA eneloop baterije, 2 AAA eneloop baterije i po 2 adaptera formata D i C **4.399** din

1.699 *cena za 4 baterije din

NATIONAL GEOGRAPHIC
torbe i rančevi
www.geographicbags.com

Lowepro
Preko 40 godina Lowepro proizvodi najkvalitetnije torbe i rančeve za foto i video opremu.

SlingShot 4 veličina **od 5.990** din

Compudaypack 1 veličina, 4 boje **6.590** din

Fastpack 4 veličine, 3 boje **od 5.490** din

Classified 100 AW Kit (crna) **7.990** din
Classified 140 AW (crna, sepia) **9.990** din
Classified 160 AW (crna, sepia) **12.490** din
Classified 200 AW (crna, sepia) **15.490** din
Classified 250 AW (crna, sepia) **16.490** din
Classified Sling 180 AW (crna) **10.990** din
Classified Sling 220 AW (crna) **13.490** din
Compu Trekker AW (crna) **19.990** din
Commercial AW (crna) **13.990** din
Compact AW torba (crna) **6.590** din
Compu Daypack (3 boje) **22.990** din
Compu Primus AW (crna ili plava) **12.990** din
Compu Rover AW **16.990** din
Compu Trekker AW Rolling **26.990** din
Dry Zone 200 **5.490** din
FastPack 100 (crna, crvena, plava) **6.290** din
FastPack 200 (crna, crvena, plava) **6.990** din

FastPack 350 (crna, crvena, plava) **7.990** din
FlipSide 200 (crna, crvena, plava) **5.990** din
FlipSide 300 (crna, crvena, plava) **6.990** din
Mini Trekker AW **9.990** din
Magnum AW (crna) **15.990** din
Nova 140 AW (4 boje) **2.790** din
Nova 160 AW (4 boje) **3.690** din
Nova 170 AW (4 boje) **4.490** din
Nova 180 AW (4 boje) **5.390** din
Nova 190 AW (4 boje) **5.990** din
Nova 200 AW (4 boje) **7.490** din
Inverse 200 AW (3 boje) **5.990** din
Rolling Mini Trekker AW **15.990** din
Photo Classic ranac (zeleni) **9.990** din
Pro Roller 2 AW (crna) **28.990** din
Primus AW **15.990** din
Primus Minim AW **13.990** din
Stealth Reporter D100 AW **6.990** din

WWW.CREATIVELIGHT.COM

Uskoro u ponudi!

CREATIVE LIGHT

TELEFUNKEN

Idealan poklon za svaku priliku!
Veliki izbor digitalnih foto-ramova od renomiranog proizvođača.

7331 TR
- vaša lična galerija tri ekrana u jednom
- dijagonala 8.4 inča X3
- rezolucija 800x600
- reprodukuje fotografije, video i muziku

- AC adapter
- 2 GB memorije
- daljinski upravljač
- podržava SD, MS, MMC, XD i USB

29.990 din

GITZO 5 STAR DEALER

Classified 8 veličina, 2 boje **od 11.990** din

Inverse 2 veličine, 3 boje **od 5.190** din

Manfrotto

Stativi/tripod
• 055XPROB Pro Black **17.490** din
• 190XPROB **14.990** din
• 190MF3 Mag Fiber 3SC **32.990** din

Tripod super pro
• 058B Triaut Camera **37.590** din
• 161MK2 Super Mark 2 **49.900** din

Tripod Compact
• 785B Modo **4.990** din
• 7301YB **14.990** din
• 7321YB Mini **9.990** din

Monopodi
• 679B **4.990** din
• 680B **6.190** din
• 681B HD Pro **5.890** din
• 682B Self Standing **11.190** din

Glave
• 222 **9.990** din
• 322RC2 **12.990** din
• 484RC2 **5.990** din
• 496RC2 **7.490** din
• 804RC2 **7.490** din
• 808RC4 **13.590** din

www.manfrotto.com

Zadržavamo pravo na mogućnosti štamparske greške i promene cena bez prethodne najave.

Pretplatite se na ReFoto

DOBIĆETE GRATIS ČASOPIS + POKLON PO IZBORU

- ZA SAMO **3.000 DINARA**, koliko iznosi pretplata na 12 brojeva + 1 GRATIS, dobićete vaš omiljeni časopis na kućnu adresu + poklon **Lowepro Peak PX 60** (foto-torbu za kompaktni fotoaparati ili video kameru) ili poklon šolju s utisnutim ReFoto logom.
- UKOLIKO ŽELITE, možete se pretplatiti i na 6 brojeva + 1 GRATIS za samo **1.500 dinara** (bez poklona).
- Za BiH pretplata na 11 + 1 brojeva iznosi **88 km** (bez poklona)
Poštarina je uključena u cenu.

NAPOMENA: PONUDA S POKLONOM VAŽI SAMO ZA PODRUČJE SRBIJE DOK TRAJU ZALIHE! POKLON SALJEMO ODVOJENO OD ČASOPISA!

NARUČITE I STARE BROJEVE ILI NAŠA DRUGA IZDANJA

KAKO PLATITI?

Kupite stare brojeve

OD
125
DINARA

UPOTPUNITE SVOJU ARHIVU ČASOPISA REFOTO (BROJEVI OD 1 DO 6, 29, 43 I 45 SU RASPRODATI).
OD BROJA 7 DO 44 CENA PO KOMADU JE 125 DIN.
OD BROJA 45 DO 54 CENA PO KOMADU JE 150 DIN.
OD BROJA 55 ZNOSI 250 DIN PLUS POŠTARINA OD 60 DINARA PO KOMADU

ZA SRBIJU:

UPLATNICOM KOJU POŠALJETE NA ADRESU: STUDIO ONE, Pčinjska 15a, 11000 Beograd ili **POZOVITE** 011/30-34-373 prodavnica foto-opreme, Vuka Karadžića 7a, Beograd, u kojoj možete kupiti sva ponuđena izdanja ili **FAX** NA 011/7860-234 ili **POŠALJITE** NAM E-MAIL NA: pretplata@refoto.co.rs

PRETPLATA ZA SRBIJU

ZA 12 + 1 BROJEVA IZNOSI **3.000 DINARA** ILI ZA 6 + 1 BROJEVA IZNOSI **1.500 DINARA** (poštarina je uključena u cenu)
Kopiju uplate uz napomenu za koji ste se poklon opredelili pošaljite e-mail na: pretplata@refoto.co.rs.

PRETPLATA ZA BIH

ZA 11 + 1 BROJEVA IZNOSI **88 KM** (poštarina je uključena u cijenu)

Kopiju uplate dostaviti na faks: 051/324-445 ili poslati na adresu: REFOT BH, Tarasa Ševčenka 1, Banja Luka

PRETPLATA ZA INOSTRANSTVO (BEZ BIH)

ZA 12 BROJEVA IZNOSI **80 EVRA**
NAPOMENA: Specijalna ponuda ne važi za inostranstvo.

INSTRUCTION FOR CUSTOMER TRANSFERS IN EUR

56: Intermediary: BCITITMM DBDBRSBG INTESA SANPAOLO SPA MILANO, ITALY
57: Account with institution: BANCA INTESA AD, BEOGRAD MILENTIJA POPOVIĆA 7B BEOGRAD, REPUBLIKA SRBIJA
58: Beneficiary: /RS35160005010023607637 STUDIO ONE DOO BEOGRAD

ZA BIH:

UPLATNICOM KOJU POŠALJETE NA ADRESU: REFOT BH, Tarasa Ševčenka 1, Banja Luka ili **POZOVITE** 051/324-440 REFOT BH u kojem možete kupiti sva ponuđena izdanja ili **POŠALJITE** NAM E-MAIL NA: pretplata@refoto.co.rs

TEKUĆI RAČUN (dinarske uplate) 160-328850-16 (Samo za područje Srbije)

SVRHA UPLATE: PRETPLATA ZA REFOTO.
Kopiju uplate uz napomenu za koji ste se poklon opredelili pošaljite e-mail na: pretplata@refoto.co.rs.

ŽIRO RAČUN

5520230002214998 Hypo Alpe Adria Bank, Banja Luka
SVRHA UPLATE: PRETPLATA ZA REFOTO.

BUDITE I VI KREATOR VAŠEG OMILJENOG ČASOPISA

POZIV ČITAOCIMA

Ako mislite da imate sjajne fotografije koje i ostatak sveta treba da vidi, informišite se za koje rubrike možete poslati fotografije i kako

KONKURSI

- Konkurs časopisa PRAKSA NA DELU;
- Konkurs s temom IGRA SVETLOSTI;
- Konkurs BEOGRAD U FOKUSU.

RUBRIKE

- PUTOPIS

Do dvadeset fotografija, kratak tekst u kojem ćete opisati vaše utiske i iskustvo koje ste stekli na putovanju. Fotografije minimalne veličine 18 x 24 cm u rezoluciji 300 dpi, RGB, JPEG.

- U FOKUSU

Posaljite do tri fotografije (po jednom broju časopisa) minimalne veličine 18 x 24 cm u rezoluciji 300 dpi, RGB, JPEG.

- FOTO-KOMENTAR

Do pet fotografija minimalne veličine 13 x 18 cm u rezoluciji 300 dpi, RGB, JPEG.

- FOTO-AMATER

Do dvadeset fotografija minimalne veličine 13 x 18 cm u rezoluciji 300 dpi, RGB, JPEG.

INT@RNET

- Na našoj internet-prezentaciji odredili smo prostor za veb-galeriju. Do deset fotografija, portret i kratak tekst o vama. Fotografije veličine do 500 piksela (duža strana) u rezoluciji 72 dpi, JPEG, RGB.

- Na ovoj adresi možete poslati vaše fotografije za sve konkurse:

<http://www.refoto.rs/prijava.php>

Kako da pošaljete fotografije

@-POŠTOM

- prikačite fotografije uz vaš mejl i u file info napišite ime i prezime, adresu i eventualno tehničke podatke o fotografiji;

- ograničite veličinu jedne fotografije na 1,5 MB; - maksimalna težina maila je do 10 MB.

U FOKUSU, citaoci@refoto.co.rs, subject: U fokusu
FOTO-KOMENTAR, citaoci@refoto.co.rs, subject: Foto-komentar
FOTO-AMATER, citaoci@refoto.co.rs, subject: Foto-amater

POŠTOM

Fotografije odštampane na papiru ili narezane na CD (a možete i jedno i drugo). Ako ih šaljete za više rubrika, nije potrebno da šaljete više kompaktdiskova, već ih samo rasporedite u posebne foldere i imenujte ih nazivom rubrike ili teme. **Obavezno napišite podatke na poleđini fotografije ili u fajl info (ime, prezime, adresa, kontakt, naziv rada, eventualno tehnika rada).** Pažljivo ih upakujte (najbolje u kovertu s vazdušnim jastucima) ili ih dodatno ojačajte kartonom.

Adresa je ZA REFOTO, Studio One, Pčinjska 15a, 11 000 Beograd.

BLUR

M A G A Z I N E

photo: Karel Vojtkovsky

19

POTRAŽITE NA KIOSCIMA

fly&travel magazine

u novembru prvi broj

KRSTARENJE MEDITERANOM
u Rimu ili Tarasu
Lecchi, Innsack i Lipari

SVE o jetinim avio-kartama

TOP 10 SVETSKIH HOTELA

WIENER STÄDTISCHE VIENNA INSURANCE GROUP

PUTOVANJE IZ SNOVA
• Simpatični
• Najbolji
• Prilični

100 najboljih putovanja

POKLON 250€
vaučer za krstarenje SVAKOM ČITAOCU

PISMO MESECA

SITNICE ČINE RAZLIKU
Predrag Joe Matijanić

Poštovani prijatelji, Hvala Vam za svaki mail koji mi pošaljete. Slali Vi meni ove potsjetnike ili ne slali, ja jednako nestrpljivo čekam svaki broj Refota na kioscima. Kako sam Vam i telefonski javio, imamo nemalih problema u dobijanju časopisa. Broj za juli nikad nije ni stigao do Osijeka, a kamoli Bilišća. Dovijam se na sve načine, grebem rukama i nogama da se domognem svog primjerka Refota-a. Jedini ste časopis koji je na korist i naprednim fotografima (ok, ja sam profi) amaterima koji znaju i više od toga čemu služi ona brojka ISO, što je kadar, dubina polja. Iako sam (po mom skromnom mišljenju) napredan fotograf (fotografiram od 1977, završio sam seminar u Davenport školi fotografije u Britaniji, jučer sam se vratio iz Beča sa radionice sa Manfredom Baumannom... profesionalno se bavim fotografijom), mislim, ne, ne mislim, tvrdim, da se iz Vašeg

časopisa, kao iz malo kojeg sličnog na jezicima naroda sa područja bivše Jugoslavije, može crpiti znanja sa viših razina fotografije. Tehnički i likovno. Iz svakog broja saznam jednu ili dvije nove sitnice znanja. Dovoljno! Sitnice čine razliku. I da ne kompliciram: Vi ste drag gost u mojoj kući (odnosi se na Vaš časopis, iako... ako putujete put Osijeka, dođite makar na kavu ili rakijicu), kupovat ću Refoto vjerno i dalje, ali poziv na pretplatu neće naići na odgovor zbog naše/naših carina, tj. cijene koju bih ja morao platiti za pretplatu. Kupovat ću ga na kiosku, kad ga se domognem! Dobro mi dođe kad dobijem mail od Vas kao najavu novog broja: slika naslovnice kao aperitiv, to svakako! Možete ovo i objaviti, ako nemate ništa pogodnije. Sve potpisujem. Pogotovo poziv na kavu i rakijicu (ok, može i sokić!) Sve pohvale, čitamo se i dalje!

Ivana često koristi izraz "Refoto porodica", što veoma jasno govori o neophodnosti dobrih uzajamnih odnosa redakcije i čitalaca, jer jedni bez drugih ne bi postojali. Da naš trud da napravimo časopis koji je istovremeno zanimljiv i profesionalcima i zaljubljenicima u fotografiju daje rezultate, vidimo i iz vaših

pisama. Inače, naša druženja sa fotografima iz regiona su česta i jedini razlog što ih nema još više je taj što jednostavno nemamo dovoljno vremena. Poziv prihvatamo sa zadovoljstvom, a kada ćemo se videti, zavisi od prilika. A možda i Vi dodete do naše redakcije...

Ko radi taj i greši...

Refoto 74, na 14 strani: fotografija pripada tekstu o izložbi "Sećanja na Jagodinu" autora Slobodana Pavlovića.

Refoto 74, na strani 53: u prikazu fotografija Kumanova 2010, fotografija "Haos u vodi" pogrešno je potpisana, autor je: Dimitar Chungovski.

HROMATSKE ABERACIJE
Nenad Marić, Bajina Bašta

Prvo da Vam se zahvalim na sjajnom časopisu koji je po meni sve bolji iz meseca u mesec. U ovom broju mi je tekst "Mrtva priroda u studiju i još po nešto" posebno interesantan jer dosta toga praktično može da se nauči. Možda je ovaj moj mejl pre trebao ići u rubriku Foto-amater ali to ćete vi već rešiti. Pre jedno dve-tri godine sam se zainteresovao za komercijalnu fotografiju i dosta toga naučio sa foruma Dizajn zone. Kupio sam četiri plastične lampe sa štipaljkama i produžni kabl za sveukupno 1.000 dinara. Fotoaparati sa kojim fotografisam je Fuji FinePix S6500 fd. Uzeo sam staru kutiju od usisivača, unutrašnjost oblepio belim hamerom, okolo postavio lam-

ŠALJITE NAM

svoje utiske, pitanja, vaše poglede na fotografiju na e-mail: citaoci@refoto.co.rs ili poštom: Refoto, Pčinjska 15a, 1100 Beograd

RASVETA

Đorđe Horvat Cinger

Čitali smo Vaš prilog u broju 74 Refoto časopisa, komentarisali ste kućni studio Jinpei D 180. Pohvalno ste se izrazili o njemu, a pošto razmišljam da ga kupim, ako nađete malo vremena da mi odgovorite na dva tri pitanja u vezi njega. Posedujem blic SB900 i nije mi logično da je on skuplji od ovog komplet kućnog studija, pa Vas pitam, u kojoj meri je pouzdan ovaj studio, i da li mogu da ga koristim u sobnim uslovima, sa pozadinom, snimajući 4 do 5 ljudi odjedanput, a ne samo portret. Da li on može da zadovolji kvalitetom u tom slučaju? Unapred zahvalan na vremenu i odgovoru.

Stara narodna kaže: "Koliko para, toliko i muzike". Mini-studijska rasveta teško može zameniti ozbiljne fleš-glave od po 600 i više Ws. S druge strane, ako radite Tabletop fotografiju, onda je to prava stvar jer imate dovoljno snage, koja je inače glavni problem (jačina svetla pada s kvadratom odstojanja) u radu sa slabijim fleševima. Prema tome, ovom malom rasvetom možete uraditi mnogo toga, ali očekivati da rasvetlite velike prostore i grupe ljudi, a da uz sve ostalo dobijete i izuzetno kvalitetne rezultate - previše je. Za pouzdanost - ne znam, jer rasveta nije bila dovoljno dugo kod nas da bismo proverili koliko je otporna, ali to je već stvar garancije koju vam daje prodavac...

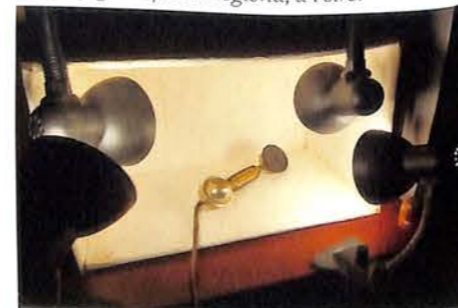
CAMERA RAW

Đula Bezeg

Skoro sam počeo da obrađujem fotografije u Camera Raw-u, pa odmah imam nekoliko pitanja, na koja nigde ne nalazim odgovor. Kada iz Photoshopa otvorim neki raw fajl, photoshop ga otvara automatski u Camera Raw-u. To je OK. Nakon što sam završio obradu u ACR, klikom na opciju Open Image se vraćam u Photoshop. Nakon obrade u Photoshopu kako mogu opet da otvorim istu fotografiju u Camera Raw-u za dalju obradu u slučaju da mi se nešto ne sviđa? Nadam se da sam bio jasan. Unapred vam hvala!

Kada pokrenete kontrolni prozor Preferences, imate stavku File Handling. Klik na nju otvara nov kontrolni prozor u kojem postoji dugme Camera Raw Preference, koje takođe otvara nov prozor u čijem dnu se nalaze dva menija ispod naslova: JPG and TIF Handling. Imate tri opcije u svakom prozoru: Disable JPEG Support koja isključuje opciju otvaranja u camera Raw, Automaticali open JPEGs with settings otvaraće fotografije desnim klikom miša iz programa Bridge, dok će opcija All supported JPEGs otvarati sve jpg fajlove direktno. I da napomenemo da smo o ovome pisali u prethodnim brojevima časopisa Refoto, a veliki tekst o obradi fotografija i programu Camera Raw-u išao je u broju 73.

imam i stalan posao, u poslednje vreme sam zapostavio Stock, ali pred zimu mislim da dodam još koju fotografiju u galeriju. Zbog toga mi je ovaj vaš tekst o Tabletopu dosta pomogao jer bi bio red da konačno malo unapredim ovu moju skalameriju. Veliki pozdrav za celu Redakciju najboljeg časopisa u regionu, a i šire.

ŠTAMPAJTE SA BILO KOJE LOKACIJE

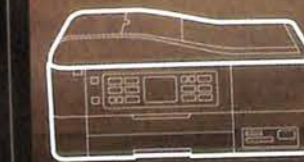

24.000,00

Preporučena maloprodajna cena sa PDV-om za Epson Stylus Photo PX800FW

VAŠ DOM ZASLUŽUJE OVAKAV UREĐAJ

Naš moderni multifunkcijski Epson Stylus Photo PX800FW štampač je dizajniran tako da se savršeno uklapa u vaš moderni stil života. Kada je povezan na Wi-Fi mrežu, možete štampati, skenirati, slati fakseve i kopirati sa bilo kog mesta u svom domu. Za samo 17 sekundi, Epson će vam pružiti fotografije čiji kvalitet je bolji nego da su razvijane u mračnoj komori, a naši individualni kertridži za mastilo uštedeće vaš novac. Saznajte više o ovim uređajima na www.epson.rs

EPSON
EXCEED YOUR VISION

PRODAJA KROZ AUTORIZOVANU DILERSKU MREŽU
BEOGRAD: BEL COMPUTERS 354 11 25•BIG BANG 22 86 652•COMPUTERLAND 715 80 00•COM TRADE SHOP 344 63 57•EWE COMP 3165 111•GIGATRON 24 11 479•GRAPPOLO INTERNATIONAL 309 14 21•LIST COMPUTERS 361 91 92•MARKANEX 712 91 17•MULTICOM 303 4 505•ONLINE COMPUTERS 320 77 60•PAKOM COMPUTERS 0700 107 107•PC PRACTIC 208 36 77•PC 4U 218 01 34•SOLUTION 426 100•POSITIVE 021 472 03 88•WIN WIN 021 63 96 950•NIS: PAKOM SHOP 018 513 153•COMTEL 018 530 353•WIN WIN 018 517 477•ČAČAK: USPON 032 340 410•WIN WIN 032 303 000•JAGODINA: JM 30 89 500•WIN WIN 26 88 833•ČUPRIJA: INTERCOM COMPUTERS 035 477 077•GORNJI MILANOVAC: USPON 032 714 552•NOVI SAD: IO COMPUTERS 021 453 833•LIM-IT 021 422 447•NOVEL 021 426 245 245•KIKINDA: BUS COMPUTERS 0230 32 102•KRAGUJEVAC: LIST COMPUTERS 034 364 012•MINE DOO 034 304 970•MULTICOM 034 501 735•WIN WIN 034 365 735•KRALJEVO: USPON 036 235 749•WIN WIN 036 235 875•KRŠEVAC: LINKOM 037 44 33 71•LESKOVAC: IT LESKOVAC 016 23 41 01•KATALOG 016 213 313•NOVA PAZOVA: BETATRON DOO 022 323 636•PARAČIN: GMG 035 569 444•POŽEGA: SKY COMPUTER CENTER 031 825 125•PANČEVO: DM COMPUTERS 013 300 375•RAŠKA: USPON 036 736 050•RUMA: LIM-IT 022 432 552•SENTA: SABOTRONIC 024 815 307•SREMSKA MITROVICA: LIM-IT 022 615 154•STARA PAZOVA: ALF COMPUTERS 022 316 419•SUBOTICA: DG COMPUTERS 024 557 689•ŠABAC: PC MARKET 015 310 133•TUTIN: ANSOFT 020 810 180•UZICE: PETAR PAN 031 511 139•WIN WIN 031 524 981•VALJEVO: URIDIUM TRADE 014 292 222•VRŠAC: AB KANON TEHNOBIRO 013 838 884•ZAJEČAR: GENIUS SHOP 019 42 67 68•ZRENJANIN: FEDRA COMPUTERS 023 589 780•MPA 023 566 414•BRČKO: BSP +387 (49) 230 290